

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

16 januari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

VERENIGDE COMMISSIES VOOR OPENBARE WERKEN, MOBILITEIT EN ENERGIE, EN VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Interpellatie van de heer Johan De Roo tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over maatregelen om de wateroverlast aan te pakken, specifiek in de omgeving van Gent, en de stand van zaken inzake het decreet op het integraal waterbeleid

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over de financiering van rioleringswerken, naar aanleiding van de overstromingen van de afgelopen werken

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over milieunormen als voorwaarde of hinderpaal voor noodzakelijke baggerwerken

Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Johan De Roo tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over maatregelen om de wateroverlast aan te pakken, specifiek in de omgeving van Gent

Interpellatie van de heer Wilfried Aers tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de recente wateroverlast in het Gentse

Interpellatie van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de waterbeheersingsproblematiek in het Leiebekken

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de Zeescheldearm te Gentbrugge

Interpellatie van de heer Mark Van der Poorten tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de overstromingsproblematiek in de Denderregio

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de wateroverlast in Liedekerke

Interpellatie van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de watersnood in de Denderstreek

Interpellatie van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de waterbeheersingsproblematiek in het Denderbekken

Interpellatie van de heer Jan Penris tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de wateroverlast in de Voorkempen

Interpellatie van de heer Frans De Cock tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de recente overstromingen in het Grote-Netebekken in de Zuiderkempen, de keuze van de overstromingsgebieden en de versteviging van de Netedijken

Interpellatie van de heer Jan Laurys tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterbeheersing in het Demerbekken

Interpellatie van mevrouw Ann De Martelaer tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de mogelijkheid tot integraal waterbeheer in de Demervallei

Interpellatie van de heer Mathieu Boutsen tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de wateroverlast in het Maasland

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de wateroverlast aan de Mandoersebeek in Kontich ten gevolge van de afwatering van de E19

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het overstromingsgevaar van de Molenbeek in Puurs

Bijlage

Verenigde commissies voor Openbare Werken,
Mobiliteit en Energie, en voor Leefmilieu,
Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 16 januari 2003

VOORZITTER : Mevrouw Wivina Demeester-De Meyer

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.06 uur.*

Interpellatie van de heer Johan De Roo tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over maatregelen om de wateroverlast aan te pakken, specifiek in de omgeving van Gent, en de stand van zaken inzake het decreet op het integraal waterbeleid

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over de financiering van rioeringswerken, naar aanleiding van de overstromingen van de afgelopen weken

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over milieunormen als voorwaarde of hinderpaal voor noodzakelijke baggerwerken

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer De Roo tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over maatregelen om de wateroverlast aan te pakken, specifiek in de omgeving van Gent, en de stand van zaken inzake het decreet op het integraal waterbeleid, van de heer Sauwens tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over de financiering van rioeringswerken, naar aanleiding van de overstromingen van de afgelopen weken en van de heer Malcorps tot minister Dua, over milieunormen als voorwaarde of hinderpaal voor noodzakelijke baggerwerken.

Minister Dua antwoordt tevens in naam van minister-president Dewael.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, heren ministers, collega's, ik heb als eerste een interpellatieverzoek ingediend in de memorabele dagen kort na nieuwjaar. Vlaanderen was toen aan het verzuipen, en was zowat het Verdronken Land van Saeftinghe geworden, maar dan veel groter dan het echte. Die periode van de nieuwjaarsdagen 2003 en kort ervoor, zal in het geheugen blijven leven, sterk getekend door de rampspoed in tal van streken in Vlaanderen. Veel families en personen werden getroffen door de wateroverlast door de regen die met bakken uit de hemel viel. We herinneren ons de televisiebeelden, zowel van de regionale als de Vlaamse zenders, van de talloze verkleumde, doorweekte, soms radeloze en zwaar ongeruste bewoners met hoge laarzen aan, zich voortbewegend op een tractor, in een bootje of tot aan de knieën door het water wadend. Toen was al duidelijk hoe immens de schade aan de woningen zou zijn.

We herinneren ons ook de meevoelende kroonprins en zijn broer-prins, begeleid door zwijgende ministers. Ik heb zeer sterk meegevoeld omdat ik in mijn gemeente al 6 jaar lang elk jaar een gelijkaardige overstroming meemaak in een aantal straten. Ik voelde me echt betrokken bij de machteloze burgervaders, die steeds weer te pas en te onpas werden geïnterviewd en noodgedwongen hun onmacht moesten tentoonspreiden. Ik breng hen hulde, want ze hebben met de middelen waarover ze beschikten alles gedaan wat mogelijk was.

Ik denk aan de enorme schade aan woningen, meubelen en goederen, zowel in huizen als in bedrijven. Ik heb de gelegenheid gehad een aantal gezinnen te bezoeken die nog altijd hun miserie aan het verwerken waren.

Ik verwijs naar het actualiteitsdebat, want het is de bedoeling om vandaag concreter te zijn en niet te herhalen wat toen is gezegd. Ik som toch enkele di-

De Roo

verse algemene oorzaken op van de problemen waarmee we werden geconfronteerd.

Ten eerste worden tal van rivieren blijkbaar niet meer gebaggerd omdat er een tekort is aan storten voor het slib. Er is ook een gebrek aan slibverwerking.

Ten tweede werden hier en daar woningen, en soms ook bedrijven, gebouwd op plaatsen die daar niet geschikt voor zijn, namelijk in de nabijheid van rivieren en beken, kortom in het overstromingsgebied.

Er is ten derde in sommige streken een gebrek aan natuurlijke overstromingsgebieden en meersen. De overstromingen die ik als burgemeester van Maldegem elk jaar meemaak, worden nog enigszins in de hand gehouden omdat wij een groot gebied van meersen en een groot overstromingsgebied hebben.

Ten vierde werden de dijken op bepaalde plaatsen onvoldoende verhoogd.

Ten vijfde zitten we met het probleem dat we soms de sluizen niet kunnen openen, zeker wanneer zich tegelijk het probleem van springtij voordoet, op plaatsen waar het water in de zee terechtkomt, zoals Zeebrugge of het kanaal Gent-Terneuzen.

Ten zesde zijn er de hydrologische problemen tengevolge van enorme hoeveelheden water die plots uit de hemel vallen of die uit Wallonië en Frankrijk komen.

Wat zijn de oplossingen? Er zijn zeker oplossingen aangereikt, deels door de regering. Ik analyseer de betogen in het actualiteitsdebat, en som enkele zaken op.

Ten eerste hebben we nood aan meer baggerprogramma's die effectief kunnen worden uitgevoerd. Dit veronderstelt hoogstwaarschijnlijk een wijziging van de leefmilieuwetgeving omdat er nood is aan een oplossing voor het slib.

Ten tweede moeten er waar nodig hogere dijken worden gebouwd.

Ten derde moeten er permanente pompsystemen komen, liefst gesitueerd voor de sluizen, om het waterpeil permanent lager te houden. Deze stelling heb ik vorige week nog horen verkondigen door burgemeester Lippens van Knokke. Hij zei dat we

permanent moeten kunnen pompen, ook al zijn er sluizen die een eigen werking hebben, zodat in bepaalde kanalen en rivieren het peil bij problemen lager kan worden gehouden. In de omgeving waar ikzelf verantwoordelijkheid draag, heb ik het peil op het afleidingskanaal op de Leie nooit zo hoog zien staan, ook al hebben we in de loop van de voorbije jaren ernstige overstromingen gekend. Dit kwam omdat op een bepaald ogenblik de sluizen dicht moesten blijven.

Ik heb me geïnformeerd bij collega's uit Zeeland. Zij hebben een oplossing uitgedokterd en er waren veel minder problemen. Wij worden met grote problemen geconfronteerd vanaf 20 liter regen per vierkante meter, in Nederland ligt de norm op 40 liter per vierkante meter. Dat komt doordat er meer wordt gewerkt met bestendige pompen.

Er is de benadering van de ramp nadien, namelijk de verplichte verzekering voor rampenschade mits afbakening van de risicozones en meer experts die tijdig instaan voor het Rampenfonds. Ik stel vast dat mensen die twee jaar geleden een aanvraag indienden bij het Rampenfonds nog altijd niet vergoed zijn. Ik heb mijn twijfels bij het beate woordgebruik van premier Verhofstadt als hij praat over 'snel en efficiënt afhandelen'. Er wordt beloofd dat de afhandeling op 6 maanden zal gebeuren – ik wil het nog zien.

Het bedienen van de sluizen vergt afspraken met Nederland en Frankrijk. Mijn voorstel is om dat preventief te doen zodat duidelijk is wat er gedaan moet worden als het nodig is. Er kan tot een soort samenwerkingsakkoord worden gekomen.

Ik voel mee met de burgemeesters die ter plaatse hun verantwoordelijkheid moesten nemen. Mij interesseert nu wat Vlaanderen zal doen. Welk beleid zal er gevoerd worden om in de toekomst dergelijke problemen te voorkomen? Of moeten de gemeenten en provincies blijven dweilen met de kraan open? Ik ben goed geplaatst om te interpellieren omdat mijn eigen gemeente de voorbije 6 jaar elk jaar met overstromingen te maken heeft gehad. Voordien was er een onderbreking van ongeveer 4 jaar. Deze keer hebben we de problemen enigszins kunnen beperken. We hebben vier keer vergaderd met de AWV, de afdeling Waterwegen, de provincie, Aquafin, het gemeentebestuur enzovoort. We hebben bepaalde oplossingen uitgedokterd. Ik geef enkele voorbeelden. Waterlopen worden twee keer per jaar geruimd in plaats van een keer en we hebben stroomopwaarts bijkomend overstromingsgebied gecreëerd. Oplossingen zijn

De Roo

mogelijk, maar ze moeten op integrale manier tot stand komen.

Ik wil de drie ministers een aantal algemene vragen stellen. Wat is de stand van zaken voor het afbakenen van risicogebieden in Vlaanderen ? Klopt het dat dit in april klaar zou zijn ? Als dat zo is, juchten we dat toe. Wanneer zullen de gebieden worden aangeduid ? Welke criteria worden hiervoor gehanteerd ? Wat is de stand van zaken inzake het decreet integraal waterbeleid ? Er wordt nogal eens de indruk gegeven dat met dit decreet Vlaanderen gevrijwaard zal zijn van overstromingen, maar ik twijfel daaraan.

Welke concrete maatregelen worden in dat decreet naar voren geschoven om overstromingen van dergelijke omvang te voorkomen ? Welke kredieten worden er ter beschikking gesteld van de gemeenten die zich inschrijven voor het DULO-waterplan ? Hoe kunnen gemeenten een voortrekkersrol spelen als de Vlaamse regering blijft aarzen met het voorleggen van het decreet ?

Voorziet de minister in een versoepeling in de decreetgeving op het vlak van slibverwerking ? In welke bepalingen wordt voorzien in het uitvoeringsplan baggerslib ? Wordt hierin een oplossing geboden voor het tekort aan stortplaatsen ? Ook hier wijst men mij op belangrijke verschillen tussen Vlaanderen en Nederland. In Nederland wordt er meer gebaggerd en zijn er meer stortplaatsen. Met wie werd tot op heden overlegd inzake deze materie ? Welke afspraken worden er gemaakt met onze buurlanden ? Waarom lopen de baggerprogramma's vertraging op ?

Volstaan de kredieten voor het onderhoud van grachten langs gewestwegen ? De gemeente moet dikwijls het werk doen omdat noch het groenafval, noch het slib eruit worden gehaald. Alles loopt vast met alle gevolgen van dien. Hoe zit het met de diverse afdelingen van Bruggen en Wegen ? Heeft de Vlaamse regering plannen voor de oprichting van een Vlaams rampenfonds ? Het federale Rampenfonds biedt maar traag oplossingen.

Heeft de Vlaamse regering een evaluatie gemaakt van de maatregelen van 1999 ? Welke maatregelen worden nog uitgevoerd of bijgestuurd naar aanleiding van de recente wateroverlast ? Is men bereid om zoals in Nederland pompgemalen te plaatsen waardoor het peil van de achterliggende waterlopen op een permanent niveau wordt gehouden ?

Op die manier zou veel overtollig water naar zee kunnen vloeien.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mevrouw de voorzitter, leden van de regering, dames en heren, ik wil het hebben over de subsidiëring van de gemeentelijke rioleringen. Het verheugt me dat de minister vice-president en de minister van Begroting aanwezig zijn omdat dit een budgettair verhaal is. Ik zal dadelijk voorstellen dat de Vlaamse regering snel een budgetcontrole doet om een aantal prioriteiten te herschikken.

De Vlaamse regering subsidieert sedert geruime tijd de aanleg van gemeentelijke rioleringen. Er moet een net van gemeentelijke rioleringen komen dat de vuilvrachten aanvoert naar de zuiveringsstations. Het is een probleem van optimalisatie van het systeem van de waterzuivering. Intussen zijn de percentages van subsidiëring opgetrokken van 50 percent tot 75 percent om op die manier de gemeenten aan te porren. Er wordt zelfs in bepaalde gevallen voor 100 percent gesubsidieerd als de gemeente erin slaagt de bewoners te doen aansluiten.

In 2000 was voorzien in een bedrag van 66 miljoen euro voor de subsidiëring van de gemeentelijke rioleringen. In 2000 was er een tekort van 11,9 miljoen euro. Er is niet aan alle aanvragen voldaan. In 2001 bleef hetzelfde bedrag in de begroting staan, maar was er een tekort van 51 miljoen euro. Ook voor 2002 was in hetzelfde bedrag voorzien en was er een tekort van 93,5 miljoen euro. Het is nu de grote vraag welke dossiers er in 2003 zullen worden ingediend. Een aantal dossiers wordt nu al stopgezet bij gebrek aan financiering. Minister Dua heeft sinds juni vorig jaar geen vastleggingen meer gedaan. Intussen werkt de ambtelijke commissie verder waarin alle deskundigen samen zitten.

Die commissie brengt voortdurend dossiers aan binnen een bepaalde periode. Intussen heeft zij in de loop van 2002 dossiers goedgekeurd voor een totaal bedrag van 93 miljoen euro. Die zullen echter moeten wachten tot 2003, en sommige zelfs tot medio 2004 vooraleer het geld kan worden vastgelegd, en ze dus uitgevoerd kunnen worden. Dit veroorzaakt uiteraard grote problemen voor de gemeenten die meestal de opdrachtgevende besturen zijn. Zij hebben immers geen echte zekerheid dat die toelage er effectief zal komen.

Ook de prefinanciering – indien mogelijk – zorgt voor grote problemen. Men zit daar immers met de verantwoordelijkheid van de ontvanger en van de

Sauwens

toezichthoudende overheid. Dit stelt problemen voor de gecombineerde dossiers. Meestal betreft het daarbij Aquafindossiers waaraan de gemeentelijke riolering gedeeltelijk gekoppeld is. Het gaat vaak om dossiers van fietspaden die aansluiten op de aanleg van rioleringen. Het kan gaan om doortochtdossiers, dus dossiers met betrekking tot de doortocht door dorps- of stadskernen. Ik heb het dan nog niet eens gehad over de belangrijke problematiek van het gescheiden stelsel.

Mevrouw de minister, zelfs indien u vorig jaar dubbel zoveel geld had gehad, zouden we de overstromingen van januari nog niet tegengehouden hebben. Toch wens ik te verwijzen naar de grote effecten op de waterbeheersingproblematiek. U hebt dat trouwens zelf aangegeven in uw beleidsbrief. In de commissievergadering van 10 december 2002 hebt u letterlijk gezegd: 'Goede rioleringen zijn van essentieel belang om overstromingen te voorkomen'.

Ik heb even de lijst doorgenomen van de dossiers die niet vastgelegd kunnen worden omwille van het tekort aan middelen. De meeste van die dossiers hebben betrekking op het gescheiden stelsel. Dit gescheiden stelsel heeft alleszins een vertragend effect op de afvoer van het water. Bovendien wordt in dit soort dossiers vaak extra bufferingscapaciteit gecreëerd. Er zitten projecten in vervat met betrekking tot de afkoppeling van regen- en oppervlaktewater. Een en ander betekent dat die dossiers een rechtstreeks effect hebben op de problematiek van de strijd tegen overstromingen en op de waterbeheersing.

Minister Dua zegt steeds dat een begroting geen gemakkelijke klus is. Toch denk ik dat de regering naar aanleiding van de steeds hogere frequentie van de wateroverlast alle hens aan dek moet roepen. Het gaat hier met name om enkele honderden dossiers waarmee minister Dua niet verder kan omdat ze niet vastgelegd kunnen worden.

Er is verder nog het structureel probleem van de Aquafinfinanciering. We moeten trouwens ook toegeven dat de ambitie om een gescheiden stelsel aan te leggen, een bijzonder dure ambitie is. Denk maar aan de huisaansluiting. Het is de regering die de gemeenten ertoe oproept dringend een gescheiden stelsel aan te leggen. Mijns inziens is het dan ook de regering die daartoe in de nodige middelen moet voorzien. De beloofde subsidiëring moet hard worden gemaakt. Gebeurt dit niet, dan is er sprake van onbehoorlijk bestuur. De Vlaamse re-

gering heeft de gemeenten tot vorig jaar steeds met de vingers gewezen: Vlaanderen bouwt collectoren en zuiveringsstations, maar de gemeenten doen hun ding niet. Dat blijkt nu dus niet het geval te zijn. CD&V pleit daarom voor een herschikking van de prioriteiten. De regering zou op korte termijn moeten voorzien in bijkomende middelen voor de subsidiëring van de gemeentelijke rioleringen. Daar zit trouwens een enorm hefboomeffect of een enorme multiplicator in.

Mevrouw de minister, sta me toe in het kader van uw begroting een suggestie te doen. Ik stel immers vast dat er in de begroting 2003 47 miljoen euro gereserveerd werd voor de verwerving van natuurgebieden. Daar zitten onder meer subsidies in aan natuurverenigingen met het oog op de verwerving van die gebieden. Daartegenover staat dat u niet genoeg geld hebt om uw engagement waar te maken ten aanzien van de gemeenten en van de lokale besturen voor de aanleg van rioleringen die nodig zijn voor de waterzuivering en tegelijkertijd ook voor de waterbeheersing. Het lijkt me niet meer dan logisch dat u vrij snel 35 miljoen euro kunt overhevelen naar het gemeentelijke rioleeringsprogramma, naar het gescheiden stelsel en naar de afkoppelingsprojecten. Dat lijkt me, gezien de heersende problematiek en gezien de omstandigheden, de logica zelve. Ik pleit voor een herschikking van de prioriteiten waarbij ik me tot de hele regering richt. Het gaat immers om een collectieve verantwoordelijkheid.

In de verslagen heb ik nog andere denksporen gelezen, bijvoorbeeld het rioolrecht waarmee u de burger het programma wil laten betalen. Er worden bedragen genoemd van 100 tot 150 euro per aansluitingspunt. Daar kunnen we principieel niet mee akkoord gaan. Immers, vooraleer u die richting uitgaat, moet u binnen uw budgetten de juiste prioriteiten durven leggen.

Dit is trouwens een win-winsituatie. Het is niet alleen een enorme aanzet voor het programma van minister Stevaert met betrekking tot de doortochten, de fietspaden, enzovoort. Het gaat immers om gemengde dossiers. Het is bovendien duidelijk dat onze dure investeringen in verband met waterzuivering heel snel en op korte termijn een veel hoger rendement gaan krijgen.

Mevrouw de minister, u hebt gezegd dat u in 2004 geen dossiers of programma's meer zou goedkeuren teneinde een jaar over te slaan en op die manier het structureel tekort wat bij te benen. Ik zou het erg betreuren dat geen dossiers meer vastgelegd zouden worden. Het gaat hier immers om een

Sauwens

in alle opzichten bijzonder belangrijk maatschappelijk dossier.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, heren ministers, collega's, ik zal mijn interpellatie beperken tot de problematiek van het baggeren dat bemoeilijkt zou worden of onmogelijk zou worden gemaakt door te strenge milieunormen.

Het uitbaggeren van waterlopen is uiteraard slechts een van de remedies om overstromingen te voorkomen, en niet eens de belangrijkste. Toch is dit noodzakelijk, ook om de ontwikkelingskansen van de binnenscheepvaart op de bevaarbare waterlopen niet in het gedrang te brengen.

De afgelopen weken werd geregeld de indruk gewekt dat baggerwerken vertraging oplopen of zelfs helemaal stilliggen door onredelijke milieunormen voor de verwerking of voor de opslag van de baggerspecie. Vandaar de vraag aan de minister wat daar nu reëel van aan is.

Blijkbaar wordt door sommigen nogal gemakkelijk voorbijgegaan aan het feit dat veel waterbodems en dus ook veel baggerslib intussen sterk verontreinigd zijn en dus niet automatisch voor alle toepassingen in aanmerking kunnen komen, tenzij men de vervuiling van waterbodems wil uitsmeren over heel Vlaanderen. Selectief baggeren – waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen propere en vervuilde specie zodat de verwerking nadien aangepast kan worden – is een noodzaak geworden, net als slibpreventie door bijvoorbeeld erosiebestrijdende maatregelen in de landbouw. Om te vermijden dat hectaren open ruimte moeten aangeslagen worden voor het laguneren of definitief bergen van grote hoeveelheden vervuild slib, is de inzet van nieuwe slibreinigingsmethodes nodig. Ik denk bijvoorbeeld aan hydrocyclonage.

Welke initiatieven zijn op deze punten – selectief baggeren, preventie, ontwatering en reiniging – genomen door de diensten van de minister, al dan niet in overleg met de diensten van minister Stevaert ? Ik denk immers dat u op dat vlak de verantwoordelijkheid deelt.

De milieubeweging wil dat voor baggerspecie ook een soort van ladder van Lansink wordt toegepast, net zoals bij het afval : eerst trachten te voorko-

men, dan maximale concentratie op scheiding van slibstromen, vervolgens op de verwerking en recycling en pas in allerlaatste instantie kiezen voor afvoer van een deponie.

Ziet u dit zitten ? Wordt dat ook het uitgangspunt van het sectoraal uitvoeringsplan bagger- en ruimingsslib ? Wanneer zal dit uitvoeringsplan aan het parlement worden voorgelegd ? Daar zal bijzonder veel interesse voor zijn. Wanneer zal er een openbaar onderzoek komen ?

Voor de normering van het hergebruik van slib zijn er drie wetgevingen, namelijk het Vlarea, het Vlarebo en het Vlarem. De normen in het Vlarea voor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie als bouwstof en als bodem zijn, voor zover ik weet, nog steeds dezelfde als tijdens de vorige regeerperiode. We werken dus nog steeds met de Kelchtermansnormen. Binnenkort zou er echter een aanpassing van deze normen in het Vlarea komen.

Mevrouw de minister, wat is de aard van deze aanpassing ? Wordt het mogelijk opnieuw meer baggerslib op te slaan op de oevers ? Welke limiet wordt aan de opslag op de oevers gesteld om geen nieuwe problemen van bodemverontreiniging te krijgen ? Worden voor de toepassing van baggerspecie als bodem nieuwe parameters ingevoerd. Zo ja, welke, en waarom ?

Wat zijn de nieuwe normen voor het gebruik van afgegraven gronden, bagger- of ruimingsspecie in het Vlarebo ? Hoe verhouden die zich tot de bepalingen in het Vlarea ? Zijn deze normen onredelijk streng ? Is er voldoende rekening gehouden met de praktische problemen van grondverzet en de afvoer van baggerslib ? Wordt anderzijds een uitsmering of verspreiding van vervuilde stoffen afdoende voorkomen ?

Hoe staat het met de huidige regelgeving in het Vlarem voor monostorten voor baggerspecie, bijvoorbeeld de opvulling van putten met baggerslib ? Zijn de normen even streng als voor andere stortplaatsen ? Worden er afwijkingen toegestaan mits er geen problemen worden veroorzaakt voor het grondwater of de menselijke omgeving ? Wordt er rekening gehouden met de nabestemming van de gebieden ? Welke ruimte laat de nieuwe Europese richtlijn inzake stortplaatsen op dit vlak ?

Met deze reglementering voor afvalpreventie, bodemsanering en milieuhygiëne kunnen we een volledig beeld krijgen van de bestaande normen, en

Malcorps

kunnen we uitmaken of er al dan niet bezwaren zijn tegen baggeren op grote schaal.

Mevrouw de minister, hebt u een idee van de hoeveelheid baggerslib die omwille van dringende baggerwerken bovenop de onderhoudsbaggerwerken zou vrijkomen en zou moeten verwerkt en geborgen worden? Acht u dit mogelijk met de bestaande normen tegen een schappelijke prijs en binnen een redelijke termijn?

De voorzitter: Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik zal eerst antwoorden op de vragen van de heer De Roo. Mijnheer De Roo, ik heb uw eerste reeks van vragen ontvangen, en heb er een antwoord op klaar, maar door een communicatiestoornis heb ik de tweede reeks nu pas gekregen. Ik zal proberen er zo goed mogelijk op te antwoorden. *(Opmerkingen van de heer Johan De Roo)*

Gisteren heb ik met de minister-president in Nederland een waterschap bezocht. Ik zal u daar de heel goede resultaten van bezorgen.

U hebt een algemene inleiding gegeven. Het zou niet nuttig zijn hier te herhalen wat ik in de plenaire vergadering al heb gezegd. U kent mijn mening hierover, en u hebt gezegd dat het vandaag veeleer de bedoeling is over concrete dingen te praten. Ik zal mijn antwoord daar ook op toespitsen. U hebt het gehad over de algemene slibproblematiek. De heer Malcorps heeft daar een heel uitgebreide vragenlijst over ingediend, waar ik straks in detail op zal ingaan.

De afdeling Water is voor de onbevaarbare waterlopen begonnen met het versneld ruimen van een aantal waterlopen. In 2002 is hiervoor op het FFEU een budget van 10 miljoen euro ter beschikking gesteld. De betrokken afdeling heeft een compleet urgentieprogramma opgemaakt. Gezien onze bezorgdheid om het overstromingsgevaar, zullen we juist die onbevaarbare waterlopen die van essentieel belang zijn in de problematiek van de overstromingen, vlug ruimen. Dat is een inhaaloperatie. We mogen de problematiek van het baggeren niet onderschatten. Dat zal straks blijken.

Het blijft een erg technische materie. De adviezen over het ontwerp van decreet integraal waterbeleid, waarmee we de basis willen leggen voor de aanpak van het waterbeleid, worden nu verwerkt.

Ik hoop dat het volgende week definitief door de regering kan worden goedgekeurd. Als de Raad van State akkoord is met een spoedprocedure, en binnen de drie dagen advies wil verlenen, dan zal het ook hier heel binnenkort worden besproken. Ik hoop dat we er een uitgebreid debat over kunnen voeren.

In de samenwerkingsovereenkomst van het Vlaams Gewest met de gemeenten is inderdaad voorzien in de mogelijkheid om op deelbekkenniveau over te gaan tot het opmaken van DULO-waterplannen of deelbekkenbeheersplannen. Verschillende steden en gemeenten zijn daar al mee begonnen. U vroeg heel specifiek naar het aantal in Oost-Vlaanderen. Ik zal dat samen met de beschikbare kredieten aan de secretaris van de commissie bezorgen en laten opnemen als bijlage.

In het vroegere milieuconvenant was water niet opgenomen. De VVSG had tot voor 2 jaar zelfs geen aparte werking omtrent water en er was geen medewerker voor. We hebben druk uitgeoefend om dat in het samenwerkingsakkoord te zetten. De gemeenten reageren daar heel positief op. Veel gemeenten zijn nu bezig, in plaats van hier en daar curatief op te treden, voor heel hun grondgebied of ruimer een duurzaam waterbeleidsplan op te maken.

In de samenwerkingsovereenkomst is nu expliciet bepaald dat de regeling voor het lokaal waterbeheersplan maar geldt totdat er een definitieve regeling is in het decreet integraal waterbeleid. Het was in feite een voorloper, die we volledig integreren in het ontwerp van decreet integraal waterbeleid. Volgens het ontwerp van decreet wordt het opmaken van deelbekkenbeheersplannen verplicht. In de samenwerkingsakkoorden was het nog een optie, waar de gemeenten vrij konden aan meedoen. De bedoeling daarvan was reeds een basis te creëren.

U vroeg ook naar de afbakening van de risicogebieden, met betrekking tot de discussie die in het federaal parlement wordt gevoerd over een toepassing van de federale wet op de verzekering tegen wateroverlast. Ingevolge onze ingewikkelde staatsstructuur is er een federale wet nodig. Als het echter aankomt op de knowhow en om te weten waar er problemen zijn, wordt uiteraard weer naar de gewesten gekeken. We zijn er dus zijdelings bij betrokken.

We hebben aan de federale overheid het signaal gegeven dat het voorbereidend werk dat door onze diensten, vooral dan door de afdeling Water, werd verricht voor de afbakening van de gebieden, in de

Dua

eerste plaats werd gedaan om een voorbereidend document te hebben voor het ontwerp van decreet integraal waterbeleid. We dachten op dat moment nog niet aan een verzekering. Het ging erom in kaart te brengen waar zich de historische overstromingen voordoen en waar er potentieel overstromingsgevaar is. Daar werd een waarschijnlijkheidsberekening op toegepast. We moeten voorzichtig proberen uit te maken in hoeverre die kaarten ook gebruikt kunnen worden voor de federale wet.

Onze bedoeling is het kaartmateriaal dat we nu uitwerken, te hanteren voor bijvoorbeeld de water-toets die volgens het ontwerp van decreet integraal waterbeleid verplicht wordt gesteld. Minister Van Mechelen zal daar ook voor Ruimtelijke Ordening gebruik van maken. De kaarten zijn momenteel volledig klaar voor 60 percent van het Vlaams grondgebied. Uit die kaarten kan worden afgeleid in welke gebieden kans bestaat op een jaarlijkse overstroming, waar er een probabiliteit is van een keer op de 20 jaar, een keer op de 50 jaar, enzovoort. Dat is wetenschappelijk onderbouwd. Zeker voor het waterbeleid en voor de ruimtelijke ordening zullen we daar goed gebruik van kunnen maken. Dat gebeurt dus op basis van hydrologische modellering van het stroomgebied en een hydraulische modellering van de waterlopen. De kaart van het totale Vlaamse grondgebied zal tegen 2004 klaar zijn. Intussen kunnen we aan de federale regering allerlei materiaal geven dat bruikbaar is voor de federale wet. Vlaanderen zal zeker niet remmend werken.

Door de afdeling Water wordt eerstdaags de NOG-kaart gepubliceerd, de van nature overstroombare gebieden, alsook de ROG-kaarten, de recent overstroomde gebieden. Die kaarten worden permanent geactualiseerd. De overstroomde gebieden van december 2002 en januari 2003 worden aan de kaart toegevoegd.

Wat de internationale samenwerking betreft, is gisteren door de minister-president en mijzelf een bezoek aan een waterschap in Zeeland gebracht. De afspraak was reeds gemaakt voor de overstromingen plaatsvonden. Het thema overstromingen is er uitgebreid aan bod gekomen. Het waterschap is een administratieve eenheid en is te vergelijken met onze polders en wateringen. Deze administratie beslaat het zuidelijk deel van Zeeland, onder de Westerschelde. Zij werken zeer efficiënt en beslissen vrij autonoom over het te volgen waterbeleid. Hun grote klacht bestond erin dat zij niet weten met wie contact moet worden opgenomen, in geval

van een incident. Er zijn een tiental polders en wateringen die aan de grens met Nederland grenzen. Zowel de provincie, de gemeente als diverse administraties binnen het Vlaams Gewest zijn bevoegd. De minister-president zal contact opnemen met de gouverneurs om, in afwachting van het bekkenstructuurplan, ervoor te zorgen dat zij deze functie opnemen en als doorgeefluik voor andere instanties functioneren. Het is een tussenoplossing.

Wat de contacten met Frankrijk en Wallonië betreft, dit thema is uitgebreid aan bod gekomen op het Overlegcomité. We hebben de waterverdragen recent ondertekend. Er is in de commissie uitgebreid over gesproken. Zij vormen geen al te krachtig instrument omdat bepaalde landen zich niet te ver wilden engageren. De verdragen zijn een vertrekpunt voor verder overleg. Het is ook de bedoeling om het ambtelijk overleg over hoogwaterstanden een beter en breder kader te bezorgen. De federale premier wil in dit verband ook initiatieven nemen. Vlaanderen moet in het kader van de samenwerking contacten met de buurlanden opvoeren, zeker ook met Wallonië. Daarover zijn op het Overlegcomité afspraken gemaakt.

Wat de vraag van de heer Sauwens betreft, antwoord ik hetzelfde als vorige week. Het gaat om dezelfde vraag. Wat de onbevaarbare waterlopen betreft, is het zo dat reeds verschillende jaren bijzondere aandacht wordt besteed aan het probleem van de overstromingen. Reeds vanaf 1997 werden modelleringsstudies opgestart om het gedrag van waterlopen en hun omgeving bij uitzonderlijke neerslag beter te begrijpen en in te schatten. Aan de hand van deze studies werden concrete oplossingen uitgewerkt.

Na de belangrijke overstromingen in 1998 werd vanaf 1999 bovendien een nieuw programma in het leven geroepen onder de naam integraal waterbeheer. Zowel voor de bevaarbare als voor de onbevaarbare waterlopen konden bijkomende investeringen worden uitgevoerd. Voor de onbevaarbare waterlopen wordt jaarlijks meer dan 5 miljoen euro gereserveerd. Bovendien werd in 2002 beslist om binnen het bedrag dat vanuit het FFEU aan het bevoegdheidsdomein Leefmilieu werd toegekend, 7,5 miljoen euro uit te trekken voor specifieke investeringen in overstromingsgevoelige gebieden. Ook de komende jaren zullen we telkens 10 miljoen euro vrijmaken voor het verder uitbouwen van overstromingsgebieden. Het zal een zware inspanning van de administratie vergen. Ik hoop dat wij over het nodige personeelsbestand en de nodige middelen zullen beschikken.

Dua

Wat de rioleringen betreft, zijn de gemeenten een zeer belangrijke partner bij het uitbouwen van een goed rioleringsstelsel. Iedereen is het erover eens dat we naar gescheiden stelsels moeten gaan. Het gaat om een doorgedreven scheiding tussen afvalwater en niet verontreinigd water, waarbij de afvoer van regenwater zo veel mogelijk wordt vertraagd en gebufferd. Binnen de begroting Leefmilieu wordt jaarlijks een budget van iets meer dan 65 miljoen euro ter beschikking gesteld om gemeenten voor 50, 75 of 100 percent te subsidiëren, afhankelijk van de mate waarin de waters worden gescheiden. Het afgelopen jaar werd niet één project voor 100 percent betaald. De grote steden kunnen daar moeilijk aan voldoen. Het aantal dossiers met gemengde stelsels stelt echter in de praktijk niets meer voor.

De VMM hanteert een aantal criteria, zoals de gescheiden stelsels of gecombineerde projecten. De sensibilisering van de gemeenten is ten aanzien van de waterproblematiek zeer sterk geëvolueerd omdat de subsidiëring is opgetrokken. Er wordt nu een massa dossiers ingediend. Dat is een probleem. U mag niet vergeten dat riolering een gemeentelijke bevoegdheid is. Mijn voorganger heeft de Rioprogramma's geïntroduceerd om de gemeenten te stimuleren. De gemeenten krijgen geld via het Investeringsfonds, maar moeten zelf rioleringen aanleggen. Ik wil mij niet onttrekken aan de verantwoordelijkheid van het Vlaams Gewest terzake, maar u mag de verantwoordelijkheid van de gemeenten niet vergeten. De Rioprogramma's zijn met 5 jaar verlengd en de subsidies verhoogd. Het vraagt alles samen veel geld.

Mevrouw Demeester kan dat beter uitleggen dan ik. Blijkbaar was het vroeger de gewoonte dat men vastleggingen, maar geen uitbetalingen deed. Ik heb een situatie geërfd waarin alle vastleggingen waren gerealiseerd. Minister Van Mechelen heeft me de nodige speelruimte gegeven, en we hebben alles op peil gebracht, zodat de gemeenten hun geld kregen.

Als we alle vragen willen honoreren, zou dat ongehoorlijk veel inspanningen vragen van de Vlaamse regering, maar ik ben daar vragende partij voor. Het is ook een terechte vraag. Voor 2003 wordt in het FFEU 25 miljoen euro gereserveerd voor water, niet alleen voor rioleringen, maar ook voor overstromingsgebieden. Zo kunnen we een half miljard frank extra geven om een aantal van die vragen te honoreren.

Mijnheer Sauwens, ik ben verheugd dat u me steunt in mijn vragen bij de begrotingsonderhandelingen. Deze morgen werd in de commissie voor Leefmilieu het MIRA-rapport voorgesteld. We zitten in een stijgende lijn van aankopen, maar ik kreeg toch een negatief rapport omdat we met die kredieten en dit aankoopritme nooit de doelstellingen zullen halen. Als we hierin met geld schuiven, dan schuiven we ook in de resultaatsverbintenissen in andere domeinen.

De heer Johan Sauwens : De bossen lopen niet weg.

Minister Vera Dua : Het is niet zo simpel. Als we natuur kunnen combineren met een natuurlijk overstromingsgebied is dat een dubbel goed dossier. Dat moeten we prioriteit geven. Dat gebeurt al in de praktijk. Zo kunnen de aankopen van natuurgebieden een rol spelen in het waterbeleid. Het is niet zo simpel dat we alles zouden oplossen door geen natuur meer aan te kopen en alleen nog rioolbuizen in de grond te stoppen. Ik heb de garantie voor een bepaald bedrag uit het FFEU. Ik kies ervoor om dat in de eerste plaats te gebruiken voor de honorering van de aanvragen uit de gemeenten. Dat is een betere optie.

In het kader van het Sectoraal Uitvoeringsplan Bagger- en Ruimingsspecie wordt intensief overleg gepleegd tussen de Aminal, de AWZ en de OVAM om te komen tot een langetermijnaanpak van deze problemen.

Inzake preventie zijn er twee belangrijke initiatieven genomen. Ten eerste is er een coherent erosiebeleid uitgewerkt. Door het erosiebesluit van 7 december 2001 kunnen gemeenten subsidies ontvangen voor het uitvoeren van kleinschalige erosiebestrijdingswerken en voor het opmaken van gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen. Dat heeft een enorm succes en de resultaten op het terrein zijn zeer goed. Ten tweede moeten we brongericht werken en beheersovereenkomsten afsluiten met de landbouwers. De teksten daarover liggen ter goedkeuring voor bij de Europese Commissie. Elke vorm van steun aan landbouw moet het fiat krijgen van Europa. Het vervelende is dat dit dikwijls maanden duurt. Dat zit in onze wijziging van het plattelandsontwikkelingsprogramma.

In het ontwerpdecreet integraal waterbeleid worden verschillende doelstellingen geformuleerd die erop gericht zijn om de afvoer van hemelwater naar het oppervlaktewater te vertragen en het water meer ruimte te geven. Hierdoor zal de erosie en de afspoeling verminderen en zal geërodeerd

Dua

materiaal minder snel de waterloop bereiken. In zijn advies heeft de MINA-raad er trouwens op gewezen dat het aspect erosie en sedimenttransport niet voldoende aan bod komt in het decreet. Dit zal in de nieuwe versie van het decreet worden versterkt.

Selectief baggeren is nuttig indien er een onderscheid gemaakt kan worden in de kwaliteit van de specie binnen het te baggeren systeem. Een goede en representatieve analyse van de kwaliteit van de in situ specie is daarom noodzakelijk. In het nieuwe Vlarea is er in dit verband sprake van staalname en analyse volgens de code van de goede praktijk. Het selectief baggeren wordt momenteel al toegepast door de Aminor in het kader van het Interreg-project in de Avrijevaart. Hierbij werd 10.000 kubieke meter minder verontreinigde specie geborgen in een depot van de AWZ, terwijl 25.000 kubieke meter meer verontreinigde specie werd verwerkt met behulp van de best beschikbare technieken. In de praktijk is dat niet altijd gemakkelijk.

In het kader van het sectoraal uitvoeringsplan is er een uitgebreide inventarisatie gebeurd van de beschikbare technieken voor bagger- en ruimingsspecie. Hierbij is er rekening gehouden met de technische realiseerbaarheid en economische haalbaarheid. In het kader van het sectorplan wordt er momenteel nagegaan hoe de toepassing van de best beschikbare technieken gestimuleerd kan worden. We moeten ervoor zorgen dat de normen realistisch zijn en dat we de problemen niet verplaatsen.

Bij de bepaling van de voorkeursbestemming voor de specie wordt rekening gehouden met de voorkeursvolgorde zoals die bepaald is in het afvalstoffenbeleid. Eerst komt preventie, dan nuttige toepassing als bodem of bouwstof, en ten slotte storten, al dan niet na verwerking. Dat is de volgorde van ons plan en dat komt overeen met de ladder van Lansink.

Volgens de planning zullen we een eerste tekst kunnen voorleggen aan de regering in de loop van de maand maart. Vervolgens moet de procedure van openbaar onderzoek worden opgestart.

Op basis van de kwaliteitsgegevens van ongeveer 2.400 meetplaatsen, aanwezig in de waterbodendatabank van de VMM, kan worden geconcludeerd dat er volgens het huidige Vlarea 18 percent in aanmerking komt voor deponie op de oever, bin-

nen een zone van 5 meter van de waterloop. Hiervoor moet altijd een gebruikscertificaat worden aangevraagd bij de OVAM. Op basis van het nieuwe Vlarea, waarin een koppeling wordt gemaakt naar het Vlarebo mag 47 percent op de oevers worden gedeponeerd zonder gebruikscertificaat – daarover is nog een technische discussie gaande – mits een code van goede praktijk wordt gevolgd. Via staalnames wil men nagaan of de inschatting van de percentages juist is.

Bagger- en ruimingsspecie die niet voldoet aan de normen, maar waarvan de verontreiniging lager is dan 80 percent van de geldende saneringsnormen, zoals bepaald in bijlage 4 van het Vlarebo mag in functie van de ontwatering ervan en in afwachting van de afvoer ervan op de oevers van de waterloop worden gedeponeerd, op voorwaarde dat de nodige maatregelen worden getroffen opdat de bagger- en ruimingsspecie niet wordt vermengd met de onderliggende bodem, en op voorwaarde dat de specie binnen de 2 maand vanaf de bagger- en ruimingswerken wordt afgevoerd naar een daartoe vergunde inrichting. Voor de toepassing van baggerspecie als bodem wordt in het nieuwe Vlarea verwezen naar het Vlarebo, zodat er zowel voor het hergebruik van baggerspecie als uitgegraven bodem voor eenzelfde bestemming rekening moet worden gehouden met dezelfde parameterlijst. De parameterlijst in het Vlarebo is uitgebreider dan in het Vlarea. Het aantal PAK's is uitgebreid.

Mijnheer Malcorps, voor een aantal zaken is er een versoepeling, waardoor er meer mogelijkheden zijn om te ruimen. Wel zijn er nieuwe parameters opgenomen op het gebied van PAK's en PCB's. De normen voor het gebruik van afgegraven gronden, bagger- of ruimingsspecie zijn opgenomen in het Vlarebo, meer bepaald in de bijlagen. Mijnheer Malcorps, ik verwijs u daarvoor naar de website van de OVAM.

In het nieuwe Vlarea wordt een kruisverwijzing gemaakt naar het Vlarebo. Voor het gebruik van afvalstoffen met name bagger- en ruimingsspecie als bodem, gelden in het nieuwe Vlarea de overeenkomstige definities en voorwaarden voor het gebruik van uitgegraven bodem als bodem zoals bepaald in hoofdstuk 10 van het Vlarebo. In het Vlarea wordt voor bagger- en ruimingsspecie nog wel een norm voor chloorhoudende bestrijdingsmiddelen en polychloorbifenylen aan toegevoegd.

Op de vraag of de normen onredelijk streng zijn, antwoord ik ontkennend. De huidige kennis over

Dua

de risico's van de contaminanten voor mens en milieu is te beperkt om te komen tot een goede onderbouwde normering op basis van een risico-evaluatie. De huidige normen zijn opgesteld met als uitgangspunt dat er geen verontreiniging mag optreden van de ontvangende gronden. Op basis hiervan mogen we aannemen dat de uitsmering en verspreiding van vervuilde stoffen afdoende wordt voorkomen. Als de vervuilingsgraad van de ontvangende bodem ongeveer gelijk is, zal er zich geen verspreiding van de vervuiling voordoen.

De praktische problemen van grondverzet en de afvoer van baggerslib zijn niet het gevolg van de normen, maar worden veroorzaakt doordat de verwerkingscapaciteit en de ruimte voor deponie te beperkt zijn. Dit is een van de cruciale punten in het sectoraal uitvoeringsplan. We moeten inderdaad nagaan waar we nog deponieën kunnen vinden en in welke gevallen er eerst moet worden gezorgd voor verwerking.

In het Vlarem worden de milieuvoorwaarden opgegeven voor monostorten voor baggerspecie afkomstig uit de oppervlaktewateren behorende tot het openbaar hydrografisch net. Er is een indelingslijst voor de bedoelde inrichtingen. Ze dienen aan de hierin vastgestelde milieuvoorwaarden te voldoen. Naast algemene bepalingen worden voorwaarden gesteld inzake de aanvaarding van baggerspecie op de monostortplaats, de specifieke bijkomende gegevens van het algemeen werkplan, de inrichting, infrastructuur en afwerking van de stortplaats en de exploitatie, afwerking en nazorg ervan. Er zijn in het Vlarem geen sectorale voorwaarden opgenomen inzake de berging van baggerspecie in onderwatercellen en het verspreiden van baggerspecie in zee. Dit is echter een aparte problematiek.

Volgens de Europese richtlijn inzake stortplaatsen gelden voor baggerstortplaatsen dezelfde voorwaarden als voor andere stortplaatsen. We worden dus sowieso verplicht dezelfde normen te hanteren. Volgens de richtlijn kunnen de lidstaten slechts afwijken van de regel op voorwaarde dat dezelfde milieudoelstellingen inzake grondwaterbescherming worden bereikt. De algemene afwijkingsmogelijkheid die nu nog in het Vlarem staat, kan dus niet meer behouden blijven. De richtlijn maakt inzake voorschriften in principe geen onderscheid op basis van de bestemming.

Eind 2002 zijn de aanvaardbaarheidscriteria voor de verschillende stortplaatsklassen op Europees ni-

veau vastgelegd. Het is nu bijgevolg mogelijk om de kwaliteit van de baggerspecie aan die criteria te toetsen en op basis daarvan aangepaste voorwaarden voor baggerstortplaatsen uit te werken. Dit is mogelijk een van de actiepunten van het sectoraal uitvoeringsplan.

In het sectoraal uitvoeringsplan is er een inschatting gemaakt van de hoeveelheid specie die aanwezig is in de waterlopen en de fractie daarvan die op basis van nautische, hydraulische of ecologische redenen moet worden verwijderd. Deze gegevens worden momenteel geverifieerd en ontbrekende gegevens worden nog verzameld. Er bestaat dus nog geen definitief cijfermateriaal. Op basis van de kwaliteit en de zandfractie wordt vervolgens per stroombekken nagegaan welk deel in aanmerking komt voor de mogelijke verwerkingstechnieken en wat er uiteindelijk geborgen moet worden.

Het is de bedoeling een beleidsplan uit te werken voor de aanpak van de problematiek voor de komende tien jaar op basis van de best beschikbare technieken. In het plan wordt tevens aandacht besteed aan de middelen voor de financiële haalbaarheid. Voor de onbevaarbare waterlopen is een urgentieprogramma vastgelegd. De problemen bij de bevaarbare waterlopen zijn iets complexer, omdat het daar om veel grotere hoeveelheden gaat. Er is echter in elk geval een inhaaloperatie aan de gang.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mevrouw de voorzitter, geachte leden, ik zal proberen niet in herhaling te vallen en de elementen die vorige week tijdens het debat aan bod zijn gekomen niet opnieuw naar voren te brengen.

We moeten duidelijk maken wat we hebben beslist en wat in uitvoering is. Wat het vergunningenbeleid betreft, wordt de waterput pas ingevoerd via het decreet houdende het integraal waterbeleid. Op dit moment zijn alle nodige instructies in voorbereiding om maximaal te anticiperen op de watertoets. Ik raad iedereen na te gaan wat het advies hierop is van de MINA-raad. Die stelt duidelijk dat we rekening moeten houden met de administratieve haalbaarheid. We moeten ons zo realistisch mogelijk opstellen en een procedure voorleggen die het mogelijk maakt doordachte beslissingen te nemen.

We hebben vorige week aangekondigd dat we op de ministerraad van volgende vrijdag zullen voorstellen de algemene bouwverordening van 29 juni 1999 inzake de verplichting van het bouwen van

Van Mechelen

hemelwaterputten bij nieuwe eengezinswoningen, te wijzigen. Het gaat hierbij om hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en gescheiden afvoer van afval- en hemelwater. Het is de bedoeling dat dit niet alleen zou gelden voor nieuwe eengezinswoningen, maar ook voor alle types van gebouwen en niet-waterdoorlatende verhardingen groter dan 100 vierkante meter.

Er zijn een aantal nieuwe mogelijkheden en verplichtingen, waardoor de bouwverordening van 1999 wordt uitgebreid, verbreed en verdiept. We trachten brongericht te werken en een voorkomingsbeleid te voeren.

Inzake het planningsbeleid erkent het Ruimtelijk Structuurplan water nu reeds als een ordenend principe. Bij het opstellen van een nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan moet gebruik worden gemaakt van de NOG- en ROG-kaarten. Dit is maximaal gebeurd voor het regionaal stedelijk gebied Aalst en Turnhout en voor de 44 provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen voor openluchtrecreatieve terreinen. U weet dat we inzake het planningsbeleid ook klaar zijn met het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde. De plenaire vergadering terzake zou normaal plaatsvinden op 6 februari 2003, al dan niet met de bescherming van het Belgisch leger.

In de plenaire zitting van vorige week hebben we aangekondigd werk te zullen maken van een vergelijking tussen de ruimtelijke kaart van de woonuitbreidingsgebieden en de ruimtelijke kaart van de recente overstromingsgebieden. Die kaart werd gisteren afgewerkt en opgesteld in samenwerking tussen de Arohm en Aminal. Hierdoor weten we nu perfect welke woonuitbreidingsgebieden gelegen zijn in de zones van de recente overstromingsgebieden van de voorlopige kaarten. Ten laatste volgende week gaat er een nieuwe omzendbrief naar de gemeentebesturen over het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden. Daar hebben we een bijkomende passus aan toegevoegd, waarin we aandacht vragen voor de waterproblematiek, zeer duidelijk stellen welke toets er moet gebeuren en zeggen waar die kaarten beschikbaar zijn. Momenteel zijn die via het OC GIS-Vlaanderen reeds digitaal geleverd aan de gemeenten. Ze zijn dus te vinden op het internet, maar ik neem aan dat ze ook kunnen worden afgedrukt. Vanuit ruimtelijke ordening hebben we dus maximaal maatregelen genomen om nu reeds te anticiperen op wat onvermijdelijk zal zijn om een zorgvuldig beleid te voeren.

De heer Sauwens had een aantal voorstellen met betrekking tot het financiële aspect. Zo had hij het over een versnelde begrotingscontrole. In de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting hebben we afgesproken dat we de begrotingsuitvoering voor 2003 zoals steeds minutieus zullen volgen, ook gelet op de grote internationale onzekerheid. Volgende vrijdag staan de instructies voor de versnelde begrotingscontrole van de Vlaamse regering op de agenda van de ministerraad. Na de goedkeuring van de begroting in december jongstleden, beginnen we dus met de voorbereiding van de begrotingscontrole en het meerjarenplan, zodat we daar werk van kunnen maken.

Inzake de verschuiving van kredieten kunnen de collega's terzake hun verantwoordelijkheid nemen en voorstellen indienen. Ik beaam de woorden van minister Dua : bij het opstellen van de begroting is afgesproken dat bij de begrotingscontrole 25 miljoen euro zal worden vrijgemaakt in het financieringsfonds voor een bijkomende inhaaloperatie inzake waterbestrijding.

U weet dat we ook hadden beloofd een bijzonder fonds op te zullen richten, gespijsd met de opbrengsten van de planbatenheffing die zou worden geïnd bij de gewestelijke RUP's, vooral met betrekking van het omzetten van – hoofdzakelijk – landbouwgebied naar bedrijventerreinen. Door middel van dit fonds kunnen we een aantal maatregelen nemen opdat het water de volledige ruimte zou krijgen in de winterbeddingen. In het extreme geval moet dit gebeuren door het opkopen van de woningen, zoals dat gebeurd is in de IJzervallei. Het kan ook gebeuren door het inbufferen van woongebieden en het eventuele plaatsen van nieuwe pompinstallaties. Met het realiseren hiervan creëren we een ecologisch en maatschappelijk draagvlak, doordat we deze middelen bij voorkeur investeren in de aanpak van de waterproblematiek die de volgende jaren in Vlaanderen inderdaad handenvol geld zal kosten.

Op televisie legden enkele burgemeesters verklaringen af over de voorfinanciering van de ondersteuning door het Rampenfonds. De directeur-generaal van Abafin heeft een voorstel terzake. Daarbij zou het Vlaams Gewest de voorfinanciering van deze schade door de gemeenten ten laste nemen in de vorm van het openen van een kredietlijn. Die zou worden afgerekend op het einde van 2004, met betrekking tot het doorstorten van middelen uit het Gemeentefonds. Dat maakt het ons mogelijk een kredietlijn van 150 miljoen euro ter beschikking van de gemeenten te stellen. Op die manier moeten de burgemeesters zich niet meer beklagen

Van Mechelen

over het feit dat zij de lasten van die voorfinanciering moeten dragen. Het Vlaams Gewest zal terzake zijn verantwoordelijkheid nemen. Dit kost maximaal 3,7 miljoen euro, maar ik neem aan dat mijn collega's dit met genoeg mee zullen goedkeuren.

Minister Dua wees al op de grote en voortdurende inspanning die het Vlaams Gewest doet inzake rioolsubsidies. Ik geef de bedragen terzake tussen 1996 en 2003. Het gaat hier over een extra inspanning van Vlaanderen voor de gemeenten, om die versnelling en sensibilisering naast het klassieke Investeringsfonds mogelijk te maken. Deze bedragen zijn indicatief. In 1996 ging het over 24,7 miljoen euro, in 1997 over 37,1 miljoen euro, in 1998 over 61,9 miljoen euro, in 1999 over 34,4 miljoen euro, in 2000 over 66,4 miljoen euro, in 2001 over 62,4 miljoen euro en in 2002 over 65,7 miljoen euro. Ook voor 2003 is voorzien in een bedrag van 65,7 miljoen euro. Op 20 december 2002 werden 99,65 percent van deze middelen vastgelegd. De bevoegde minister levert dus goed werk terzake, wat ons al wat hoofdbrekens heeft bezorgd met betrekking tot het behalen van onze normdoelstellingen.

Iedereen is er zich van bewust dat we niet alleen binnen de bevoegdheid van milieu, openbare werken en ruimtelijke ordening, maar ook budgettair onze verantwoordelijkheid moeten opnemen. Het spreekt voor zich dat we na de begrotingscontrole een en ander komen toelichten.

Dan was er de vraag van de heer De Roo over de afbakening van bijkomende locaties voor de berging en verwerking van baggerspecie. Op vraag van het secretariaat van het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité vond op 12 september 2002 een overlegvergadering plaats tussen dit comité en de administratie Ruimtelijke Planning. De directeur-generaal heeft trouwens een specifieke ambtenaar aangeduid om deze problematiek te volgen en vooral een en ander sneller te doen verlopen. Er is een eerste reeks afspraken gemaakt. Die hebben geleid tot een nieuwe nota van 2 december 2002. Deze nota bevat een aantal praktische maatregelen en formuleert voorstellen om te trachten versneld de conclusies van de werkgroep Baggerspecie, die functioneert in het kader van het Strategisch Plan Sanering Waterbodems, uit te voeren.

We gaan na hoe we deze problematiek zullen aanpakken. Er is een methodologie ontwikkeld waarbij wordt voorgesteld dat vooral de bekkenbeheer-

ders werk zouden maken van voorbereidende nota's. Op basis daarvan kunnen er onderbouwde voorstudies worden gemaakt per bekken of deelbekken, wat kan leiden tot een nota met de kenmerken van een plan-MER. Op die manier kunnen we, als we een RUP opstellen, voorkomen dat er daarna nog een nieuwe MER moet worden doorgevoerd voor die nieuwe locatie in gebruik kan worden genomen.

Er is een hele reeks principes en afwegingskaders voorgesteld. Zo moet er bijvoorbeeld telkens worden gesteld welke technische alternatieven er zijn qua berging, lagunering en mechanische ontwatering. Ook moeten natuurlijk een aantal locatiealternatieven tegenover elkaar worden afgewogen. Op basis van deze studies per bekken of deelbekken zou er een soort beheersplan komen. Die voorstudie zou dan integraal worden gebruikt voor het opstellen van de nota voor het RUP, waarvoor wij verantwoordelijk zijn. Hier zou het principe van de subsidiariteit zijn rol spelen. Zo zouden we gewestelijke uitvoeringsplannen maken voor alles wat te maken heeft met zones of nieuwe locaties voor specie uit bevaarbare waterlopen. Daarover zal ik moeten overleggen met minister Stevaert.

Voor alles wat te maken heeft met zones of nieuwe locaties voor specie uit onbevaarbare waterlopen – waarvoor minister Dua verantwoordelijk is – zouden we werken met provinciale en eventueel kleine gemeentelijke RUP's. Zoals u weet, zullen we voor die provincies die niet beschikken over een provinciaal ruimtelijk structuurplan deze provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen tijdelijk overnemen op gewestelijk niveau. Ook het provinciaal ruimtelijk structuurplan van de provincie Limburg ligt vandaag voor ter ondertekening. Zo zullen we die nieuwe locaties versneld kunnen aanduiden. Het is wel de bedoeling om ad-hocbenaderingen te verlaten, waarbij een put of een plas wordt omgezet in een nieuwe locatie voor berging. We gaan daadwerkelijk per bekken bekijken waar dit kan gebeuren. Daarbij zullen we proberen rekening te houden met potentiële overstromingsgebieden, waarbij we uiteindelijk een en ander zullen kunnen integreren.

Op uw volgende deelvraag moet ik u jammer genoeg een negatief antwoord geven. Over de aanleg van een bijkomend overstromingsgebied in Maldegem-Kleit heeft de afdeling Ruimtelijke Planning op dit ogenblik nog geen aanvraag of voorstel ontvangen van de AWZ of de Aminor over het opstellen van een RUP. Uw enthousiasme kennende, stel ik voor dat we samen bekijken in welke mate we hierover een tempoversnelling kunnen doorvoeren.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik dank beide ministers die uitvoerig hebben geantwoord op deze veeleer algemene vragen. Ik ben me ervan bewust dat niet alles tegelijk kan worden opgelost en er geen miraculoplossingen bestaan. We zitten echter met een urgent probleem. Indien alles blijft zoals het nu is, kan zich binnen een aantal maanden hetzelfde probleem voordoen. Dat kan Vlaanderen zich in elk geval niet permitteren. De bevolking zou dit niet meer aanvaarden.

We zitten dikwijls met heel ingewikkelde procedures. Het is een ingewikkelde uitleg, hoewel minister Van Mechelen er altijd in slaagt een ingewikkelde zaak vrij eenvoudig voor te stellen. Ik heb genoteerd dat de beheerders van bekkens werk zullen maken van een voorstudie die tegelijkertijd dienst zal doen als MER. Zo hoeft nadien geen MER meer te worden opgemaakt om te komen tot een beheersplan. Uiteindelijk zal men ook een RUP moeten opstellen om specifiek voor bevaarbare waterlopen, wat onder de bevoegdheid van minister Stevaert valt, een oplossing te vinden. Dan zal er nog een andere regeling moeten komen voor de onbevaarbare waterlopen, die onder de bevoegdheid vallen van minister Dua.

Als we alleen nog maar die weg zullen bewandelen, zijn we al een aantal jaren verder vooraleer er effectief een oplossing wordt gevonden. In het kader van de urgente noodsituaties die zich kunnen voordoen voor gezinnen en bedrijven, is dat een levensgroot probleem. Ingeval van nood zou men andere maatregelen moeten kunnen nemen. Men vraagt concrete oplossingen aan de burgemeesters van die natte streken. Men vraagt enorme inspanningen van de brandweer, de civiele bescherming en van andere veiligheidsdiensten. Men doet alles wat men kan, maar men verwijst voor een aantal meer structurele oplossingen naar het Vlaams Gewest. Het Vlaams Gewest moet spijtig genoeg nog voor vanalles plannen opmaken, en dat zal nog enkele jaren duren. Dat is de realiteit waarvoor we staan. Men moet ernstig bekijken of men zelfs in het kader van decreten niet kan voorzien in noodartikelen zodat men in geval van nood urgente maatregelen kan nemen.

Ik geef een concreet voorbeeld. Zelfs om een stortplaats te creëren, misschien zelfs om overstroomingsgebieden te realiseren, zijn belangrijke wijzigingen op het vlak van de ruimtelijke ordening nodig. Men moet daarvoor plannen maken, eventueel ook een RUP. Dat duurt allemaal zeer lang. Indien we in de loop van de komende maanden met

gelijkaardige problemen te maken krijgen, zal het niet de beste dag zijn van de Vlaamse regering als er geen oplossingen zijn.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : We moeten elkaar niets wijsmaken. Er is een gezegde dat bij nood iedereen mag dopen. Dat geldt ook in de politiek. Als er dringende problemen zijn, kan altijd iets meer. Het model van samenwerking tussen wat ik het watercomité zou noemen enerzijds en de ruimtelijke ordening anderzijds, is een model van een planmatige aanpak van de problemen.

Vanzelfsprekend hebben we ook een scenario klaar voor wat we dringende noden noemen, waarbij we niet moeten studeren maar oplossen. We hebben dit in het begin van de legislatuur uitvoerig gedaan. Mijn voorganger minister Stevaert heeft een aantal zaken, in zijn dubbele bevoegdheid voor waterlopen en ruimtelijke ordening, een aantal gewestplanwijzigingen opgestart. Ik denk aan de ons allemaal gekende Kallemoeievijver. Via dit soort ad-hocbenaderingen hebben we een aantal problemen opgelost. Het is de bedoeling dit nu ook te doen voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Er zijn plekken waar we snel werk van kunnen maken. Dat beschouwen we dan als een voorafname op de voorstudie die per bekken moet worden gemaakt. Het hoofdprincipe is dat we afstappen van het gebricoleer waarbij bepaalde opportuniteiten worden gebruikt of misbruikt om bepaalde dingen naar voren te halen.

Er moet inderdaad een visie komen, maar daar zijn we al mee bezig. Nu moet de puzzel in elkaar geschoven worden. Dit belet niet dat we op korte termijn een aantal acties kunnen doen ten aanzien van de RUP's. Het is een nieuw instrument dat sinds mei 2000 bestaat. Inmiddels heeft de ARP de methodologie onder de knie. Via het Zomerakkoord hebben we een machtiging gekregen om een aantal nieuwe planologen te zoeken – we moeten ze alleen nog vinden – die het kaartmateriaal zullen leveren.

Het zou interessant zijn de nota die is opgesteld door de ARP voor het watercomité toe te voegen aan het verslag, dan weet iedereen hoe het ding zou moeten werken. Ik laat deze nota dan ook als bijlage voegen bij de Handelingen van deze vergadering. U zegt dat we nog een stap sneller zouden moeten gaan, want de mensen begrijpen niet dat er procedures bestaan. Weet dan dat alles wat te maken heeft met het aanduiden van stortplaatsen

Van Mechelen

bij uitstek onderhevig is aan het Nimby-syndroom en aanleiding geeft tot klachten bij de Raad van State. Er zal een decretale basis nodig zijn in de trant van het Deurganckdok om zo'n initiatief mogelijk te maken.

Ik laat het parlementair initiatief natuurlijk vrij. We hebben ondertussen competentie onder de leiding van de voorzitter van deze commissie om zo'n systeem te ontwerpen. Wel moet hier democratisch worden overwogen of we in een aantal gevallen zover willen gaan om procedures uit te vaardigen. Men moet wel weten dat Europa zeer nauw zal toekijken en ons het leven andermaal niet gemakkelijker zal maken.

Mijn voorstel zou zijn om snel aan te duiden wat waar moet gebeuren en dat via de klassieke weg van de ruimtelijke uitvoeringsplannen vandaag in werking te stellen zodat we aan het probleem kunnen remediëren.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, geachte leden, de invalshoek van de heer De Roo is interessant omdat het er één is van een burgemeester. Hij bekijkt het probleem van een totaal andere invalshoek dan wij die het van bovenuit bekijken. Ik deel zijn bekommernis.

In het verleden hebben we al lang nagedacht over deze aangelegenheid, en we moeten die ingewikkelde procedures proberen te verkorten. Het is ook de bekommernis van minister Dua en minister Van Mechelen om op bepaalde momenten eventuele voorafnames te doen. Het probleem is dat we op dat ogenblik op eigendomsrechten stoten en vervolgens op de Raad van State. We rijden ons altijd vast. Dat is een gigantisch probleem waardoor we bijna nooit tot zeer snelle oplossingen kunnen komen. Een goede manier is een opdeling maken tussen de bevaarbare en de onbevaarbare rivieren, en het ene op het gewestniveau oplossen en het andere op het provincieniveau.

Ik vind het een goede suggestie van de heer De Roo om na te gaan wat op het gemeentelijk niveau mogelijk is. Voor specifieke situaties met zeer klei-

ne ingrepen kan op die manier relatief veel soelaas geboden worden. We moeten nagaan welk instrumentarium hiervoor ter beschikking kan worden gesteld aan de burgemeesters.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik wil minister Stevaert nog een vraag stellen. Al maanden heb ik een vrij algemene klacht opgevangen dat de afdeling Wegen en Verkeer minder dan vroeger onderhoud doet van grachten omwille van het slibprobleem waar geen oplossing voor is. Er moeten stalen worden genomen van elke kubieke meter slib die men wil vervoeren vooraleer men weet waar naartoe, met alle gevolgen van dien.

Bij elke overstroming moet de gemeente, samen met de brandweer, de slibproblemen oplossen. Dat gebeurt op kosten van de gemeente, maar dit is in feite een verantwoordelijkheid van de administratie Wegen en Verkeer, zeker langs de gewestwegen.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Ik zal straks uitvoeriger ingaan op deze vraag. Van de specie is 80 percent vervuild. We moeten oplossingen proberen te vinden voor dit probleem. Daarbij komen we sowieso terecht in de discussie over de normen. Zonder afstand te nemen van de striktheid van normen, moeten ook de normen op zich eens onder de loep worden genomen. We moeten ook nadenken over aangepaste verwerkingsinstallaties en een correcte spreiding van de specie.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Sauwens werd tot besluit van deze interpellaties een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan De Roo tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over maatregelen om de wateroverlast aan te pakken, specifiek in de omgeving van Gent

Interpellatie van de heer Wilfried Aers tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de recente wateroverlast in het Gentse

Interpellatie van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de waterbeheersingsproblematiek in het Leiebekken

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de Zeescheldearm te Gentbrugge

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer De Roo tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over maatregelen om de wateroverlast aan te pakken, specifiek in de omgeving van Gent, van de heer Aers tot minister Stevaert, over de recente wateroverlast in het Gentse, van mevrouw Vertriest tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, en tot minister Stevaert, over de waterbeheersingsproblematiek in het Leiebekken, met daaraan toegevoegd de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot minister Stevaert, over de Zeescheldearm te Gentbrugge.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mevrouw de voorzitter, uit respect voor de collega's en de ministers, zal ik me beperken tot mijn concrete vragen over de wateroverlast in de omgeving van Gent.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken bij het afbakenen van risicogebieden in de provincie Oost-Vlaanderen ? In welke maatregelen voorziet

het ontwerp van decreet over integraal waterbeleid voor de provincie ? Ik hoop dat u meer zult antwoorden dan dat ze tot de algemene regeling zullen behoren. Welke Oost-Vlaamse gemeenten zijn ingeschreven voor het DULO-waterplan in de nieuwe milieuconvenant ? Welke kredieten zullen hiervoor ter beschikking worden gesteld ?

Streng milieunormen bemoeilijken het hergebruik van baggerspecie. Er is een nijpend gebrek aan stortplaatsen voor baggerslib. In het Gentse zijn er twee en die kunnen het slib uit de Ringvaart opbergen. Door acties van tegenstanders vallen de baggerwerken echter dikwijls stil. Wat is uw mening hierover ? Wordt in bijkomende bergingsmogelijkheden voor baggerspecie voorzien in Oost-Vlaanderen ? Welke bepalingen zijn opgenomen in het sectoraal uitvoeringsplan baggerslib ?

Werd reeds overleg gepleegd met de getroffen Oost-Vlaamse gemeenten ? Op initiatief van de eerste minister en de gouverneur van Oost-Vlaanderen vond een overlegvergadering plaats. Heeft ook de Vlaamse regering overleg gepleegd met de Oost-Vlaamse gemeenten ? Zo ja, wat is de stand van zaken inzake dit overleg ?

Welke afspraken werden en worden gemaakt met Frankrijk over de Leie ? Kunt u een stand van zaken geven inzake een eventueel bijkomend overstromingsgebied in Maldegem-Kleit ? U werd hierover begin vorig jaar al geïnterpelleerd. Het antwoord luidde dat de studie in april 2002 klaar zou zijn. In elk geval zijn maatregelen noodzakelijk tegen de aanhoudende wateroverlast. Waar zal dat gebied komen ? Zal het bestaand bufferbekken worden vergroot ? Ik weet dat hierover contact werd opgenomen met de Vlaamse Landmaatschappij.

Kunt u een overzicht geven van de uitgevoerde baggerwerken in de provincie Oost-Vlaanderen ? Ik denk met name aan de Ringvaart, de Boven-schelde, de Leie, het Schipdonkkanaal en het kanaal Gent-Terneuzen. Ik ken de situatie het best van het afleidingskanaal van de Leie, met name het Schipdonkkanaal. Dat werd vele tientallen jaren geleden gegraven, met als hoofdreden de vrijwaring van de wateroverlast van de Gentse regio. Ik vraag me af hoe lang het is geleden dat er nog werd gebaggerd. Of zal dat misschien nooit meer gebeuren ? Niet meer baggeren zal grote gevolgen hebben voor het waterpeil en voor de Gentse regio.

De afwateringscapaciteit in Terneuzen is te gering gebleken. Diverse mogelijkheden dienen zich aan. De bouw van een bijkomende zeeluis zou de af-

De Roo

wateringscapaciteit zeker verhogen. Deze vraag heeft natuurlijk ook een economisch belang. Het is logisch dat Gent de vraag opnieuw stelt. De eerste vraag dateert trouwens van het begin van de jaren tachtig. Ook ik laat geen enkele gelegenheid onbenut om de vraag opnieuw te stellen. Er wordt ook gedacht aan de bouw van een stuw die in alle omstandigheden de afvoer van het overvloedige water kan garanderen. Voor de bouw van een stuw zou wellicht een grote oppervlakte worden ingenomen, maar die mag de bouw van een sluis natuurlijk niet hypothekeren. Zal worden ingegaan op de vraag van de stad Gent voor de bouw van een bijkomende sluis en een stuw ?

In welke kredieten wordt jaarlijks voorzien voor het onderhoud van grachten langs de Oost-Vlaamse gewestwegen ? Zijn ze toereikend ? Wat moet gebeuren met het geruimde slib uit die grachten ? Hoe verloopt de berging in Oost-Vlaanderen ? Heeft het Vlaams Gewest een evaluatie gemaakt van de reeds geplande maatregelen naar aanleiding van de wateroverlast in 1999 ?

De voorzitter : De heer Aers heeft het woord.

De heer Wilfried Aers : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, heren ministers, bij wijze van inleiding keer ik even terug in de tijd. Bij de jaarovergang van 1993 naar 1994 en in februari 1995 kreeg het Gentse af te rekenen met overstromingen. Vooral Sint-Martens-Latem werd toen getroffen. Een directeur-ingenieur van de afdeling Bovenschelde van de administratie Waterwegen en Zeewezen verklaarde op 21 oktober 1995 in De Gentenaar : 'Deze situatie zal zich voortaan om de vijf jaar herhalen.'

In februari 1996 stelde ik hierover een schriftelijke vraag aan de bevoegde minister. Ik vroeg welke maatregelen zouden worden genomen om nieuwe rampen te voorkomen. De minister antwoordde dat in die gemeenten overstromingen niet te vermijden zijn. Het waterpeil zou lager worden gehouden omdat bijkomende afvoermogelijkheden zouden worden gecreëerd via de Ringvaart te Gent en de nieuwe sluis in Evergem. Die sluis werd eind 1993 operationeel. In het strategisch plan voor de waterwegen zouden een aantal maatregelen worden voorgesteld om de waterafvoer naar de zee via het afleidingskanaal van de Leie nog te vergroten.

Voor de woningen die in de winterbedding van de Leie werden gebouwd op een lager niveau dan de waterhoogte die reeds herhaalde malen werd over-

schreden, stelde de toenmalige minister herinrichtingen van de tuinen voor, bijvoorbeeld door de aanleg van bermen rond de woningen. Het onder water lopen van diverse woningen langs de Leie zou in de eerste plaats te wijten zijn aan een technische fout in het concept van de woningen. Dit was in 1996 de uitleg waarmee de slachtoffers van de watersnood het moesten doen.

We zijn nu zeven jaar later, en opnieuw werd de streek rond Gent heel zwaar getroffen door wateroverlast. Vooral de inwoners van Sint-Martens-Latem, Afsnee, Sint-Denijs-Westrem en Drongen hadden het heel zwaar te verduren. Van alle mooie plannen is weinig in huis gekomen. Mijnheer de minister, is het daarom dat u zich zo bescheiden op de achtergrond hebt gehouden en eigenlijk een beetje minister Dua naar voren hebt geschoven ? We zijn dit van u niet gewoon.

In Sint-Denijs-Westrem zijn er inderdaad twee prinsen komen wandelen, die slecht met elkaar hadden afgesproken, maar ook daar hadden de mensen eigenlijk geen boodschap aan. De laatste grap in de streek is nu dat men de Beukenlaan van Sint-Denijs-Westrem wil heropen tot Prinsenlaan. Ik ben geen specialist terzake, maar ik ben in de getroffen gebieden wel met de mensen gaan praten. Ik wil me dus wel beperken tot mijn eigen streek. Op korte termijn zou voor dit gebied het volgende moeten gebeuren.

In Drongen was de aanleg van een binnendijk beloofd. Voor zover ik weet, is er tot op heden niets gedaan. Er moet dringend worden voorzien in het regelmatig uitbaggeren van de Schelde, de Leie en de Ringvaart. Op sommige plaatsen in de streek van Gent is de Schelde immers een moddervlakte. Het overleg met de buurlanden moet in de toekomst vlotter gebeuren. Ik denk hier bijvoorbeeld aan het afwateren via de sluis van Terneuzen.

We hadden te maken met een door het water verzadigde bodem, zware regenval en hoge waterstanden van de waterlopen. Dergelijke overstromingen zullen niet kunnen worden opgelost door maatregelen die het infiltreren van water in de bodem bevorderen. Een verhoging van de dijken dringt zich dus op. Een aantal plannen zijn klaar, maar wachten reeds te lang op een goedkeuring van het Vlaams Gewest. Ik geef als voorbeeld Sint-Martens-Latem, waar dringend een overstromingsgebied moet komen om de wijk Hooglatem te beveiligen.

In de streek rond Gent is het Rampenfonds berucht. Er wordt gezegd dat het een ramp op zich

Aers

zelf is. Zo hebben enkele getroffen inwoners van Sint-Denijs-Westrem nog maar onlangs de vergoeding ontvangen voor de schade van een overstroming van 3 jaar geleden. Men zegt dat het nu allemaal veel beter zal gaan. Met het oog op de verkiezingen zal dat waarschijnlijk ook wel zo zijn. Het Rampenfonds is nog altijd een bevoegdheid van de federale regering. Zou een Vlaams rampenfonds niet zinvol zijn ?

De uitspraak van minister Stevaert 'geen solidariteit met wie illegaal gebouwd heeft' werd hem zeer kwalijk genomen in het rampengebied. Die uitspraak is voor veel mensen niet gemakkelijk in deze moeilijke periode. Het ondermijnt eigenlijk de draagkracht van de getroffen bevolking. In het Gentse betrof het volledig vergunde verkavelingen. Heeft de overheid dan niet een zware verantwoordelijkheid in deze ? Ik zou trouwens graag vernemen welk percentage van de getroffen eigendommen illegaal zijn gebouwd. Wie is waarvoor bevoegd ? Dit moet ook duidelijk worden vastgelegd.

Op lange termijn stellen ingenieurs dat de beste oplossing voor het Gentse erin bestaat het Schipdonkkanaal, dat het water van de Leie afvoert naar de zee, te verbreden. Deze verbreding is reeds dertig jaar gepland en de gewestplannen laten het toe. Wanneer zal de overheid eindelijk beslissen dit werk uit te voeren ? Ook de nieuwe sluis in Terneuzen is voor Gent zeer belangrijk, maar ook hier blijft het tot op heden bij plannen.

– *De heer Jacques Timmermans treedt als voorzitter op.*

Mijnheer de minister, er zal in elk geval veel geld op tafel moeten komen om overstromingen te voorkomen. Ik las dat het Waals Gewest onmiddellijk 3 miljoen euro heeft vrijgemaakt om snel werken uit te voeren in de getroffen gemeenten. Ik denk dat Vlaanderen best dit voorbeeld zou volgen.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, heren ministers, collega's, ik wil het nu vooral hebben over het Leiebekken. Ik wil duidelijk maken dat ik in mijn interpellatie vooral geprobeerd heb om te kijken naar de toevoer. Ik heb de indruk dat de meesten van mijn collega's het vooral hebben over de vraag hoe we het water zo snel mogelijk kunnen wegstroomen. Mijns inziens is de essentie van integraal waterbe-

heer echter juist om te proberen ervoor te zorgen het water zo lang mogelijk ter plaatse te houden zodat het niet onmiddellijk in de Leie komt, maar wel in die bovengebieden blijft.

Voor het Leie- en Scheldebekken is dat enorm belangrijk omdat men aan de andere kant in dat bekken ook met verdroging te maken krijgt. Ik kan u zo een aantal limonadefabrieken aanduiden die nu al kampen met een gebrek aan bronwater dat ze altijd al gebruikt hebben. Daarom ook heb ik mijn interpellatie dus opgebouwd vertrekkend van de bron, waarna ik dan verder naar beneden ga.

De Leie heeft eigenlijk een vrij smal winterbed. Vooral tot Kortrijk is de vallei bijzonder smal. Daardoor stijgt het wassende water bij hevige regenval sneller dan in de Bovenschelde. Het is in die zin niet toevallig dat we deze keer vooral in het Leie- en het Denderbekken problemen hebben gehad. Daarom is het ook belangrijk om het water zo veel mogelijk op te houden in beken en grachten. Vanaf Deinze vertraagt de stroom en waaiert de vallei breed open. Daar zijn de problemen deze keer ook begonnen.

Een eerste vraag die ik wil stellen, is de volgende. Tijdens de overstromingen deden heel wat geruchten de ronde dat de bevoegde diensten – vooral AWZ – blijkbaar toch wel verrast zouden zijn geweest over de omvang van het probleem van het wassende water dat aankwam. Ik had de indruk in de pers dat er wel voldoende informatie was vanuit Frankrijk. Mijn vraag is nu of dit inderdaad zo was. In Gent doet immers het gerucht de ronde dat AWZ niet op tijd was. Daarom wil ik weten of de mensen al dan niet op tijd verwittigd waren.

Dan is er een tweede punt, dat trouwens een van de grote redenen is waarom ik vorige week zo kwaad was. In Deinze is er een groot overstromingsgebied van ongeveer 3 vierkante kilometer, maar blijkbaar is dat niet gebruikt. Dat gebied wordt traditioneel opgedeeld in twee stukken met een dijk met zandzakjes van een halve meter. Er zou zijn beslist om de dijk op te hogen zodat de Oude Leie en dat overstromingsgebied droog gebleven zijn en zodat op die manier de grote massa van het water doorgestuwd is naar beneden, dus richting Gent. Dat zou er mede de oorzaak van zijn dat Sint-Martens-Latem, Drongen en Afsnee onder water zijn gelopen.

Ik vind dat niet onbelangrijk. Ik wil wel weten hoe het komt dat die beslissing werd genomen om die dijk toch te verhogen, waardoor dat groot gebied droog is gebleven, en waardoor de overstromingen

Vertriest

zich gesitueerd hebben tussen Astene en Gent. Ook daar doet het gerucht de ronde dat AWZ zou hebben gezegd om het te verhogen, zodat het gebied waar een manege staat – de River Ranch, die blijkbaar hoog genoeg staat om niet onder te lopen – en waar twee huizen staan, gevrijwaard zou zijn. Daartegenover zouden 435 huizen wel overstroomd zijn. Ik denk dat dit wel een verklaring vraagt.

Mijn vraag is dus of men alle mogelijkheden heeft gebruikt om die overstromingen te voorkomen of minder erg te maken. Welke overwegingen werden gemaakt om ter hoogte van Astene die dam toch nog te verhogen boven de gebruikelijke halve meter hoogte, die dus gebruikt wordt om die twee overstromingsgebieden te scheiden ?

Een derde punt is dat we in Gent ook de Bourgoyen-Ossemeersen hebben, een natuurgebied dat ook vroeger reeds meermaals werd gebruikt om overtollig water op te vangen, maar nu niet werd gebruikt. Wie beslist er uiteindelijk over om die gebieden al dan niet te gebruiken op een moment dat er wateroverlast is ? Hoe komt het dat het deze keer niet gebruikt is ?

Een volgende vraag gaat over de onteigeningen. Tijdens de overstromingen hoorden we verschillende mensen vragen om onteigend te worden. Andere mensen stellen echter dat ze daar absoluut willen blijven wonen. Dat zorgt natuurlijk voor een immens probleem, want het heeft geen zin om drie mensen te onteigenen en twee mensen daar dan te laten blijven wonen. Dan blijft men met hetzelfde probleem zitten. In hoeverre wordt er bij onteigeningen voorrang gegeven aan bepaalde plaatsen ? Welke prioriteiten zal de overheid daarin leggen ? Het heeft geen zin om maar een gedeelte te onteigenen, dat moet gebeuren voor het volledige overstromingsgebied.

Dan komen we stroomafwaarts in Hoog-Latem. Ik heb daar naar aanleiding van een interpellatie over de afbakening grootstedelijk gebied al een vraag over gesteld. Kunnen we Hoog-Latem blijven behouden als woonuitbreidingsgebied ? Ik denk van niet. De watertoets moet dringend verplicht worden gemaakt.

In Sint-Denijs doet zich hetzelfde probleem voor. Het zijn gemeenten gelegen in de brede Leievallei. Deze vallei vraagt meer dan ooit een geïntegreerde aanpak. Er kan worden nagegaan waar het best ruimte voor water wordt geschapen. Waarom

wordt de beschikbare ruimte onvoldoende gebruikt bij wateroverlast ?

Er waren plannen voor de Assels om een winterbekken aan te leggen rond de Oude Leie. Dat is in 1999 na de overstromingen beloofd. Tot nu toe is dat niet gebeurd. De AWZ zou daar tegen zijn. Klopt dat ? Wat zijn de bewaren van de AWZ ?

– *Mevrouw Wivina Demeester-De Meyer treedt opnieuw als voorzitter op.*

Een ander probleem typisch voor de Leie is dat de overheid niet aan alle oevers kan. Dergelijke situatie is onhoudbaar. De bewoners vragen bescherming, maar de overheid, brandweer en civiele bescherming kunnen hun taken onvoldoende doen.

Minister Steve Stevaert : Eigendom is heilig in dit land.

Mevrouw Isabel Vertriest : Heilig tot het water aan de lippen staat of vooral tot het aan de lippen van de burens staat. Moeten niet alle oevers van rivieren zoals de Dender en Leie betreedbaar zijn voor de overheid ? Hoe kan anders worden opgetreden ? Hoe zal de Vlaamse regering dit op korte termijn oplossen ?

Ten slotte blijken er ook klachten over de watering van de Assels. In plaats van de grachten te herwaarderen, worden ze overweld. Er is dringend nood aan een geïntegreerde aanpak en aan een dienst Waterschappen in plaats dat elke baronie op zijn eigen terreintje bezig is.

De voorzitter : Kunt u uw vraag om uitleg daaraan koppelen ?

Mevrouw Isabel Vertriest : Mevrouw de voorzitter, leden van de regering, ik heb vorig jaar al een vraag om uitleg gesteld over de Zeescheldarm in Gentbrugge. Die getijdarm heeft een belangrijke kombergingsfunctie. Dat is nodig bij wateroverlast.

In zijn antwoord stelde minister Stevaert : ‘Buiten het kombergend vermogen, heeft dit riviervak thans nog twee bijkomende functies. Ten eerste is er de afvoer van waswaters uit de Gentse regio bij hoge bovendebieten op de Leie en Schelde’. Het ging nu net om dergelijke overstroming. Wanneer zal het kombergend vermogen van deze Zeescheldarm worden hersteld ? De combinatie van de 210 hectare Bourgoyen-Ossemeersen, de meer dan 300 hectare in Deinze en de 2 miljoen kubieke meter komberging in Gentbrugge die niet worden gebruikt, zou een heel ander plaatje kunnen ople-

Vertriest

veren en zou voor veel minder overstromingen in Gent hebben gezorgd.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mevrouw de voorzitter, dames en heren, we hebben daarnet al voldoende gehoord waar en hoe het bijzonder financieringsfonds tot stand zal komen. Het spreekt voor zich dat als het operationeel is, we niet lichtzinnig met de aankooppolitiek mogen omgaan. Het moet gebaseerd zijn op het studiewerk van beide bevoegde ministers inzake de fysische, hydraulische en hydrologische kenmerken van het watersysteem. Op basis van die kaarten kunnen dan conclusies worden getrokken.

Als in een bepaald gebied het water onmogelijk kan worden weggepompt, dan moet de knoop worden doorgehakt en gebouwen aangekocht of onteigend. Inzake de concrete situatie in Sint-Denijs-Westrem kan ik me moeilijk inbeelden dat er een maatschappelijk draagvlak is om de hele wijk te onteigenen.

U stelde nog een vraag over Hoog-Latem. Volgens het gewestplan is dit bestemd als woonuitbreidingsgebied. Er is nogal wat gediscussieerd in de werkgroep 'afbakeningsproces van het stedelijk gebied Gent'. Iedereen kwam tot dezelfde conclusie : Hoog-Latem had nooit gebouwd mogen worden. Vooral de delen beneden de 7,5 meter hoogtelijn zijn bebouwd, terwijl de hoger gelegen delen braak liggen. Het is logisch dat het water naar het bebouwd gebied stroomt. Gedane zaken nemen echter geen keer.

In het gebied lopen twee beken : de Hoog-Latembeek en de Nazarethbeek. Zowel het deel stroomopwaarts als het deel stroomafwaarts van het bebouwde deel hebben de bestemming agrarisch gebied. Binnen het afbakeningsproces werd dan ook tussen de verschillende instanties overeengekomen dat de beste oplossing is om zowel stroomop- als stroomafwaarts van het huidig bebouwde deel een dijk aan te leggen, dwars op de valleien tot een hoogte van ongeveer 7,5 meter. Beide delen zullen dan worden ingekleurd als randstedelijk groen- én overstromingsgebied. Via het RUP worden de voorwaarden gecreëerd om een bouwvergunning te kunnen afleveren voor de dijken. Het onbebouwde gebied ligt boven de 7,5 meter hoogtelijn. Harde randvoorwaarden ter beveiliging van de bestaande bebouwde delen en het beperken van de

nieuwe bebouwing boven de hoogtelijn van 7,5 meter zullen in de stedenbouwkundige voorschriften worden verankerd.

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten : Mijnheer de minister, ik heb nog een vraag over de prefinanciering. Dienaangaande heeft de minister gezegd dat de directeur-generaal van Financiën op zijn administratie daaromtrent een initiatief aan het voorbereiden is.

Het gaat op zich om een lovenswaardig initiatief, maar toch heb bedenkingen bij het feit dat u de gemeenten voor alles en nog wat blijft inschakelen. Het pact dat eerder afgesloten was tussen de Vlaamse regering en de gemeenten, wordt nu systematisch van de kaart geveegd. Ik heb er een fundamenteel probleem mee dat de Vlaamse en federale overheden de gemeenten voortdurend blijft beschouwen als een verleng- of uitvoerarmpje.

U mag niet blijven geloven dat de gemeenten alles aankunnen op dat gebied. Vooral kleinere gemeenten kunnen die problemen niet altijd zelf aan. Als de federale overheid haar dossiers niet tijdig rond krijgt en niet tijdig kan betalen, dan is dit eigenlijk toegeven dat het zogenaamde beter bestuurlijk beleid dat we van deze regering mochten verwachten, niet werkt.

Ik herhaal nogmaals dat ik het initiatief op zich lovenswaardig vind, maar wat moet een gemeente doen als er nog erkenningen als ramp in behandeling zijn ? Ik denk aan mensen die na 2 jaar nog steeds geen frank hebben gezien. Hoe kan een lokale entiteit, een gemeente of een burgemeester dat verantwoorden aan de mensen in het licht van het gelijkheidsprincipe ? De overheid creëert daarvoor bij de bevolking voortdurend valse verwachtingen.

Wat wordt eigenlijk verwacht van de gemeenten ? Verwacht de overheid dat de gemeenten een bepaald percentage prefinancieren ? Indien dit inderdaad het geval is, dan zullen de gemeenten zelf de schade moeten ramen. Beschikken de gemeenten daartoe wel over de nodige experts ? Of zal daarvoor toch een beroep worden gedaan op de federale inspecteurs ? Moeten de gemeenten als prefinanciering een gelijk bedrag uitkeren aan de mensen, hoewel de schade van geval tot geval sterk kan variëren ?

Van der Poorten

Ik heb het er bijzonder moeilijk mee dat de regering met zo'n eenzijdig verhaal komt aanzetten. Het Rampenfonds en de snelle uitbetaling vormen eigenlijk de procedure aan het einde van de keten van maatregelen die we als overheid willen treffen. Dit gebeurt dus pas als alle schade geleden is en als alle hulpmiddelen ingezet zijn door de gemeente, de brandweerkorpsen, enzovoort.

Er moet meer aandacht gaan naar preventie. Ik verwijs naar de overstromingsgebieden, de wachtbekkens, het optrekken van kaaimuren, het baggeren, enzovoort. De Vlaamse overheid moet haar aandacht in de eerste plaats op die zaken richten.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : We zijn hier sinds vorige week aan het praten over wat Vlaanderen structureel heeft gedaan en doet om een historisch gegroeid probleem op te lossen.

Er is inderdaad een financieel probleem. In dat kader is de federale overheid via het Rampenfonds ten volle bevoegd voor de uitbetaling van de geleden schade.

Ik meen begrepen te hebben dat de burgemeesters de prefinanciering een heel goed voorstel vonden. Zij voegden daar evenwel aan toe dat zij daardoor een aantal projecten moesten uitstellen in hun begroting omdat die financieel niet langer draagbaar waren. Die prefinanciering door het Vlaams Gewest – die ons 3,7 miljoen euro extra kost – moet gezien worden als een vorm van solidariteit. Ik denk dat het parlement dit zal goedkeuren. Immers, via een doodsimpel systeem van een kredietlijn die we aanbieden, geven we u een prefinanciering. Als u nu op het Vlaams Gewest gaat schieten omdat die prefinanciering geboden wordt, dan is dat toch de zaak op zijn kop zetten. Niemand zal u tegenhouden om die interpellatie op federaal niveau te houden. Het enige wat de Vlaamse regering wil doen, is de gemeenten helpen.

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten : Ik heb duidelijk gezegd dat ik de prefinanciering in wezen een geloofwaardig en lovenswaardig initiatief vind. Toch is het de overheid die zelf de zaken op hun kop heeft gezet.

Ik wil echter benadrukken dat niet alle burgemeesters daar achter stonden. Trouwens, niet alle burgemeesters waren uitgenodigd. Ik heb zelfs het sterke vermoeden dat de federale overheid juist die burgemeesters heeft samengeroepen waarmee ze een forum kan creëren om aan te tonen dat de premier de zaken aanpakt. Bepaalde burgemeesters werden niet uitgenodigd !

Minister Steve Stevaert : Het is goed dat de burgemeesters dit kunnen aanpakken. Ik beseef evenwel dat dit bijzonder complex is. Daarom is de minister van Binnenlandse Aangelegenheden genoodzaakt om een dergelijk instrument te creëren, zo niet kunnen de burgemeesters dit niet aanpakken. Ik kan aannemen dat dit debat op federaal niveau hard gevoerd wordt, maar hier moeten we streven naar een consensus over die aanpak. Doen we dit niet, dan zouden we vanuit Vlaamse invalshoek onze inwoners en gemeentebesturen wel eens kunnen schaden.

Ik begrijp uw vraag of dit wel een taak kan blijven van de gemeenten. Dit debat moeten we echter hier niet voeren. Wat we nu vooral moeten doen, is ter hulp schieten. De burgemeesters staan immers onder bijzonder grote druk.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Het mag dan nog een afzonderlijke discussie vormen, toch heeft de heer Van der Poorten een belangrijk punt aangehaald. Hij heeft onder meer willen wijzen op het onderscheid dat moet worden gemaakt tussen de oude dossiers die nog niet geregeld zijn en waarvoor nog geen enkele prefinanciering is gebeurd, en de nieuwe dossiers.

Nu hebben we begrepen dat de eerste minister, teneinde een oplossing te krijgen voor de urgente problemen van begin januari, pleit voor een vorm van prefinanciering via de gemeenten. De heer Van der Poorten stelt zich daarbij de vraag wat er dan gaat gebeuren met die burgers die 2 jaar geleden werden getroffen en van wie het dossier nog steeds niet door het Rampenfonds vereffend is. Zal men die in de kou laten staan, terwijl de slachtoffers van een enkele weken geleden wel snel geholpen zullen worden via prefinanciering ?

Het probleem is dat het federale Rampenfonds blijkbaar heel traag werkt. De experts komen traag ter plaatse en zeuren over alles en nog wat. Ze komen pas ter plaatse wanneer de mensen reeds de nodige herstellingen hebben uitgevoerd. Er zijn

De Roo

wel voorstellen om dit op Vlaams niveau aan te pakken, maar wettelijk gezien kan dit niet.

De voorzitter : Als ik het goed begrijp, gaat het over de toelating om een kredietlijn te openen voor de recente dossiers, hoewel er nog oude dossiers zijn waarvoor nog steeds geen oplossing werd gevonden. Dit leidt eigenlijk tot een tweespalt tussen de burgers die de vorige keer werden getroffen en de burgers die nu werden getroffen. Dat zou wel eens een groot probleem kunnen vormen.

De heer Mark Van der Poorten : Het is toch denkbaar dat een inwoner 1 miljoen frank schade heeft geleden, terwijl zijn buurman 'slechts' 100.000 frank schade heeft geleden. Wie gaat dat bepalen ? De gemeenten ? Voor welk bedrag moeten ze prefinancieren ? Hoe zal de overheid dit achteraf kunnen recupereren ? Laat ons dat allemaal wat diepgaander bekijken. Op de televisie worden er telkens weer op lichtzinnige wijze verwachtingen gewekt.

Minister Steve Stevaert : Ik dring erop aan dat we proberen daar in Vlaanderen een consensus over te bereiken. Een van de mogelijke manieren is dat er snel een ruwe schatting komt, en dat er dan een percentage mag worden afgesproken. De gemeenten kunnen iemand aanstellen om die ruwe schattingen te doen. Veel mensen kunnen het zelfs niet betalen. In Maldegem hebben ze zes maal na elkaar een overstroming gehad. Er is dan wel een ongelijke behandeling van de vroegere gevallen en die van nu, maar we doen dan ten minste al iets voor de nieuwe.

Dat zal natuurlijk weer de verzuring in de hand werken bij de vroegere getroffen. Die zullen zeggen dat ze 3 jaar op hun geld hebben moeten wachten. Het zal weer op de schouders van de burgemeester komen om uit te leggen waarom de ene voor een deel direct betaald wordt, terwijl de andere 3 jaar heeft moeten wachten. Maar wat minister Van Mechelen voorstelt, is schitterend.

De voorzitter : Deze discussie is niet afgelopen. Als voorzitter en als buitenstaander – vermits ik geen burgemeester ben – kan ik dat stellen. Het systeem is niet helemaal af. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat voorschotten die de gemeenten hebben gegeven, nooit meer worden terugbetaald. Dat stelt ons voor onnoemelijke problemen. Terugvorderingen kunnen de verzuring nog verergeren. Het dossier van de vliegtuigramp in Oostende is hiermee vergelijkbaar. Onder druk van de toenmalige meer-

derheid heb ik dingen moeten doen, waar nu nog altijd discussie over bestaat. Het ging toen om voorschotten in een heel beperkt aantal gevallen.

Ik suggereer dat er opnieuw een discussie wordt gevoerd in de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, samen met de commissie voor Financiën en Begroting, om dit uit te klaren. Het is inderdaad goed dat Vlaanderen iets doet, maar het moet sluitend zijn, zodat na 2 jaar, in 2005, de problemen niet neerkomen op het hoofd van de burgemeesters. Dat zou pas opnieuw verzuring te weegbrengen, en een nieuw politiek probleem opleveren. Het moet dus beter worden uitgebouwd dan het openen van een kredietlijn alleen.

Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, collega's, ik zal een uitgebreide inleiding geven en antwoord geven op de drie interpellaties.

Mijnheer De Roo, u stelde een vraag over het baggeren van het Schipdonkkanaal. Dat kanaal is nooit gebaggerd omdat daar genoeg verval is, zodat het zich bij wijze van spreken zelf baggert. Dat is althans de stelling van de specialisten. De afvoercapaciteit is recentelijk geoptimaliseerd, zij het in lichte mate, door de inschakeling van de oude scheepvaartsluizen op het kanaal te Schipdonk en te Balgerhoeke.

Mevrouw Vertriest, het is van belang, bijvoorbeeld bij komberging, dat bij een uitdieping de nieuw gecreëerde ruimte vaak ten onrechte wordt beschouwd als nieuwe bergingscapaciteit. Dat strookt immers niet met de realiteit. Het betekent niet altijd extra capaciteit, want het vult zich op met water.

Een andere interessante discussie betreft de natuurgebieden. We hebben het altijd over ruimte, maar we moeten het ook over tijd hebben. Als er een druppel water valt in een bos, dan duurt het gemiddeld 50 dagen voor die druppel van het bos naar de rivier geraakt. Als een druppel water op een verhard oppervlak valt, dan is hij binnen de vijf uur op zijn bestemming. Dat betekent dat er te veel water op te korte tijd op eenzelfde plaats samenkomt. Vandaar de problemen van overlast.

Daarom ga ik opnieuw in op de gebeurtenissen tussen 20 december en 3 januari vanuit meteorologische invalshoek. Het najaar van 2002 kan als zeer nat worden beschouwd. Dat had tot gevolg dat de bodem in hoge mate verzadigd was, en dat de grondwatertafel op de meeste plaatsen heel hoog

Stevaert

was. Dat heeft zijn belang, want bij regen is het van belang of de periode daarvoor droog of nat was. De capaciteit van de bodem om het water te capteren was eind december 2002 vrij gering, zodat heel veel water oppervlakkig moest wegstromen.

Daarbij komt dat de regenval in de periode tussen 21 december 2002 en 3 januari 2003 gemiddeld rond de 120 liter per vierkante meter bedroeg. Dat is ongeveer een zesde van de gemiddelde totale neerslag in Vlaanderen per jaar. De uitschieter werd genoteerd op 30 december 2002, gevolgd door een drogere periode. Vanaf de nacht van 1 op 2 januari en tot 3 januari is er nog een aanzienlijke hoeveelheid gevallen. We kunnen stellen dat het in de beschouwde periode nagenoeg dagelijks heeft geregend.

Bovendien werden Noord-Frankrijk en Wallonië vooral in de week vanaf Kerstdag tegelijk geconfronteerd met nog heviger neerslag. Dat veroorzaakte een grote aanvoer van water naar de Leie, de Bovenschelde en de Dender, en later ook naar de Maas. Ondertussen waren de kleine waterlopen door de plaatselijke neerslag in Vlaanderen ook gezwollen, wat mee een aanleiding was tot de overlast en de overstroming op de bevaarbare waterwegen en grote rivieren. Grote delen van de alluviale vlakten, zijnde de natuurlijke overstromingsgebieden van de Dender, de Leie, de Demer, de IJzer, de Maas, de Nete en de Schelde zijn permanent onder water gekomen.

Het is niet zo eenvoudig om deze gebieden concreet af te bakenen, tenzij de informatie wordt verzameld door luchtopnames op het hoogtepunt van de wateroverlast. Voor sommige gebieden is dat ook gebeurd. De overstromingen in woon- en industriegebieden waar de schade aanzienlijk is, zijn beter gedocumenteerd.

Er kan worden gesteld dat op maandag 30 december de problemen in Overboelare en op de linker- en de rechteroever van de Dender acuut zijn geworden. Vervolgens is vanaf dinsdag 31 december vooral het gebied Sint-Denijs-Westrem, Afsnee, Sint-Martens-Latem en Drongen in de problemen gekomen. Dat zijn allemaal woonzones in die vlakke. De problemen langs de Maas en de Demer zijn pas vanaf donderdag opgetreden.

Ten gevolge van overstromingen van de Ringvaart en het Kanaal Gent-Oostende moest de ring rond Gent en de rijksweg naar Eeklo tijdelijk worden afgesloten. Enkel de ontwatering van de Begijnen-

dijkbeek in de Demer stelde reeds in het begin van de week problemen. Langs de Demer afwaarts van Diest zijn op donderdag nog kunstmatig een aantal gebieden onder water gezet, om andere gebieden te beschermen.

In de loop van de week zijn de problemen met de Dender steeds verder noordwaarts opgetreden. Na Overboelare en Zandhoven vanaf maandag, kwamen Ninove, Liedekerke en Denderleeuw tussen donderdag en zaterdag in de problemen. Langs de ringvaart rond Brugge werden de hele week problemen genoteerd, met het tijdelijk afsluiten van de ring van Brugge tot gevolg.

Wat de onbevaarbare waterlopen betreft, die in principe onder de bevoegdheid vallen van minister Dua, de provinciebesturen of de gemeentebesturen, al naargelang van de categorie, wil ik hier toch even de aandacht vestigen op het probleem van de Barbierbeek in de Scheldevallei ter hoogte van het in aanleg zijnde overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde. Daar werd eveneens kunstmatig een dijk doorgestoken om meer ruimte te geven aan het water om zo bebouwde gebieden te kunnen vrijwaren. In de praktijk werd dus het bewijs geleverd dat het gecontroleerd overstromingsgebied KBR, waar zoveel discussie over is geweest, nodig is. Het is nu visueel heel duidelijk geworden voor de mensen. Jammer dat het in zulke triestige omstandigheden moest gebeuren. Als dit al het geval is voor de Barbierbeek, is het zeker zo voor de Schelde.

Wat is de frequentie van het voorkomen van de fenomenen op de waterwegen? De afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek van de AWZ heeft op basis van de beschikbare meetreeksen op de verschillende rivierbekkens berekend wat de frequentie van voorkomen is van de hoogste waterstanden en debieten die in deze periode van wateroverlast werden genoteerd.

De frequentie van voorkomen, of de zogenaamde terugkeerperiode, geeft aan om de hoeveel jaar dergelijke hoge waterstanden gemiddeld kunnen worden verwacht. Voor de Maas is dit eens om de 60 jaar, voor de Demer eens om de 38 jaar, voor de Dijle kunnen de gemeten hoogwaterstanden eens om de 20 jaar worden verwacht. Voor de Kleine Nete is dat om de 1,8 jaar en voor de Grote Nete eens om de 2,7 jaar, voor de Zenne om het jaar, voor de Dender eens om de 45 jaar, voor de Leie eens om de 12 jaar, voor de Bovenschelde om de 5 jaar, voor het kanaal Gent-Oostende om de 3,5 jaar en voor het afleidingskanaal van de Leie om de 5

Stevaert

jaar. Voor de IJzer kunnen de gemeten waterstanden eens om de 3 jaar worden verwacht.

Volledigheidshalve wens ik hier nog te vermelden dat in de omgeving van Gent op 3 januari 2003 een nieuw record waterafvoer werd vastgesteld. Op de Leie werd toen een afvoerdebiet van 240 m³ per seconde en op de Bovenschelde een debiet van 360 m³ per seconde geregistreerd. In totaal is dit een debiet van 600 m³ per seconde. Dat is een nieuw record.

Alvorens de verschillende interpellaties in detail te beantwoorden, zou ik eerst nog enkele algemene beschouwingen willen maken. De strijd tegen de overstromingen van de bevaarbare waterwegen werd tot voor enige jaren vanuit de overweging gevoerd dat zo weinig mogelijk land mocht overstroomen. Hiervoor moesten zoveel mogelijk dijken worden gebouwd, liefst zo dicht mogelijk bij de rivier. De rivier werd in een keurslijf gedrongen. Al wat zich achter de dijken bevond, mocht nooit meer onder water komen en moest degelijk worden beschermd.

De dijken moesten zo hoog worden dat de kans op overschrijding van de dijken minimaal was. De betrokken administratie sprak van een kans van eenmaal om de 10.000 jaar. Ook in Nederland, een land met een enorme reputatie op het gebied van de strijd tegen het water, was deze aanpak gangbaar.

De specialisten zijn momenteel echter heel wat nederiger geworden. De ervaring heeft immers geleerd dat een rivier niet kan getemd worden en dat het water niet tussen twee hoge dijken kan worden gevangen. Water moet als een bondgenoot worden gezien en binnen bepaalde randvoorwaarden worden geleid. Er zijn immers onrustbarende tekenen dat het met de regenneerslag en het rijzen van de zeespiegel de verkeerde kant opgaat. Niet alle wetenschappers zijn doemdenkers, maar het zou zeker fout zijn om geen rekening te houden met een worstcase-scenario.

Beide fenomenen zorgen ervoor dat Vlaanderen zich in de toekomst tegen nog hogere waterstanden moet wapenen. Betekent dit dat in Vlaanderen alle dijken moeten worden verhoogd, zelfs de waterkeringsmuren aan de Scheldeoever te Antwerpen, of de Dijleoever te Mechelen om zo alle contact met de stroom of de rivier te verbreken? De ervaring heeft ons geleerd dat dit niet de goede manier is. Dit scenario zal dan ook niet worden gevolgd. De

laatste jaren is er een kentering merkbaar in de visie op de bescherming tegen wateroverlast. Deze wijziging situeert zich op 2 vlakken.

Er wordt rekening gehouden met de principes van integraal waterbeleid waarbij heel het watersysteem in beschouwing wordt genomen. Het gaat dus niet alleen over het oppervlaktewater, maar ook over het grondwater, de oeverzones en de wetlands, de van nature overstroombare gebieden, maar ook wat er zich van leven beweegt in dit water en op de oevers. We moeten ervoor zorgen dat dit watersysteem zoveel mogelijk functies die door de mens en de maatschappij aan dit water zijn toebedeeld, optimaal kan verzorgen zonder dat het water zelf tekort wordt gedaan.

Alles beschermen door hoge dijken te bouwen is niet mogelijk. In de toekomst moeten wij ons niet meer trachten te beschermen tegen historisch hoge waterstanden, maar tegen mogelijke schade. In sommige interpellaties wordt vermeld dat woongebieden onder water stonden, terwijl weilanden die vroeger wel blank stonden nu volledig droog bleven. Dit kan en mag niet meer gebeuren. Er moeten weer zoveel mogelijk overstromingsgebieden worden ingeschakeld, zodat de rivier opnieuw ruimte krijgt en kan overstroomen op plaatsen waar weinig of geen schade wordt toegebracht. Woongebieden mogen alleen nog worden gepland buiten de natuurlijk overstroombare gebieden. Deze gebieden moeten optimaal worden beschermd. Het evenwicht van het natuurlijk watersysteem is inderdaad verstoord. Dit is het gevolg van onder meer het rechtekken van rivieren vanaf de tweede helft van de 19e eeuw en het bouwen van dijken dicht bij de rivier. Men was ervan overtuigd dat alles wat zich achter de dijken bevond te allen prijze droog moest blijven.

Ook de uitbreiding van verharde oppervlakten, zoals wegen, opritten en parkings of de versnelde afvoer van regenwater via rioleringen, zijn een mogelijke oorzaak. De middelen voor het aanleggen van rioleringen moeten in de toekomst verhogen, al moeten wij daar in het kader van de waterproblematiek niet te veel van verwachten. Gescheiden systemen en indringingssystemen met grachten kunnen wel soelaas bieden.

De extreme hoeveelheden neerslag in Vlaanderen en in de buurlanden hebben, samen met de verstoring van het natuurlijk watersysteem, tot de gekende wateroverlast geleid. Ik meen dat iedereen ervan overtuigd is dat de overstromingsproblematiek een zeer complex fenomeen is dat niet eenvoudig is op te lossen. In ieder geval moeten we

Stevaert

streven naar een globale en integrale oplossing en moeten we erover waken dat het uitwerken van een oplossing opwaarts, het probleem niet naar afwaarts verplaatst.

Rekening houdend met deze principes zijn de laatste jaren reeds belangrijke infrastructuurwerken uitgevoerd, zoals de overstromingsgebieden in het Scheldebekken of het gemeenschappelijk Vlaams-Nederlands project Levende Grensmaas. Door de administratie worden plannen gemaakt en projecten voorbereid, zoals het geactualiseerde Sigma-plan, de langetermijnvisie Schelde-estuarium of het rivierherstel Leie.

Het zijn allemaal projecten die getuigen van een integrale visie. Er wordt ook naar een grensoverschrijdende aanpak gestreefd, als het nodig is. De praktijk bewijst dat een dergelijke aanpak inderdaad werkt. Ik verwijs hier bijvoorbeeld naar de situatie aan de Maas. Er is momenteel weinig schade toegebracht dankzij de inspanning van de laatste jaren om de winterbedding van de Maas volledig bouwvrij te maken. Ook in de Blankaart werd, in samenspraak met minister Dua, een eerste oplossing uitgewerkt. Een landbouwbedrijf dat geregeld onder water kwam te staan, werd onlangs aangekocht. Langs de Dender in de Majoor Van Lierdelaan in Geraardsbergen is er een dossier lopende voor de aankoop van een zestal woningen, die onmogelijk voldoende door een waterkeringsdijk kunnen worden beschermd.

Dit overzicht besluit ik met enige positieve bijdragen. Zo is de informatieverstrekking over de waterstanden en debieten sterk verbeterd. Dankzij de inspanningen van de waterwegbeheerders, in het bijzonder van het Waterbouwkundig Laboratorium en het Hydrologisch Informatiecentrum van Borgerhout in samenwerking met River Information Services, gevestigd aan de sluis van Evergem, kon iedereen via de website van de AWZ de waterstanden en debieten opvragen en opvolgen.

Het is mijn bedoeling deze informatieverstrekking verder uit te bouwen zodat daar binnen enkele jaren ook een automatische voorspelling aan kan worden gekoppeld. De baggerwerken zijn de laatste jaren opnieuw aangevat. Ik wil toch even vermelden dat gedurende jaren niet kon worden gebaggerd omdat de nodige bergingslocaties ontbraken. Sinds 1996 werd meer dan 79 miljoen euro aan baggerwerken op de binnenwateren gespendeerd.

De bouw van de nieuwe sluis te Beernem heeft Brugge zonder twijfel tegen overstromingen gevrijwaard. Op 30 december 2002 werd, via een bericht aan de schipperij, prioriteit gegeven aan de waterafvoer en werd de scheepvaart op sommige waterwegen zelfs tijdelijk stilgelegd.

De Maasvallei, waar in 1993 en 1995 nog ernstige wateroverlast voorkwam, heeft nu geen problemen meer dankzij een actief programma van aanleg en versterking van winterdijken. Soms waren zelfs dijkverlagingen mogelijk. Men heeft nevengeulen aangelegd, zomerbeddingen verbreed, woningen in het winterbed aangekocht en nog veel meer. De nieuwe dijken hebben zoveel mogelijk de oude dijktracés gevolgd of werden zodanig aangelegd dat ze een zo ruim mogelijk winterbed beschikbaar maken. Dit is duidelijk de juiste aanpak.

Het Vlaams Gewest zal de schade die zijn waterkeringsinfrastructuur heeft opgelopen, in ieder geval zo spoedig mogelijk herstellen. Het gaat erom de infrastructuur in de oorspronkelijke toestand terug te brengen. De administratie is momenteel nog volop bezig met de nodige opmetingen en vaststellingen zodat spoedig een globaal overzicht van de te herstellen infrastructuur kan worden opge maakt.

Daarnaast stelden we vast hoe sommige lokale problemen in de toekomst konden worden vermeden door het uitvoeren van beperkte en eenvoudige ingrepen. Hier zal de nodige prioriteit aan worden gegeven. De hydrologische en hydraulische modellen, die nodig zijn om een beter inzicht te krijgen in de problematiek en op basis waarvan de gevolgen van menselijke ingrepen in de waterloop kunnen worden bestudeerd, worden dringend verder afgewerkt.

De nodige inspanningen zullen worden gedaan om de samenwerking met de buurlanden op het vlak van informatieverstrekking over waterstanden en debieten te verbeteren.

Wat van de rivier wordt afgenomen, moet op een andere plaats worden teruggegeven. Als we die balans nastreven, dan zijn er mogelijkheden om in de toekomst een aantal overstromingen te voorkomen. In sommige provincies zijn er ingrepen gebeurd, maar het is toch merkwaardig dat bepaalde provincies gespaard zijn gebleven. Had zich met de Maas in Limburg hetzelfde een aantal jaren geleden voorgedaan, dan hadden we andere problemen gehad. Hetzelfde geldt voor West-Vlaanderen. We mogen daaruit geen foute conclusies trekken. De aanpak op de ene plaats kan anders zijn dan op de

Stevaert

andere. In West-Vlaanderen kunnen we, doordat het dicht bij de zee ligt, soms 'Lippensoplossingen' suggereren. Elders kan dat niet. Daar moeten we mee oppassen.

In de IJzervallei werden afspraken gemaakt met landbouwers om het waterpeil anders te beheren. Dat heeft veel soelaas gebracht. We moeten ons ook afvragen wat de klimatologische veranderingen zullen brengen. Als we het integraal waterbeheer au sérieux nemen, goed uitvoeren en er de nodige middelen voor uittrekken, dan kan er al veel worden voorkomen. Zelfs tijdens vrij extreme omstandigheden kunnen we tegemoetkomen aan veel problemen. Naast de voorzorg is ook de nazorg belangrijk.

Als in het Leiegebied sommige plaatsen niet goed bereikbaar zijn, dan is dat een algemeen veiligheidsprobleem. Daarom hebben we het dijkendecreet gecreëerd, dat onteigeningen mogelijk maakt. Tot nu toe stuiten we daarbij op de rechtbank. Op beelden was nochtans duidelijk te zien dat sommigen het water dwars door hun tuin afleiden naar andere tuinen.

We mogen niet de indruk geven dat dat probleem zich niet kan herhalen. In Nederland ging men er bij de bouw van het nieuwe provinciehuis te Maastricht van uit dat nieuwe overstromingen maximum eenmaal om de 100 jaar zouden voorkomen. Vijf jaar na de bouw is dat gebouw al twee keer overstroomd. We moeten dus voorzichtig zijn. Bouwen nabij de Maas is zelfs in Maastricht niet verstandig.

Over de situatie te Gent wil ik vooraf opmerken dat de directeur-generaal van de AWZ blijkbaar verkeerd werd begrepen. Hij heeft diverse malen gesteld dat de huidige stand van het onderhoud van de waterwegen geen merkbaar effect heeft gehad op de overstromingen van eind 2002, begin 2003. Trouwens, uitgezonderd enkele zeer singuliere plaatsen, zijn er op de bevaarbare waterwegen momenteel nergens nog echte problemen met de diepgang voor de scheepvaart. Door het verwijderen van aanslibbing wordt de komberging van deze waterweg nagenoeg niet vergroot. Slib is immers water met vaste substantiedeeltjes. Door het verdiepen van de waterweg kan enkel de afvoersnelheid van het water worden vergroot wat dan weer de problemen afwaarts kan doen toenemen.

De vertraging in het baggerprogramma is opgetreden in de periode 1995-1999. In die periode kon niet worden gebaggerd in het stroomgebied van de

Leie en de Bovenschelde, door het ontbreken van stortterreinen of bergingslocaties voor de baggerspecie. Sinds 2000 zijn de baggerwerken terug opgestart.

Voor de Bovenschelde en de Ringvaart is dit mogelijk geworden door het afsluiten op 10 november 2000 van een overeenkomst met een privé-aannemer, de tijdelijke handelsvennootschap Dredging International, ten bedrage van 25,1 miljoen euro voor de afname en verwerking van 450.000 ton droge stof baggerspecie. Dit is het zogenaamde project- Fasiver.

In het Leiebekken kon gebaggerd worden door het ter beschikking komen van een stortplaats voor baggerspecie te Wervik. In de toekomst zal de specie van de Leie kunnen worden geborgen in de Kallemoeievijver. We kunnen daar zelfs aan natuurontwikkeling doen. Als we die vijver zouden gebruiken, zouden we een biotoop vernietigen, werd gezegd. De waarheid is dat de biotoop zal verbeteren omdat de afdeklaag water is. Het water wordt dus ondieper en daardoor minder koud. De voorbereidende werken zijn in uitvoering zodat mag worden verwacht dat in 2004 de Kallemoeievijver in gebruik zal kunnen worden genomen.

Sinds 2000 is op de Ringvaart en op de Bovenschelde 250.000 kubieke meter specie verwijderd en uit de Leie en uit het kanaal Roeselare-Leie 275.000 kubieke meter baggerspecie.

De uitgaven voor baggerwerken in het bekken van de Leie en de Bovenschelde bedroegen in 2000 13,5 miljoen euro, in 2001 14,6 miljoen euro, en in 2002 14,5 miljoen euro. Door het uitvoeren van deze baggerwerken kon in november 2002 de diepgangbeperking, die op de Ringvaart om Gent van kracht was sinds januari 2000, namelijk 2,5 meter in plaats van 3 meter, opgeheven worden.

Op het kanaal Gent-Terneuzen werd sinds 1995 onafgebroken gebaggerd. Gemiddeld werd de voorbijgaren jaarlijks 350.000 kubieke meter baggerspecie uit het kanaal en de kanaaldokken verwijderd. Tijdens de huidige legislatuur zullen de baggerwerken op de Bovenschelde, het Leiebekken en het kanaal Gent-Terneuzen in principe in dezelfde zin worden voortgezet.

Het zeekanaal Gent-Terneuzen is in principe geen afvoerkanaal voor overtollig water maar in de eerste plaats een kanaal voor zeeschepen. Bij de voorbijgare wateroverlast heeft men, dankzij de goede samenwerking met Nederland, heel wat water via dit kanaal kunnen afvoeren, maar het afvoeren van

Stevaert

grote debieten is niet verenigbaar met een veilige en vlotte scheepvaart.

Door de bouw van een aparte uitwateringsconstructie te Terneuzen zou de bestaande zeesluis niet langer voor de waterafvoer moeten worden gebruikt. Dit zou gunstig kunnen zijn voor de zeescheepvaart die dan niet meer wordt gehinderd. De afvoercapaciteit zou echter nauwelijks verhogen. Die wordt immers bepaald door het buffervermogen van het kanaal Gent-Terneuzen, waarvan het peil, volgens het verdrag met Nederland, slechts 25 centimeter mag stijgen. Hogere peilen brengen trouwens ook Lokeren in gevaar want de Moervaart moet in ieder geval kunnen blijven uitwateren. Door het getij kan daarenboven niet worden geloosd bij hoog water. De afvoermogelijkheden in deze regio zijn dus zeer complex. Indien men de afvoercapaciteit zou willen verhogen, zou men eerder moeten kijken naar het afleidingskanaal van de Leie.

Het plannen van een nieuwe zeesluis te Terneuzen is een zaak voor de langetermijnvisie Schelde-estuarium, waar de toegankelijkheid van de Scheldehavens het voorwerp van uitmaakt. Nu er een coherente langetermijnvisie is over dit Schelde-estuarium kan het niet dat terug op ad-hocoplossingen wordt overgegaan.

Het totale budget voor het reinigen van grachten en duikers langs de Oost-Vlaamse gewestwegen ligt op ongeveer 1 miljoen euro, wat volgens de betrokken administratie voldoende blijkt te zijn.

Ingevolge de vigerende milieuregelgeving werden de afgelopen jaren steeds meer specifieke aanbestedingen gehouden voor het ruimen van grachten. Vroeger werden dergelijke werken opgenomen in de onderhoudscontracten. Vooraleer over te gaan tot berging wordt een grondige analyse doorgevoerd van de te ruimen specie. Indien uit voorgaand onderzoek blijkt dat de specie gecatalogeerd wordt als bodem, dan wordt ze gestapeld of herbruikt binnen het openbaar domein. In ongeveer 80 percent van de gevallen blijkt het echter om vervuilde specie te gaan zodat het geruimde slib moet worden afgevoerd naar een slibverwerkingsbedrijf.

De heer De Roo heeft me gezegd dat dit juist het probleem is en dat we daardoor veel tijd verliezen. We moeten een oplossing vinden. Theoretisch gezien klopt het natuurlijk allemaal. We moeten echter nagaan waarom er tijd wordt verloren.

De heer Johan De Roo : Er wordt gezegd dat het slib en de baggerspecie niet wordt geruimd omdat de instanties niet weten wat ze ermee moeten doen.

Minister Steve Stevaert : Ik zal die zaak samen met minister Dua onderzoeken. Als 80 percent van de specie vervuild is, kunnen we misschien beter alles als vervuild beschouwen en daarop de normering baseren. We zijn er niet voor de labo's.

De Vlaamse regering heeft nog geen plannen voor de eventuele oprichting van een Vlaams Rampenfonds. *(Opmerkingen)*

Ik zou daarmee oppassen. Ik ben een groot voorstander van het overhevelen van bevoegdheden. Toch wordt iets te snel positief gereageerd als het gaat om de overheveling van de kosten. Als we zeggen dat we de kosten zullen dragen, zouden we die overheveling bij de communautaire onderhandelingen wel eens kunnen binnenhalen. *(Gelach)*

Na de overstromingen van 1999 werd voor de Gentse regio een reeks van twaalf maatregelen opgesteld. Daarvan zijn er elf volledig uitgevoerd. De meest opvallende was de bouw van een betonnen keermuur in Lovendegem langs het kanaal Gent-Brugge. Deze constructie heeft Lovendegem voor zware wateroverlast behoed.

De twaalfde maatregel betreft het versterken en verhogen van de dijk rond de Assels. De betrokken afdeling heeft hiervoor in 2002 reeds een aanbesteding uitgeschreven. Maar nu is gebleken dat de geplande dijkhoogte onvoldoende is, zodat in een toekomstige verhoging wordt voorzien.

Mijnheer Aers, de aanleg van de binnendijk te Drongen past in een landinrichtingsproject van de VLM in samenwerking met de stad Gent. Voor het antwoord verwijst ik dan ook naar minister Dua.

De problematiek van de baggerwerken op de Zeeschelde aan de Delvinlaan in Gent staat volledig los van de waterafvoerproblematiek. Het betreft hier de afgesneden Scheldearm waarlangs geen water meer wordt afgevoerd sedert het graven van de Ringvaart.

Sinds 2000 zijn de onderhoudsbaggerwerken in de Bovenschelde, de Ringvaart en de Leie opnieuw opgestart. Inmiddels werd er reeds ongeveer 550.000 kubieke meter baggerspecie verwijderd.

Zoals reeds werd aangehaald, is de waterafvoer via Terneuzen optimaal verlopen. De samenwerking

Stevaert

met Rijkswaterstaat kan met de bestaande infrastructuur op dit punt niet worden verbeterd.

Mijnheer Aers, in verband met de verhoging van de dijken, verwijs ik naar mijn uiteenzetting van daar-net. De waterbeheersingsproblematiek moet hoe dan ook integraal worden benaderd. Dit betekent onder meer het vertragen van de wateraanvoer door een reeks van maatregelen enerzijds en het vergroten van de afvoercapaciteit en zo nodig het versterken en verhogen van beschermingsdijken in de afwaartse gebieden anderzijds. U mag echter niet uit het oog verliezen dat 90 percent van het Bovenscheldebekken en 68 percent van het Leiebekken niet in Vlaanderen gelegen zijn.

In Hoog-Latem gaat het om een onbevaarbare waterloop. Voor het antwoord verwijs ik u naar minister Dua.

Mijnheer Aers, u zegt dat mijn uitspraken over de illegale constructies hard zijn aangekomen bij de bevolking. Ik blijf hoe dan ook achter mijn uitspraak staan. We moeten geen solidariteit betonen met eigenaars van illegale gebouwen. Het kan toch niet dat een vergoeding wordt betaald aan iemand die de wet niet heeft gerespecteerd en een gebouw heeft opgetrokken zonder vergunning in een zone waar dit verboden is.

Als de overheid echter zowel via de bestemmingsplannen als via de bouwvergunning toelating heeft verleend voor het oprichten van een constructie, komen de eigenaars uiteraard wel voor vergoeding in aanmerking. U had het daarnet over een 'volledig vergunde verkaveling'. Ik begrijp uw opmerking dan ook niet goed. In een volledig vergunde verkaveling is het optrekken van een gebouw in principe niet illegaal. We moeten echter zeer duidelijk zijn ten opzichte van de burgers. Er kan geen vergoeding worden gegeven aan eigenaars van onvergunde gebouwen. Indien er echter wel een vergunning werd afgeleverd, zelfs indien dat beter niet was gebeurd, kunnen we de burger niet in de kou laten staan. Als minister van Openbare Werken heb ik geen zicht op het percentage van de getroffen eigendommen die illegaal gebouwd zouden zijn. Minister Van Mechelen heeft gezegd dat het aantal zeer klein is.

Voor het antwoord op de vraag in verband met een nieuwe zeesluis in Terneuzen, verwijs ik naar mijn vorige uiteenzetting. De kosten van structurele oplossingen zoals de eventuele verbreding van het afleidingskanaal of het bouwen van een nieuwe zee-

sluis met afwateringsconstructie te Terneuzen dienen in ieder geval te worden afgewogen tegen de baten.

Nadat de ramingen bekend zijn voor het herstellen van de waterkeringsinfrastructuur, zal ik met de minister van Begroting nagaan waar de kredieten gevonden kunnen worden voor de nodige herstelingswerken.

Mevrouw Vertriest, het Hydrologisch Informatiecentrum, een onderdeel van het Waterbouwkundig Laboratorium van de AWZ, heeft enkel de officieel toegankelijke informatiebronnen geraadpleegd. Dit zijn de beschikbare websites en Météo France. Verder is er geen contact geweest met de Franse administratie. De door de Franse administratie opgegeven telefoonnummers waren, vermoedelijk wegens de vakantieperiode, trouwens niet bereikbaar. Dit maakt echter niet zoveel uit vermits mijn administratie over een debietmeter beschikt aan de grens in Menen en een wasdebiet 15 tot 20 uur nodig heeft om vanaf de grens Gent te bereiken.

Overigens is de uitbreiding van de bevoegdheden van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde door het verdrag van Gent van 3 december 2002 voor wat de 'kwantiteit' betreft een goede zaak. De landen en gewesten zullen verdragsrechtelijk moeten samenwerken, ook op het gebied van uitwisseling van gegevens over de waterstanden.

De afdeling Bovenschelde van de AWZ heeft op 14 januari 2003 met de betrokken Franse administratie al rond de tafel gezeten om de waterproblematiek te bespreken en de communicatie te verbeteren. Ook de Franse administratie is denkwerk aan het doen om in wachtbekkens te voorzien en andere maatregelen te nemen die de waterafstroom op haar grondgebied kunnen vertragen.

Ik heb er derhalve goede hoop op dat de communicatie met Frankrijk in de nabije toekomst zal verbeteren. Mijn administratie heeft in ieder geval de intentie om onderhandelingen te starten met Frankrijk met als doel het afsluiten van een verdrag dat de waterverdeling vanuit Frankrijk over al de grensoverschrijdende waterwegen regelt, en dit niet alleen bij een teveel maar ook bij een tekort aan water.

De reden dat het mis liep, is dat de brandweer van Deinze steeds opnieuw een dijkje bouwt aan de oude Leiearm van Vosselareput om overstroming van woningen langs de Rekkelingenbeek te voorkomen. Daardoor stroomde het gebied langs deze

Stevaert

oude arm aanvankelijk niet onder. Op 31 december 2002 heeft dit dijkje met zandzakjes het toch begeven en is het gebied ondergelopen tot een 15-tal centimeter onder het niveau van de Leie zelf. Het is echter klaar dat hierover duidelijke afspraken moeten worden gemaakt met de stad Deinze.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de minister, het probleem is dat die dijk normaal altijd een halve meter hoog is. Nu werd die verhoogd. Het debiet dat er naartoe stroomde, was dan ook veel lager.

Minister Steve Stevaert : De ingenieur, de heer Balduc, is hier aanwezig. Hij kan hier op antwoorden.

De heer Balduc, medewerker van minister Stevaert : Het is zo dat dit dijkje steeds door de brandweer wordt gebouwd. Het is doorgebroken op een gunstiger ogenblik dan wanneer het bij het begin van het wassen zou zijn ondergestroomd. De natuur heeft immers de neiging om de overstromingsgebieden onmiddellijk in te nemen, van zodra het waterpeil boven de rivieroever komt.

Wanneer men dat dijkje daar bouwt, wat de brandweer doet om enkele huizen te beschermen, en het breekt toch op het ogenblik dat het water een halve meter hoger komt, dan is dat eigenlijk beter voor het afwaarts gelegen gebied. Daarom zijn we van plan om het stuwte dat zich naast de manege bevindt te gebruiken bij de waterbeheersing. Dat is trouwens al aanbesteed. We gaan dit stuwte open-trekken op het ogenblik dat dit het best geschikt is, om problemen stroomafwaarts te beperken. Het zal echter waarschijnlijk niet eenvoudig zijn om dat te doen zonder politiebegeleiding of hulp van het leger. Als de brandweer daar 10 uur aan een dijkje heeft gebouwd en wij daarnaast het stuwte open-trekken, dan zal al hun werk voor niets zijn geweest. We kennen dit probleem. Dat gebied moet worden ingeschakeld. Dat is altijd al onze keuze geweest. Maar dat moet gebeuren op het meest geschikte ogenblik. Dat is niet altijd eenvoudig.

Minister Steve Stevaert : In het kader van het integraal waterbeleid hoor ik minister Dua zeggen dat zij ook het leger gaat inschakelen. *(Gelach)*

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik vind toch dat daar te weinig gebruik werd gemaakt van het bergingsvermogen. Over het technische aspect spreek ik me niet uit. Maar dat gebied had eigenlijk veel meer

water kunnen bergen dan er uiteindelijk geborgen is. Ik begrijp dat men een geschikt ogenblik moet afwachten. Maar ik heb de indruk dat dit nu helemaal niet zo gecontroleerd is gebeurd.

De heer Balduc, medewerker van minister Stevaert : Mevrouw, ik stel voor dat ik, nu het water toch geweken is, samen met u het hele gebied zou bezoeken. In de mate van het mogelijke wil ik alle vragen beantwoorden over de manier waarop wij daar werken. Hopelijk vinden we samen nog wat oplossingen om de toestand nog wat te verbeteren.

Minister Steve Stevaert : U ziet dat de ambtenaren veel vriendelijker zijn dan de minister. *(Gelach)*

Het inschakelen van de Bourgoyen-Ossemeersen, die binnen de Ringvaart liggen, is met de bestaande infrastructuur niet mogelijk zonder de binnenstad van Gent in gevaar te brengen.

Wat de vraag om onteigening betreft kan ik u melden dat dit volgens mijn administratie momenteel nog niet aan de orde is. Wel kan een aankoop in der minne worden overwogen, uiteraard binnen de budgettaire mogelijkheden, wanneer daardoor een volledig overstromingsgebied kan worden vrijgemaakt. Dat probleem deed zich ook voor in de Maasvallei, maar dat is uiteindelijk opgelost.

Wat de opeenvolgende probleemgebieden stroomafwaarts in Hoog-Latem betreft : overstroombare gebieden moeten uiteraard volledig bouwvrij worden gehouden. Dit probleem betreft echter een onbevaarbare waterloop, zodat ik hier verwijs naar de minister van Leefmilieu. Na 1999 werd de dijk rond de Assels overal op dezelfde hoogte gebracht. Inmiddels werd door de AWZ een project aanbesteed in november 2002, dat de versteviging van dit dijkje inhoudt. Naar aanleiding van de recente problemen zal het worden verhoogd tot 30 centimeter boven de hoogst opgetreden waterstanden. De Assels zelf wateren af via sifons naar de binnenstad en van daar naar het kanaal Gent-Terneuzen.

Het dijkendecreet laat onder bepaalde voorwaarden toe werken uit te voeren op privé-gronden langs de waterwegen. Dit decreet zal in de toekomst worden toegepast op de Leie voor het uitvoeren van opmetingen en mogelijke infrastructuurele maatregelen in de Assels en aan de Beukenlaan. Ik verwacht echter dat dit niet van een leien dakje zal lopen, aangezien dit gebied behoort tot wat ik het 'schoonheidspatrimonium van Vlaanderen' zou willen noemen. Het werd bezongen door dichters en op doek werd vastgelegd door onze grootste schilders. Kan de Leie van zijn oevers wor-

Stevaert

den afgesneden ? Het bouwen van dijken is hier echt niet zo vanzelfsprekend. In elk geval zullen de gemeenten aan de Leie nauw moeten worden betrokken bij het uitwerken van een definitieve oplossing.

Dan ga ik nog even in op de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest over de Zeescheldearm in Gentbrugge. De studie over de actualisatie van het Sigmaplan is ondertussen dermate gevorderd dat er wel al meer inzicht is verkregen in de mogelijkheden voor de Zeescheldearm in Gentbrugge, maar er is nog geen eindoplossing. Wat het uitbaggeren van deze getijdearm betreft moet ik melden dat er tot op heden geen enkele mogelijkheid gevonden is om die vervuilde specie te bergen. De nabijgelegen zandwinningsput, die overigens nog enkele jaren in exploitatie is, is een mogelijke locatie. Die put zou eventueel kunnen worden onteigend en geheel of gedeeltelijk gevuld.

De bouwvergunning die in het kader van het Sigmaplan verleend werd voor de dijkverhogingen op het grondgebied van Melle, dus in de onmiddellijke omgeving, legt overigens op dat deze zandwinningsput op termijn moet worden geïncorporeerd binnen de Schelde. Nader onderzoek moet nog uitwijzen of dit als overstromingsgebied of als schor na een gehele of gedeeltelijke aanvulling kan worden ingericht. Dit zou, afhankelijk van de kwaliteit van de gronden en de nabestemming van de put, misschien wel gecombineerd mogelijk zijn.

Het kombergend vermogen van deze arm, die in belangrijke mate is aangeslibd, wordt weliswaar verhoogd door het uitbaggeren. Maar deze hoeveelheid is echt heel beperkt en is in elk geval niet gelijk aan de hoeveelheid slib die op dit ogenblik in de arm aanwezig is. Inderdaad, een groot gedeelte van de aanwezige aanslibbing wordt eenvoudigweg vervangen door de watermassa van het laagwaterpeil. Uitbaggeren zal, bij afwezigheid van bovendebiet en afwezigheid van scheepvaart, evenwel onmiddellijk leiden tot nieuwe aanslibbingen. Er zal dus ook voor bovendebiet moeten worden gezorgd, via de stuw van Gentbrugge. Dat vergt dan een volledige studie voor de waterhuishouding rond Gent en een aanpassing van de betrokken stuw, die al zeer lang buiten dienst is.

Een wetenschappelijk onderbouwde strategie voor deze Scheldearm wordt pas gepland en opgesteld na de voltooiing van de actualisatie van het Sigmaplan. Daarbij zullen, naast de vermindering van de kans op overstroming en de bestrijding van geur-

en zichthinder, eveneens de kansen voor de beroeps- en pleziervaart worden uitgewerkt.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : De heer De Roo stelde een vraag over de risicogebieden en de expliciete gevolgen van het decreet voor Oost-Vlaanderen. Dan gaat het over die kaart die hier al deels circuleert. Het is niet zo dat 60 percent van Vlaanderen onderzocht is, en 40 percent niet. De gegevens worden systematisch aangevuld naargelang de resultaten van alle studies binnenkomen. De rest wordt voornamelijk ingevuld op basis van de gegevens van de recent overstroomde gebieden. Mijn administratie vestigt er mijn aandacht op dat het misschien niet zo verstandig is om nu die kaart te laten circuleren : bijvoorbeeld de recente overstromingen zijn er immers nog niet in opgenomen. Mensen zouden kunnen merken dat hun huis er niet op staat terwijl het net is ondergelopen.

De voorzitter : Ik wou net hetzelfde suggereren. In Zoersel hebben we recent, in augustus, tweemaal een zeer ernstige overstroming gekend. Die staat daar niet op. We zullen dus voorlopig die kaart opbergen.

Minister Vera Dua : De administratie bevestigt me dat is afgesproken met de federale overheid dat de kaarten tegen het einde van maart afgerond worden. Ondertussen gaat het debat in het federale parlement verder en zullen we het kaartmateriaal leveren.

Dan kom ik tot de implicaties van het decreet. Dat is natuurlijk overal van toepassing. Het is gebaseerd op de bekkenwerking. Binnen onze provincie zijn we betrokken bij een aantal bekkens, zoals de bovenloop van de Schelde, de Dender, het Gentse kanaal en dergelijke. De provincie zal op de diverse niveaus worden betrokken bij de diverse bekkenwerkingen.

Dan is er de specifieke Gentse situatie van het baggerstort, waarnaar de heer Stevaert al verwees. U weet dat hieromtrent een gerechtelijke procedure liep. Tot ieders verbazing heeft de rechter effectief de vergunning geschorst die in hoger beroep opnieuw toegekend werd. Ik heb me er nooit over willen uitspreken omdat er een gerechtelijk proces liep, maar ik heb wel altijd betreurd dat dit is gebeurd. We moeten in Vlaanderen echter locaties vinden. Inmiddels heb ik gehoord van burgemeester Beke dat de site opnieuw kan worden gebruikt. We hebben dit nodig in het Gentse en het is daarom goed dat de zaak terug is opgestart.

Dua

Over de vraag van de heer Aers in verband met het Gentse, heb ik twee kleine aanvullingen. De binnendijk in Drongen past in een landinrichtingsproject van de Vlaamse Landmaatschappij in samenwerking met de stad Gent. Het is een onderdeel van het inrichtingsplan 'recreatieas Deinze-Gent' dat de adviesprocedure heeft doorlopen. Nu ligt het plan bij de afdeling Land. We moeten nog enkel de instemming van de AWW hebben. Misschien kunnen we naar aanleiding van deze discussie nog vlug advies geven zodat het naar de minister kan gaan. Volgende week is er overigens overleg tussen de VLM en de administratie van minister Stevaert, en dan kunnen we van start gaan.

Er komt een binnendijk rond de wijk Keuzemeersen. De stad Gent maakt het ontwerp en de VLM zal dit uitvoeren. Via de geëigende kanalen geven we subsidies voor de uitvoering van die dijk in het kader van het landinrichtingsproject. De stad Gent is bezig met het ophogen van twee straten zodat alles met elkaar in overeenstemming zal zijn.

Het probleem van Hooglatem is al door diverse personen aangehaald. Er is een woonuitbreidingsgebied voorzien op een plek die regelmatig overstroomt, maar dat is niet logisch. Het gaat om een waterloop waarvoor de provincie en de gemeenten bevoegd zijn, wat een bijkomend probleem is. Vanuit mijn bevoegdheid kan ik er alleen maar aan toevoegen dat we deze problematiek hebben besproken in een hoorzitting met de bevolking in verband met de aanleg van het stadsbos van Gent in die buurt. We willen geen massief bos maken, maar een afwisseling van open ruimten en bosgebied. Er zijn plannen om in de omgeving van Hooglatem, zij het in beperkte mate, de overstromingsproblematiek in te brengen in het stadsbosproject. We zullen op een relatief beperkte schaal een natuurlijk overstromingsgebied kunnen creëren. De VLM is al bezig met het inrichtingsplan.

Op de vragen van mevrouw Vertriest heb ik niet veel te zeggen. Wat betreft de overloopgebieden is de Oude Leie ter hoogte van Astene-sas de zuivere bevoegdheid van minister Stevaert. Het natuurreserveaat Bourgoyen-Ossemeersen is gelegen in de vroegere omschrijving van de watering van de Bourgoyen, maar die is ondertussen afgeschaft. Sindsdien is het een stedelijk natuurreserveaat waar een beheerscomité instaat voor het waterbeheer.

In een normale wintersituatie wordt de klep afwaarts het gebied omhoog gezet, zodat het eigen water er in de winter zorgt voor vernatting. In de zomerperiode wordt de klep neergelaten waardoor er een drogere situatie ontstaat met een extensieve begrazing en hooibeheer.

De normale afvoer van het water van de Bourgoyen gebeurt via een sifon onder de Ringvaart richting Meirebeek. De Meirebeek en Caele worden bij was in Vinderhoute in het kanaal Gent-Brugge gepompt. In de beschouwde periode van hoger waterafvoer werden aan het gemaal in Vinderhoute zowel opwaarts als afwaarts kritische waterpeilen bereikt.

Uit inlichtingen die ik heb ingewonnen bij de stad Gent blijkt dat het maximale waterpeil in de Bourgoyen thans 0,35 m lager geweest is dan in januari 1995. Er zou dus inderdaad een bijkomend volume water kunnen worden geborgen, alhoewel we moeten opmerken dat niet heel het natuurreserveaat zo laag ligt. Bovendien bestaat er geen constructie om op een gecontroleerde manier water in te laten vanuit de Ringvaart. Men moet immers ook rekening houden met de woningen ten noorden van het natuurreserveaat. Als men de Bourgoyen zou gebruiken om de wateroverlast in Sint-Denijs-Westrem op te lossen, zou men de hele Brugsepoort onder water zetten. Dat is natuurlijk niet de bedoeling.

Het feit dat de waterstand in die kritische periode lager lag dan vroeger, moet ons doen nadenken in hoeverre men dit, mits technische ingrepen, toch kan gebruiken voor een maximale buffering. De Bourgoyen is een grote oppervlakte. We moeten dit zeker eens samen met de verschillende afdelingen bekijken.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : De minister heeft nog niet geantwoord op het specifieke probleem van Maldegem.

Minister Vera Dua : Deze vraag was blijkbaar niet tot op mijn kabinet geraakt, mijnheer De Roo. Ik zal de informatie laten opzoeken, die persoonlijk aan u geven en door de commissiesecretaris laten opnemen als bijlage.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Mark Van der Poorten tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de overstromingsproblematiek in de Denderregio

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de wateroverlast in Liedekerke

Interpellatie van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de watersnood in de Denderstreek

Interpellatie van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de waterbeheersingsproblematiek in het Denderbekken

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Van der Poorten tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de overstromingsproblematiek in de Denderregio, van de heer Van Hauthem tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de wateroverlast in Liedekerke, van de heer Van Overmeire tot minister Stevaert, over de watersnood in de Denderstreek en van mevrouw Vertriest tot minister Dua en tot minister Stevaert, over de waterbeheersingsproblematiek in het Denderbekken.

De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark van der Poorten : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, omtrent de Dender moet ik vooraf melden dat de toestand steeds erger wordt en de overstromingen steeds grotere proporties aannemen.

Minister Stevaert heeft daarnet al op een aantal meteorologische aspecten gewezen. De weersomstandigheden zijn extreem geweest. De regenval heeft zich op een winters piekmoment voorgedaan. Er was op dat ogenblik minder verdamping, en bovendien lag de plantengroei stil.

Desalniettemin zijn er langs de loop van de Dender steeds meer en steeds ernstiger overstromingen. Het overstromingsgevaar is in alle seizoenen

groter geworden. Ik heb hierover met heel wat mensen gesproken. Zelfs de bejaarden hebben me verteld dat ze dit nog nooit hadden gezien. De ellende wordt dan ook steeds groter.

Ik zou in dit verband even willen verwijzen naar een brief die de burgemeester van Geraardsbergen aan de minister-president, de minister vice-president en de overige leden van de Vlaamse regering in januari 2001 heeft gestuurd. Naar aanleiding van de overstromingen die zich in de loop van die maand hebben voorgedaan, heeft hij de Vlaamse regering op het gebrek aan buffering van het water op Waals grondgebied gewezen. Volgens hem is dit gebrek waarschijnlijk de belangrijkste oorzaak van de huidige problemen. Hierdoor en door de recente modernisering van de stuwen wordt het water te snel naar Geraardsbergen, Ninove en de aanpalende gemeenten afgeleid, wat op die plaatsen tot overstromingen leidt.

Iedereen weet evenwel dat zich op het grondgebied van Deux-Acres, een deelgemeente van de Henegouwse gemeente Lessines, een overstromingsgebied bevindt. Dit gebied is al sinds het ontstaan van de gewestplannen als een overstromingsgebied ingekleurd. De realisatie van dit overstromingsgebied zou het overstromingsgevaar in de getroffen gemeenten in hoge mate kunnen terugdringen.

Wallonië heeft evenwel geen belang bij de realisatie van dit overstromingsgebied. De afwezigheid van belangen heeft in dit geval blijkbaar ook tot een afwezigheid van belangstelling geleid. De Waalse overheid heeft tot op heden geen enkel initiatief in dit verband genomen. Ik denk overigens niet dat we van Waalse zijde een dergelijk initiatief mogen verwachten.

Ik vraag me dan ook af in welke mate de Vlaamse regering de aanleg van dit overstromingsgebied tracht te stimuleren. Ik weet dat hierover in het verleden overleg is gepleegd. Is er nu ook overleg met de Waalse overheid ? Kan dit dossier opnieuw ter sprake worden gebracht ? Indien nodig zou de Vlaamse overheid de werken aan dit overstromingsgebied kunnen cofinancieren.

Heel wat mensen zijn van oordeel dat de Dender onvoldoende diep is en in hoge mate is dichtgeslibd. Dit blijkt ook uit de ervaringen van de verschillende brandweerkorpsen in de Denderstreek. Het is jaren geleden dat er nog in de Dender is gebaggerd. Er wordt wel regelmatig geploegd.

Van der Poorten

De Dender is niet langer in staat om een groot volume aan water op te vangen. Dit betekent niet noodzakelijk dat er moet worden gebaggerd. Naar aanleiding van de recente overstromingen heeft de brandweercommandant van Aalst op het uitbaggeren van de Dender aangedrongen. Hij is er ook van overtuigd dat de rivier moet worden uitgediept. Ik weet dat dergelijke baggerwerken ons automatisch naar de specieproblematiek leiden. Dit onderwerp is hier al meermaals aan bod gekomen. De vraag is evenwel of de bestaande regelgeving niet aan een herziening toe is.

Ik zie niet in waarom het slib in het eigen bekken moet worden opgevangen. Zijn er geen andere mogelijkheden? Kan het slib niet naar de zee worden gebracht? Valt deze mogelijkheden te overwegen? Kan dit nader worden onderzocht?

In verband met deze vraag zou ik nog even naar een recent verschenen artikel over de overstromingsproblematiek willen verwijzen. In dit artikel stelt de auteur dat het slib in onze rivieren tegelijkertijd de oorzaak en het gevolg is van de hoge waterstanden, van het uitblijven van de noodzakelijke onderhoudsbaggerwerken op diverse locaties en van de beperkte natte sectie van de waterweg. Op die manier remt het slib de vlotte evacuatie van de wasdebieten af.

Een andere mogelijke oplossing is het oprichten van kaaimuren. Ik heb vernomen dat voor het eerstkomende begrotingsjaar in een kleine uitbreiding op het grondgebied van Ninove is voorzien. De verhoogde kaaimuren te Roosdaal hebben hun efficiëntie recent alleszins bewezen. Zonder die kaaimuren was de ramp in die gemeente zeker groter geweest.

Ik zou hier nog even willen verwijzen naar een element in de discussie dat de heer De Roo daarnet al heeft aangehaald. De huidige regelgeving bevat een aantal zeer restrictieve normeringen die de uitvoering van wateroverlastwerende werken hypothekeren. Soms kunnen veeleer kleinschalige ingrepen het menselijk leed al enigszins verzachten. Wie dergelijke kleine, resultaatgerichte infrastructuurwerken concipieert en uitwerkt, stelt evenwel vast dat ze in een bufferzone of in natuur-, bos- of agrarisch gebied moeten worden uitgevoerd.

De meeste mensen staan zeer kritisch tegenover de strikte regelgeving. Ik vraag me af of die regelgeving onder bepaalde voorwaarden buiten werking kan worden gesteld of soepeler kan worden toege-

past, zoals in het verleden in Nederland is gebeurd. Ik besef dat dit geen evidente vraag is. Als het water in de huizen stroomt, hebben de mensen evenwel geen boodschap aan stedenbouwkundige of milieuvriendelijke overwegingen.

Ik zou ook nog enkele vragen willen stellen over het overleg tussen de premier en de burgemeesters van negen getroffen gemeenten. De premier heeft verklaard dat deze gemeenten door het Rampenfonds zouden worden erkend. Mijns inziens moet het Rampenfonds pas aan het einde van een hele rij maatregelen in werking treden. Weet de minister wat tijdens dit overleg is gezegd? Wat is er precies uit de bus gekomen? Werden concrete afspraken gemaakt?

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, ik zal mijn interpellatie kort houden, want ik wil het in het bijzonder hebben over Liedekerke.

De heer Van der Poorten heeft reeds de ruimere situatie aangekaart. Ook Liedekerke heeft overlast aan water gekend – en geen klein beetje. Ongeveer 40 woningen in de stationsbuurt, meer bepaald in de Stationsstraat en de Appelboomstraat, werden getroffen. Het merkwaardige aan de zaak is dat het de eerste maal is dat die gemeente zo zwaar werd getroffen. Dat is verwonderlijk, want de gemeente heeft een aantal gebieden die overstroomd kunnen worden door de Dender. De Dender is nu echter zo ver uit haar oevers getreden dat het water zelfs in de stationsbuurt terechtkwam.

Ik beweer niet dat Liedekerke een voorbeeld is op het vlak van ruimtelijke ordening, want in het verleden is heel wat fout gelopen. Het element van verkeerd verkavelde gronden is er echter niet aanwezig. Het gemeentebestuur van Liedekerke zou nu, weliswaar op een beperkte basis, een aantal kaaimuurtjes aanleggen en daarbij gebruik maken van het recht van opstal.

Ik wil de Vlaamse regering confronteren met de analyse van de burgemeester van Liedekerke. Hij haalt drie oorzaken aan voor de wateroverlast in zijn gemeente. De eerste is het jarenlang niet uitbaggeren van de Dender. De boutade doet de ronde dat de Dender een soort bak is die halfvol zit en dat er te weinig plaats is om het water eventueel door te laten.

Van Hauthem

In zijn poging van analyse over hoe het zo ver is kunnen komen, wijst de burgemeester ook met een beschuldigende vinger naar het Waals Gewest en naar Aquafin. De heer Van der Poorten heeft er reeds op gewezen dat het Waals Gewest zou vertikalen de nodige infrastructuurwerken uit te voeren. Het aanleggen van wachtbekkens kost natuurlijk geld, maar de problemen moeten indien mogelijk bij de bron worden aangepakt. Dat is nodig opdat de problemen zich niet verder zeewaarts verplaatsen.

De derde oorzaak volgens de burgemeester is dat een pompinstallatie van Aquafin die vlakbij de Dender in een overstromingsgebied ligt, zelfs bij wateroverlast onvoldoende watertoevoer zou krijgen. Als dat klopt, dan is iets grondig fout met de werken van Aquafin in Liedekerke.

Hoe staat het met de baggerwerken ? Hoe lang is het geleden dat de Dender nog eens werd uitgebaggerd ? Welk toekomstprogramma werd opgesteld ? Heeft de Vlaamse regering al contact opgenomen met het Waals Gewest om via overleg een aantal infrastructuurwerken te laten uitvoeren ? Klopt de bewering van de burgemeester dat de pompinstallatie niet oordeelkundig werd aangelegd waardoor de watertoevoer onvoldoende is ?

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, ook mijn interpellatie gaat over de watersnood in de Denderstreek, maar meer in het bijzonder over de gebeurtenissen aan de Oost-Vlaamse kant van de Dender.

Voor de gemeenten Geraardsbergen, Ninove en Denderleeuw werden getroffen. Ook de wijk rond de Molenbeek in Aalst had heel zwaar te lijden onder de overstromingen. De watersnood trof zowel huizen als bedrijven. De waterstand van de Dender was uitzonderlijk hoog, naar verluidt de hoogste in 45 jaar. De minister heeft daarnet reeds opgemerkt dat wat in een niet zo ver verleden als uitzonderlijk werd beschouwd, steeds meer de regel dreigt te worden. Welke maatregelen zullen worden getroffen om een herhaling van de gebeurtenissen te vermijden ?

Mijnheer de minister, de heer Van der Poorten heeft het reeds gehad over het bufferbekken dat kan worden aangelegd net over de Vlaams-Waalse

grens in Wallonië. Dat bekken zou reeds zijn ingekleurd in het gewestplan, maar de besprekingen terzake slepen al meer dan 30 jaar aan. Wat zijn de exacte knelpunten ? Op welke wijze denkt u te kunnen bijdragen tot een snellere realisatie van dit bufferbekken ?

Er zouden nog 14 nieuwe collectoren zijn gepland in de Dender-regio. Volgens sommigen leiden die collectoren niet tot een merkbare verbetering van de waterkwaliteit, wel tot meer overstromingen. Deelt u dit standpunt ? Mogen we een wijziging van het beleid verwachten ?

Er werd reeds op gewezen dat de Dender al jaren niet meer werd uitgebaggerd. Ik ben het ermee eens dat het niet opgaat om een klein stukje te baggeren, want daardoor worden de problemen verplaatst. Als we zoiets doen, moeten we dat grootschaliger aanpakken. We moeten ervoor zorgen dat, wanneer de Dender gevrijwaard is, de problemen zich niet verplaatsen naar Dendermonde of naar de Schelde. U kunt natuurlijk zeggen dat we de Dender niet mogen uitbaggeren omdat het dan verder stroomafwaarts overstroomt. Daar hebben de mensen stroomopwaarts natuurlijk niet veel aan. Daarom had ik graag van u een toveroplossing gehoord. U zult me die straks ongetwijfeld geven.

Dan kom ik bij de vijfde vraag. U hebt daar trouwens daarnet al allusie op gemaakt. De regering zou reeds beslist hebben om een aantal huizen langs de Denderoevers te onteigenen. Over hoeveel woningen gaat het reeds ? U sprak daarnet van een zestal woningen in de Majoor Van Lierdestraat in Geraardsbergen. Is dit iets uitzonderlijks en zeer lokaal gebonden of past het in een groter project ? Welke plannen zijn er terzake ?

Mijn zesde vraag is een meer algemene vraag. In welke infrastructurele maatregelen wordt er voorzien ? Wat is het tijdsbestek waarin deze gerealiseerd zullen zijn ?

Zo kom ik bij mijn zevende en laatste vraag. Ook van de gemeenten worden er nu al belangrijke inspanningen verwacht. Zal er in de toekomst nog meer van hen worden verwacht ? Staat daar dan een financiële compensatie tegenover ? Ik denk aan noodkredieten. Ik denk aan een nieuwe verdeelsleutel voor de middelen van het Gemeentefonds. Daarbij zou dan ook rekening worden gehouden met het feit dat een gemeente extra lasten heeft omdat ze aan een belangrijke rivier ligt.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mevrouw de voorzitter, geachte leden van de regering, collega's, mijns inziens is het belangrijk om te kijken naar de specificiteit van elk bekken. De Dender is de enige volledige regenrivier die Vlaanderen rijk is. Mede door het grote verval veroorzaken hevige regenbuien meer dan in de andere Vlaamse rivieren hevige maar kortstondige was met grote snelheid en debiet. Doordat de meeste beken in de regio hoger ontspringen dan het gemiddelde voor Vlaanderen, heeft de Dender een onstuimiger karakter dan de Leie. Daarom is het meer dan in andere bekkens belangrijk dat ook op de hoger gelegen delen bosuitbreidingen gebeuren. De bossen fungeren immers als een soort sponsen, zodat het water langer wordt vastgehouden. Minister Van Mechelen is hier momenteel niet, maar ik wil toch vooral ten opzichte van hem zeggen dat het onverstandig zou zijn om geld weg te sassen dat hij beter zou kunnen gebruiken, bijvoorbeeld voor dergelijke bosuitbreidingen.

Bij het opzetten van het nieuwe integraal waterbeleid zal niet alles tegelijkertijd kunnen worden aangepakt. Hoe dan ook, blijkbaar veroorzaken in het Denderbekken vooral de Mark en de Molenbeek als deelbekkens de belangrijkste problemen met betrekking tot de toevoer van hoge debieten en erosieslib, en bijgevolg ook wateroverlast.

Daarmee kom ik meteen bij mijn eerste vraag. Voorziet de minister in prioriteiten voor de integrale aanpak van deelbekkens, vooral wat de bovenlopen betreft, en om meer water in de grond te laten dringen ? Omdat we niet alles tegelijk kunnen aanpakken, zouden we kunnen overwegen om vooral de Mark en de Molenbeek prioritair aan te pakken.

De oorsprong van de Dender ligt in Wallonië. In dit verband heb ik de volgende vraag. Is er vanuit Wallonië voldoende en op tijd informatie gekomen over het wassen van de rivier om tijdig maatregelen te kunnen nemen ? Ik vraag dat vooral omdat de overstromingen zich in eerste instantie situeerden in Overboelare, Geraardsbergen en Zandbergen, net aan de grens met Wallonië. Omwille van de bevaarbaarheid heeft men het onstuimig karakter van de Dender proberen te temmen. Vanaf Ath is de Dender gekanaliseerd en zijn sluizen geplaatst.

Ik refereer aan het voorontwerp van structuurplan Oost-Vlaanderen. Daarin wordt de toekomstvisie voor de Dender bepaald. Het gaat dan meer bepaald over de Dender als ruggengraat en randvoorwaarde van de stedelijke ontwikkeling. Bij stedelij-

ke ontwikkelingen moet aandacht worden besteed aan de Dender als ecologische verbinding doorheen de stedelijke agglomeratie en als toeristisch-recreatieve verbinding tussen stad en open ruimte.

De functie van de Dender als ruggengraat van een ecologisch systeem, als structurerend landschapselement en als ader voor toerisme en recreatie kan worden versterkt. Verder kan de Dender gebruikt worden als waterfront ten behoeve van de woon-omgevingskwaliteit, doch zal hij ook randvoorwaarden opleggen bij de ontwikkeling van nieuwe woonuitbreidingen. Als binnenvaartweg kan de Dender een ondergeschikte rol behouden, doch infrastructuurle ingrepen om de transportfunctie te vergroten, en ten koste van de ecologische en landschappelijke waarden, zijn niet wenselijk. Dat komt dus uit het voorontwerp van structuurplan Oost-Vlaanderen, waarin in het analysegedeelte ook nog staat dat de Dender nog weinig belang heeft voor de binnenscheepvaart.

In het geheel van het structuurplan wordt met de waterdynamiek geen rekening gehouden of over bekkenvisie staat er niet veel in het structuurplan.

Gezien het karakter van de Dender, de terugkerende wateroverlast en het vrij geringe belang van de binnenscheepvaart zou ik willen vragen aan de ministers om de omzetting van bevaarbare tot onbevaarbare waterloop van de Dender te overwegen.

Ik stel het voorzichtig omdat ik dat als parlements-lid onmogelijk op zo'n korte tijd kan inschatten en vervoer over water een betere energieverhouding heeft. Ik merk alleen dat, willen we de loop bevaarbaar houden, er een aantal maatregelen veel moeilijker of onmogelijk zijn om de preventie inzake wateroverlast te realiseren. Ik denk bijvoorbeeld aan hermeandering.

Ik heb dan ook de volgende concrete vraag. Overweegt de Vlaamse regering om de Dender geheel of gedeeltelijk te veranderen van statuut van bevaarbare naar onbevaarbare waterloop ? Of kan er voldoende ruimte voor water worden geschapen met een bevaarbare Dender ? Is de studie van de Aministratie Water ter bepaling van de potentiële overstromingsgebieden voor het Denderbekken reeds afgerond ?

Stroomafwaarts zien we dat het Denderbellebroek, een overstromingsgebied, dreigt te worden aangetast door plannen voor aanleg van een weg. In het Nieuwsblad van zaterdag 4 januari stond een artikel met als titel 'Bang afwachten of Bellebroek standhoudt'. Ik citeer : 'In Lebbeke was het giste-

Vertriest

ren bang afwachten of Bellebroek, de watercollector bij uitstek in de regio, stand zou houden. Vanuit het Broek belandt het water via een overvloedig in de Dender. De opvangcapaciteit van het Broek is bijna opgebruikt, stelde burgemeester François Saeys vast. Het is bang afwachten of het nog een volgende getij aankan. Met alle mogelijke middelen wordt geprobeerd nog zo veel mogelijk water te spuien. Aan de overkant van de Dender, in Mespelare en Gijzegem, waar de overlast huizen bedreigde, was men gisteren volop bezig met het pompen. De diverse betrokken diensten spraken af bij overlast in Bellebroek de pompen meteen naar de overkant van de Dender te verplaatsen. In Mespelare worden slechts een vijftigtal woningen bedreigd. In Denderbelle en Sint-Gillis-Dendermonde zijn er dat ruim 2.000. Dan is de keuze vlug gemaakt. De laatste vaststellingen in Lebbeke zelf laten vermoeden dat de wachtbekkens nog één dag regen kunnen opslokken.'

Het Denderbellebroek is nog een goed voorbeeld van een overstromingsgebied dichtbij de monding van de Dender dat sinds vele jaren de omliggende gemeenten Dendermonde, Lebbeke en een deel van Aalst, van wateroverlast behoedt. Door zijn oppervlakte van 150 hectare kan meer dan 1 miljard liter water tijdelijk worden opgevangen ter ontlasting van de Dender en de bijhorende beken. Belangrijk is dat de hydrologie van het gebied onder geen beding mag worden verstoord zodat alle overtollige water nog steeds terechtkomt waar het hoort, namelijk in het Broek en niet in omliggende straten en huizen. Dat er zelfs na de recente aanleg van wachtbekkens in Lebbeke nog straten gedeeltelijk blank staan, toont aan dat er niet veel overschot is. Gelukkig zijn er nog enkele natuurlijke overstromingsgebiedjes net buiten het Broek zoals de Steenkouter in Denderbelle, de weiden tussen Denderbelle en Wieze, de zogenaamde Korfkes, een onderdeel van de Wiestermeersch en het weidegebied tussen de Dries en de Krulsstraat in Denderbelle. Dit laatste gebied alsook de Steenkouter liggen echter op het geplande tracé van de N41 zodat elke aantasting van deze open ruimtes absoluut te vermijden is.

Ik hoop dat iedereen beseft dat een aantasting van het Bellebroek alleen maar meer waterellende meebrengt. Waar gaat dat water dan naartoe? Bovendien is een dossier ingediend om het gebied, net zoals de Wiestermeersch, als natuurreservaat te erkennen. Kunnen de ministers ermee akkoord gaan dat deze Broekgebieden ongeschonden moeten blijven zodat ze de omliggende huizen

beschermen? Wordt Bellebroek als natuurreservaat erkend? Zo ja, wanneer?

Een volgend dossier is dat van Liedekerke met een ondergelopen station en industrieterrein. Ik interpeleerde minister Van Mechelen daarover op 23 maart 2000. Hij antwoordde dat hij rekening zou houden met mijn opmerkingen en dat het nieuwe station in een overstromingsgebied zou worden opgetrokken. In de gewestplanwijziging is dat toen geschrapt, maar blijkbaar wordt het idee opnieuw geopperd bij het RUP voor grootstedelijk gebied Aalst. Het argument dat een station aan een spoorweg moet liggen, is natuurlijk valabel. De spoorlijnen zijn echter lang en er kunnen op veel plaatsen stations worden gebouwd. Vraag hierbij is dan in hoeverre het RUP van Aalst watergevoelig is. Zal de minister het RUP van Aalst bijsturen met meer respect voor de waterproblematiek?

De voorzitter: Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik antwoord eerst op de interpellatie van de heer Van der Poorten. Ik geef een opsomming van de initiatieven welke op korte en middellange termijn zullen worden genomen in de regio van de Dender. Op korte termijn zal in Gerardsbergen de Denderdijk worden verhoogd en versterkt ter bescherming van de woningen in de Gaverstraat en omgeving. Een zestal woningen in de *Majoor Van Lierdelaan* zullen worden aangekocht. Het betreft woningen die niet op een realistische manier te beschermen zijn door waterkeringen. De aankoopprocedure is lopende. De onteigeningscommissaris is met haar onderhandelingen gestart.

Op halflange termijn kan worden getracht om in overleg met Wallonië, een bufferbekken te bouwen juist over de grens in Deux-Acren waar de geografische omstandigheden zich daartoe uitstekend lenen. Langs de afwaartse kant zou het bouwen van een krachtig pompstation een oplossing kunnen bieden. Hierdoor zou het afwaarts gelegen bufferbekken Denderbellebroek, tussen twee getijden leeggepompt worden naar de Zeeschelde.

Dan ga ik even dieper in op de baggerwerken. Op de Dender zijn de problemen van aanslibbing van de rivier beperkt. Dit komt door het specifieke karakter van de Dender die een groot verval heeft en een grote variatie van debieten. Daardoor onderhoudt de rivier zichzelf. Enkel in de toegangsgeulen van sommige sluizen zijn er problemen met afzettingen van slib. Op de waterafvoer heeft dit geen impact, omdat de geulen van de stuwen vrij

Stevaert

zijn. Er is ook een vrij belangrijke slibafzetting juist opwaarts de sluis van Dendermonde op de rechteroever. Deze is vooral hinderlijk voor de scheepvaart en niet zozeer voor de waterafvoer. De aanslibbingen worden met agitatiebaggerwerk of ploegen verplaatst. Dit is inderdaad niet de meest efficiënte oplossing en het zou beter zijn de aanslibbing uit de waterweg te verwijderen. Dit kan voorlopig niet omdat op de Dender geen bergingslocaties voor de baggerspecie beschikbaar zijn. In ieder geval zijn er voor de onmiddellijke toekomst geen baggerwerken gepland op de Dender waarbij specie uit de waterweg zal worden verwijderd.

De aanduiding van bergingslocaties voor het slib van de Dender zal moeten volgen uit het Sectoraal Uitvoeringsplan Bagger- en Ruimingspecie dat in opdracht van de Vlaamse regering wordt uitgewerkt door minister Dua. Het Vlaams Gewest is inderdaad nog steeds voorstander van de bouw van een bufferbekken in Wallonië in Deux-Acres. Een kosten-batenstudie zal uitsluitend moeten geven of deze investering verantwoord is. Uit een eerste benaderende berekening is echter gebleken dat het geplande bufferbekken wellicht te klein zou zijn geweest voor deze recente debieten en waterafvoeren. Moest het bufferbekken in gebruik zijn, dan zouden de overstromingen vermoedelijk korter van duur zijn, maar ze konden zeker niet worden uitgesloten. Daarom blijven meerdere, parallelle oplossingen aangewezen, bijvoorbeeld het nemen van plaatselijke beschermingsmaatregelen of het aankopen van woningen.

Mijnheer Van der Poorten verwees naar het dumpen van slib in zee. Dat is evenwel geen oplossing omdat daarvoor een vergunning is vereist. Bovendien creëert dit een aantal grote mobiliteitsproblemen. Ik wil er nogmaals op wijzen dat we met de Dender geen probleem van slib hebben, maar wel een probleem van bufferingszone. Wallonië zal tot een grote bufferingszone moeten overgaan, zo niet zullen we de problemen niet kunnen oplossen.

Mijnheer Van der Poorten had ook een goede suggestie in verband met de kaaimuren. Hij verwijst daarbij waarschijnlijk naar de New Jersey's. Dat is inderdaad een goed systeem waar we verder werk van maken en waarvoor we in de nodige middelen moeten voorzien.

Voor de interpellatie van de heer Van Hauthem verwijs ik naar het antwoord van collega Dua. Ik kan u wel zeggen dat er in de winter van 1994-1995 nog plaatselijk gebaggerd werd. Ook voor de inter-

pellatie van mevrouw Vertriest verwijs ik naar collega Dua.

De stuwen op de Dender en op de Bovenschelde moeten in de toekomst inderdaad systematisch worden vernieuwd zoals dit trouwens nu reeds gebeurt op de Bovenschelde. Op de Dender moet dit echter gepaard gaan met een verbetering van de waterafvoer naar de Zeeschelde, zo niet zal Dendermonde het slachtoffer worden van de systematische versnelling van de afvoer. Dit zou kunnen door de bouw van een groot pompstation dat het Denderbellebroek leegpompt naar de Zeeschelde toe, tussen twee getijden in.

Zoals hiervoor reeds gezegd, werd er inderdaad beslist een groepje van zes woningen in der minne aan te kopen in de Majoor Van Lierdelaan te Geeraardsbergen. Dit gebeurt omdat de kosten van een eventuele bescherming merkkelijk groter waren dan de aankoop ervan en omdat door deze aankoop een natuurgebied optimaal als buffer kan ingeschakeld worden.

Op langere termijn moeten meerdere buffergebieden worden aangelegd in het opwaarts gedeelte van de rivier en zijn zijrivieren. In het afwaarts gedeelte moet de afvoer van het water, dat zich in de rivier bevindt, versneld worden afgevoerd naar de Zeeschelde. Het hiervoor, onder punt 4, genoemde pompgemaal zou daarvoor een oplossing kunnen bieden. Tevens moeten, zoals gesteld, de stuwen worden vernieuwd. Vermits hieromtrent nog heel wat moet bestudeerd worden, is het momenteel onmogelijk hier al een tijdpad voor uit te tekenen.

Omtrent uw vraag met betrekking tot een mogelijke ondersteuning aan de gemeenten en het Gemeentefonds, moet ik u verwijzen naar mijn collega van Binnenlandse Aangelegenheden.

Mevrouw Vertriest, in antwoord op uw vraag over de informatie uit Wallonië, kan ik u melden dat het hydrologisch informatiecentrum van het laboratorium de nodige informatie heeft bekomen telkens nadat er telefonisch om verzocht werd. Aan de afdeling Bovenschelde, beheerder van de Dender, werd geen informatie doorgegeeld.

Op het Waalse deel van de Dender werden de afgelopen jaren de stuwen in Lessen geautomatiseerd en werd de afvoercapaciteit bijna verdubbeld. Hierdoor kan vanuit Lessen veel meer water afwaarts worden afgevoerd dan voorheen het geval was. Deze automatische stuwen werden gebouwd zonder voorafgaandelijk overleg met het Vlaams Gewest.

Stevaert

Wel zijn er in 2000 akoestische debietmeters in Overboelare gebouwd, op 1,5 kilometer afwaarts van de grens met het Waalse Gewest, waardoor per minuut de waterpeilen en debieten in Overboelare worden doorgestuurd en waar op adequate wijze wordt gereageerd door het aanpassen van de stuwoeningen in Geraardsbergen. Wanneer evenwel alle schotbalken uit de stuwen in Geraardsbergen zijn verwijderd, kan men op geen enkele andere wijze nog meer water afvoeren naar de afwaarts gelegen gebieden.

De link tussen de overstromingsproblematiek en het al dan niet bevaarbaar zijn van de Dender is onbestaande. Met andere woorden, in geval van was wordt sowieso absolute voorrang gegeven aan de evacuatie van de debieten. Er is dus geen enkele behoefte om het statuut van de Dender te wijzigen. Ook met een bevaarbare Dender kan er voldoende ruimte voor water worden gecreëerd. Door het Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek Borgerhout werd in 2002 gestart met de opmaak van het mathematisch model van de Dender. Dit model wordt in 2003 afgerond. Aan de hand van dit mathematisch model kunnen potentiële overstromingsgebieden worden onderzocht en hun positieve invloed op het waterpeil op de Dender worden berekend. Zo zal bijvoorbeeld de invloed van een eventueel spaarbekken op de rechteroever van de Dender opwaarts de sluis in Denderleeuw worden onderzocht.

Overeenkomstig een Europees akkoord van 19 januari 1996 maakt de Dender deel uit van het Europese netwerk van waterwegen. In dit netwerk is de Dender aangeduid als de vertakking E-05-04.

In een samenwerkingsverband met het Waals Gewest heeft het Vlaams Gewest er zich toe verbonden de Dender voor de scheepvaart minstens op het huidige gabariet klasse I te behouden in het vak van de grens van het gewest tot Aalst en een uitbouw te plannen in het vak Aalst-Dendermonde naar klasse IV. Thans is dat klasse II.

In 2001 werden er op de Dender circa 500.000 ton goederen vervoerd, goed voor zo'n 30 miljoen ton-kilometer. Een recente studie wees uit dat er nog een potentieel is van ongeveer 3 miljoen ton goederen per jaar door nieuwe kaaimuurprojecten, onder meer voor afval- en bouwmaterialen. Voor zover nodig moet ik eraan herinneren dat het vervoer via de waterweg het ecologisch alternatief bij uitstek is voor het dichtslibbend wegverkeer. Elk

schip, hoe klein ook, vertegenwoordigt immers minstens een tiental vrachtwagens.

Sluizen en stuwen zijn zeker niet overstromingsbevorderend. Integendeel, zonder stuwen en sluizen zou er bij wateroverlast geen enkele sturing meer kunnen gebeuren van dit oppervlaktewater. Een Dender zonder stuwen en sluizen zou zware wateroverlast veroorzaken in de stroomafwaartse gebieden en aan de monding van de Dender in de Bovenzeeschede. Bovendien zouden de stroomsnelheden toenemen en voor zware erosie van bodem en oevers zorgen.

Sluizen en stuwen hebben ook een ecologische meerwaarde omdat door het peilbeheer niet alleen scheepvaart mogelijk is, maar bij middelbare en vooral lage afvoeren ook het water wordt opgehouden. De Aminor en de andere waterbeheerders gebruiken deze techniek in hun waterlopen door bijvoorbeeld schotten te plaatsen om het oppervlaktewater in de grond te laten dringen en het peil van het grondwater te verhogen.

Tot slot is er nog recreatieve en passagiersvaart, die een niet te onderschatten maatschappelijke waarde heeft. Op de Dender zijn er verschillende toeristische trekpleisters en de recreatie- en passagiersvaart is er nadrukkelijk aanwezig. Om al deze redenen lijkt een wijziging van het statuut van de Dender mij zeker niet aangewezen.

Door de eventuele aanleg van een nieuwe weg, de N41, die doorheen het Denderbellebroek loopt, zal dit broek inderdaad een beetje verkleinen. Voor de aanleg van deze nieuwe weg moet een brug, met voldoende doorvaarthoogte, over de Dender worden gebouwd. Indien men deze weg door het Denderbellebroek op pijlers verder zou bouwen kan het gedeelte onder de weg in het Denderbellebroek nog steeds overstromen, waardoor de capaciteit van het Denderbellebroek slechts minimaal zou verkleinen.

Een andere mogelijke oplossing zou erin bestaan een pompstation te bouwen op de Dender in Dendermonde met een capaciteit van ongeveer 20 tot 25 kubieke meter per seconde. Dat is een erg grote capaciteit maar hierdoor zou er 24 op 24 uur water vanuit de Dender naar de Schelde kunnen worden gepompt, en kan worden voorkomen dat de gemeenten stroomafwaarts van Aalst nog met wateroverlast te kampen hebben.

Om te voorkomen dat de woningen in Mespelare en Gijzegem nog met wateroverlast te kampen hebben, zou er naar verluidt in 2003 door de stad

Stevaert

Aalst, in samenwerking met het Vlaams Gewest, de stad Dendermonde, de polder van de Beneden-Dender, de VMM en Aquafin, een noodpompstation worden gebouwd waardoor, bij dreigende wateroverlast in de woonwijken, het overvloedige water naar de Dender kan worden gepompt.

Mevrouw de voorzitter, mevrouw Vertriest, als u mij toestaat voeg ik het omstandig antwoord over het omvormen van de Dender van minister Van Mechelen toe aan mijn antwoord.

Dit antwoord van de heer Van Mechelen luidt :

Inzake uw tweede deelvraag deel ik u mee dat de Dender in het structuurplan Vlaanderen niet geselecteerd is als hoofdweg. De Dender maakt wel deel uit van het secundair waterwegennetwerk, het richtinggevend deel, maar is net als het IJzerbekken en de Moervaart slechts uitgerust tot een gabariet van klasse 1, dit wil zeggen 300 ton. Als daarenboven rekening wordt gehouden met het belang van de Dender in het totale transport langs waterwegen, blijkt dat de vervoerde vracht langs de Dender beperkt is.

Vanuit de ruimtelijke ordening zou bijgevolg overwogen kunnen worden om de Dender, stroomopwaarts van de sluis in Aalst, inderdaad te klassificeren als onbevaarbare waterloop en zodoende het natuurlijk meanderen en een verhoogde waterberging in de valleigronden mogelijk te maken. De Dender maakt evenwel deel uit van het Europees netwerk van waterwegen. Inzake de bevaarbaarheid op Vlaams grondgebied werden er met het Waals Gewest afspraken gemaakt. In dat opzicht is een eventuele wijziging van het statuut van de Dender dan ook niet aangewezen.

Aan de andere kant zal uit de studies van zowel de AWZ als de afdeling Water moeten blijken of het toch niet mogelijk is de scheepvaart, weliswaar met een beperkt gabariet, te behouden en tegelijkertijd voldoende waterberging mogelijk te maken. Het spreekt voor zich dat een eventuele wijziging van de categorisering van de Dender enkel kan gebeuren wanneer ook het Waals Gewest akkoord gaat.

In antwoord op het eerste deel van uw derde deelvraag inzake de N41 deel ik u mee dat op het gewestplan in een reservatiestrook voor de aanleg van de N41 is voorzien doorheen het Bellebroek en de Steenkouter. Vanuit het Vlaams Gewest is deze N41 niet geselecteerd als hoofdweg of primaire weg in het RSV. In het voorontwerp provinciaal

ruimtelijk structuurplan Oost-Vlaanderen, versie van december 2002, blijft het provinciebestuur evenwel een keuze maken voor de realisatie van de N41 als secundaire weg type II, aansluitend bij het gewestplantracé, en zal de selectie worden gekoppeld aan de opmaak van een streefbeeld. Het spreekt voor zich dat alle elementen van het waterbeleid een belangrijke randvoorwaarde bij de opmaak van dit streefbeeld zullen vormen. Ik zal er dan ook over waken dat bij de verdere besluitvorming over het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen geen hypotheek wordt gelegd op het integraal waterbeleid met betrekking tot deze weg.

Wat het NMBS-station te Liedekerke betreft, refereert u aan het ontwerp van gewestplanwijziging, strekkende tot het verplaatsen van betreffend station. Tijdens de vorige legislatuur heeft de Vlaamse regering op 2 mei 1999 een besluit genomen houdende de voorlopige vaststelling van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse. Een van de wijzigingen die hierin was opgenomen, was de wijziging van het gewestplan in de stationsomgeving van Liedekerke. De gemeente voorzag in de verplaatsing van het station van de noordzijde naar de zuidzijde van de spoorweg, omwille van een betere situering ten opzichte van de kern van Liedekerke. Hiervoor was een zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen gepland in het ontwerp van gewestplanwijziging – een bestemmingswijziging van 1,1 hectare woongebied en 1,2 hectare natuurgebied.

De regionale commissie van advies van Vlaams-Brabant heeft in zittingen van 28 maart en 17 april 2002 hierover het volgende advies gegeven : ‘De commissie wijst erop dat de zone aan de zuidzijde van de spoorweg van nature een overstromingsgebied is dat gedurende periodes van langdurige neerslag volledig onder water staat. Het betrokken gebied wordt bovendien als zeer waardevol natuurgebied gecatalogiseerd op de biologische waarderingskaart en in het GNOP van Liedekerke. De principes van integraal waterbeheer stellen dat overstromingsgebieden moeten gevrijwaard worden van harde infrastructuur. De aanleg van het station met parking zal gepaard gaan met een aanzienlijke ophoging van het terrein. Op deze manier zal niet alleen een waardevol natuurgebied verloren gaan, maar ook een natuurlijke buffer tegen overstromingen. Het bergend vermogen van dit gebied zal beperkt worden met gevolgen voor de omliggende woongebieden.

Het argument dat de ruimtelijke relatie met de kern verbeterd wordt is evenmin valabel. Het sta-

Stevaert

tion schuift enkele tientallen meters op in de richting van de kern die een paar kilometer verder ligt. Bovendien komen de treinreizigers zowel van de zuidzijde als van de noordzijde. We kunnen dus evengoed zeggen dat de ruimtelijke relatie met de kern Teralfene wordt verslechterd.

De commissie kan enkel instemmen met de wijziging van woongebied en natuurgebied naar gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen, voor zover de reeds bestaande bouwstrook inderdaad te smal zou blijken voor de nodige accommodatie en van de perrons. De aanleg van een parking wordt echter uitdrukkelijk verworpen."

Op basis van dit advies van de regionale commissie werd het voorstel in de definitieve vaststelling van de gewestplanwijziging niet weerhouden.

Naar aanleiding van de plenaire vergadering over het voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan afbakening regionaalstedelijk gebied Aalst, heeft de gemeente Liedekerke aanvankelijk gesteld dat dit voorontwerp de mogelijkheden beknoot om tot een goede oplossing te komen voor de gehele stationsomgeving – inplanting nieuw station, verbeteren verkeersleefbaarheid stationsomgeving, oplossing parkeerproblemen, oplossen van voetgangers- en fietsersproblemen.

In opvolging van de laatstgenoemde stellingname van de gemeente Liedekerke in de plenaire vergadering, is er afzonderlijk overleg gepleegd tussen mijn administratie en de gemeente Liedekerke. Het station van Liedekerke is opgenomen in het ontwerp GEN, waardoor de vraag naar goede accommodatie in de stationsomgeving zal toenemen. In de begeleidingscommissie mobiliteit Liedekerke werd daarom beslist een specifieke commissie, bestaande uit de gemeente, De Lijn, NMBS, afdeling Wegen Vlaams-Brabant, de provincie, op te richten die wordt belast met het uitwerken van de stationsomgeving.

Diverse scenario's voor de verplaatsing van het station en de verdere inrichting werden onderzocht. Een van de scenario's ging uit van het gebruik van een deel van het gebied van de Oude Dender. Ondertussen is deze optie verlaten en werkt de gemeente de plannen uit om het station in het bestaande woongebied te houden, en slechts minimaal erbuiten. De gemeente beoogt hiervoor de opmaak van een bijzonder plan van aanleg.

Voormelde informatie dateert van het voorjaar van 2002. Indien de gemeente de verplaatsing van het station inderdaad in een bijzonder plan van aanleg wenst op te nemen, zal in ieder geval rekening worden gehouden met de vaststelling dat de hele stationsomgeving onbereikbaar was bij de laatste overstromingen. Een goed waterbeheer is daarom onontbeerlijk. Dit kan niet los worden gezien van het overstromingsgebied Oude Dender en het natte gebied ten oosten van de spoorwegonderdoorgang en het Denderbekken in zijn totaliteit. Gezien het station van Liedekerke een potentieel GEN-station is en gezien de problematiek van de wateroverlast, is een planningsinitiatief op Vlaams niveau mogelijkerwijs verantwoord. De betreffende mogelijkheden worden momenteel onderzocht.

Mevrouw Vertriest, u vraagt zich tevens af of er bij het huidige planningsinitiatief van het Vlaams Gewest rekening wordt gehouden met de waterproblematiek. Uw vraag betreft meer specifiek de watergevoeligheid van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan afbakening regionaalstedelijk gebied Aalst. In het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan afbakening regionaalstedelijk gebied Aalst is op diverse plaatsen rekening gehouden met de beschikbare kennis over waterbeheer.

Op de plenaire vergadering over het voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan afbakening regionaalstedelijk Aalst werd voor het aspect water supplementaire aandacht gevraagd door de afdeling Water van de Aministratie. Dit resulteerde in bijkomend bilateraal overleg tussen de afdeling Water en de afdeling Ruimtelijke Planning van mijn administratie. De volgende conclusies werden getrokken.

Het computermodel voor water in de Dendervallei is nog niet voltooid. Hierdoor wordt het inschatten van de effecten van een hoog debiet en de ingrepen in de waterhuishouding, zowel binnen het plangebied als daarbuiten bemoeilijkt. Het uitwerken van een concrete aanbeveling voor het ruimtelijk uitvoeringsplan op technisch vlak is bijgevolg voorbarig.

Het is denkbaar dat de inplanting van een bedrijventerrein of woongebied kan worden gecompenseerd door elders in het stroombekken maatregelen te nemen. Gezien de stand van zaken van het model is dit echter nog niet mogelijk. In het ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan is er daarom steeds vanuit gegaan dat ten minste het water- of kombergend vermogen van een bepaald gebied behouden blijft. Er is daarom zoveel mogelijk rekening gehouden met de beschikbare gegevens over

Stevaert

bestaande beekvalleien en de kaarten van natuurlijk overstroomde gebieden en recent overstroomde gebieden.

Uit gegevens van de Vlacoro is gebleken dat de afdeling Water en het Denderbekkencomité geen bijkomend advies over het ontwerp RUP hebben geformuleerd tijdens het openbaar onderzoek.

Op het niveau van de stedenbouwkundige voorschriften werd eveneens aandacht besteed aan de waterproblematiek. Dat was zo in het Plan 4 gemengd regionaal bedrijventerrein Siezegemkouter. Voor dat bedrijventerrein is er in de voorschriften zeer veel aandacht geschonken aan het aspect water. Er is aandacht voor het waterbeheer van het bedrijventerrein en voor de beekvallei. Volgende delen van de stedenbouwkundige voorschriften illustreren die aandacht.

Artikel 4.1.3 inzake overige aspecten van inrichting en beheer. Paragraaf 4 : 'Het gebied wordt zo ingericht en de gebouwen worden zo gebouwd dat maximaal de principes van rationeel watergebruik worden toegepast. Het waterbergend vermogen van de Siezegembeekvallei mag door de aanleg van het bedrijventerrein niet worden verminderd. Regen- en afvalwater worden gescheiden afgevoerd. Om te snelle afvoer van regenwater ten gevolge van verharding tegen te gaan worden bufferbekkens aangelegd. Deze bekkens worden gegroepeerd geïntegreerd in het landschap en aangesloten op de beek. Regenwater moet maximaal kunnen infiltreren in de bodem. Verhardingen moeten waterdoorlatend zijn tenzij dit vanuit andere regelgeving niet is toegestaan. Parkeeroppervlaktes op vaste grond moeten met een waterdoorlatende verharding aangelegd worden.'

Artikel 4.1.7. Structurerend groenelement Siezegembeekvallei : 'Dit gebied is bestemd voor het behoud, de aanleg en het beheer van de Siezegembeekvallei als een structurerend groenelement binnen het gemengd regionaal bedrijventerrein. Dit gebied wordt aangelegd in functie van het behoud, de bescherming, het herstel en de ontwikkeling van natuurwaarden eigen aan een beekvallei. Aanleg van constructies in functie van waterberging en waterzuivering zijn toegelaten, mits deze landschappelijk geïntegreerd worden.'

Met betrekking tot het randstedelijk groengebied Zomergembeek werd anderzijds via een specifiek voorschrift een activiteiten vrije strook gegarandeerd langsheen de Zomergembeek, die ervoor

zorgt dat de bestaande beekvallei behouden blijft en aldus haar waterbergend vermogen behoudt.

Wat het gemengd regionaal bedrijventerrein Erembodegem Zuid IV betreft, werd via de stedenbouwkundige voorschriften bepaald dat de kleine zijbeek van de Molenbeek behouden blijft als open waterloop. Er is geen bijkomend voorschrift voor bufferbekkens, zodat de waterbuffering conform de regelgeving per bedrijf geregeld wordt. Verder stroomafwaarts wordt in het natuurgebied het natuurlijk overstromingsgebied van de Molenbeek en de zijbeek behouden. Betreffend voorschrift luidt als volgt : 'Bij de inrichting van het gebied moet de zijbeek van de Molenbeek als open waterloop behouden blijven en dienen voor de afvoer van regenwater. De loop van de beek kan worden gewijzigd, maar moet aansluiten op de loop stroomopwaarts en stroomafwaarts. Het kombergend vermogen van de beekvallei in het gebied mag niet worden verminderd door de ontwikkeling als regionaal bedrijventerrein. De beek moet een landschappelijke waarde behouden voor het terrein en beheerd worden volgens de principes van de natuurtechnische milieubouw.'

Van het randstedelijk groengebied Oude Dender, dat fungeert als overstromingsgebied, werd de bestemming gewijzigd van landbouwgebied naar een vorm van randstedelijk groengebied waarin waterbeheerswerken mogelijk zijn. Het kombergend vermogen kan eventueel nog vergroot worden, ter compensatie van gebieden waar dit verminderd wordt, bijvoorbeeld gemengd regionaal bedrijventerrein Denderleeuw Oost, zodat andere gebieden in de Dendervallei gevrijwaard worden.

In de voorschriften werd bepaald dat in functie van de periodieke overstromingen van het gebied tevens alle maatregelen voor een integraal waterbeheer mogelijk zijn, voor zover ze conform de principes van natuurtechnische milieubouw worden uitgevoerd. Een verhoging van het kombergend vermogen van het gebied is eveneens mogelijk. Fiets- en wandelpaden moeten worden aangelegd in een waterdoorlatende verharding.

Parkeervoorzieningen moeten aansluiten bij de bestaande bebouwing aan de rand van het gebied en aangelegd worden in waterdoorlatende verharding. In het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is geen ruimte voorzien voor het verplaatsen van het station van Liedekerke.

Tevens werd op systematische wijze in de RUP opgelegd dat in het stedelijk landbouwgebied met bouwvrij karakter en in diverse gebieden waarvoor

Stevaert

een voorschrift voor stedelijk natuurgebied of randstedelijk groengebied nodig is, de fiets- en wandelpaden en verharde wegen, bijvoorbeeld landbouwwegen, in waterdoorlatende verharding moeten worden aangelegd.

Bovendien werd in de toelichting bij de opties vervat in de voorschriften ruimschoots aandacht besteed aan water. Zo was dat het geval in het gemengd regionaal bedrijventerrein Denderleeuw Oost, evenals voor het stedelijk woongebied regionaalstedelijk gebied Aalst.

De gemeenten die betrokken waren bij het afbakeningsproces door de afdeling Ruimtelijke Planning van mijn administratie, werden gecontacteerd om te weten te komen of er een probleem van wateroverlast vast te stellen was binnen de deelgebieden van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Ter zake werd een inventaris opgesteld die ik u desgevallend beschikbaar kan stellen. Onder meer op basis van betreffende inventaris heb ik mijn administratie de opdracht gegeven contact op te nemen met de stad Aalst en de gemeente Denderleeuw om na te gaan of er binnen delen van het stedelijk woongebied een verdere differentiatie moet worden doorgevoerd in functie van het behoud van het waterbergend vermogen van de beekvallei en eventueel bijkomende gebieden voor buffering. Dat is van belang voor Immerzeeldreef, Heuvel en Denderleeuw. Normaliter is het echter de taak van de betrokken gemeente om een verdere verfijning van het woongebied door te voeren via een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan of bijzonder plan van aanleg.

Tot zover het antwoord van minister Van Mechelen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : De pompinstallatie van Aquafin is zoals overal in Vlaanderen ontworpen om 6 keer het droogweerdebiet te verwerken. Dit is een ontwerpcriterium, dat in het verleden werd gehanteerd en voorzien is in de code van goede praktijk. Het zorgt ervoor dat in regenweerstandigheden een totaal debiet van ongeveer 0,9 kubieke meter per seconde via het influent van de RWZI kan worden overgepompt. Dat is het debiet van een kleine waterloop.

Bijkomend werden drie noodpompen geïnstalleerd met elk een capaciteit van 0,6 kubieke meter per seconde, die ervoor gezorgd hebben dat de water-

overlast op het industrieterrein beperkt bleef. De overstromingen in Liedekerke waren te wijten aan het feit dat het peil van de Dender een halve meter boven het maaiveld stond en dat het pompstation van de RWZI heeft meegeholpen de wateroverlast te beperken.

Mijnheer Van Overmeire, uw bewering over Aquafin is niet correct. De collectoren die gepland zijn in de Denderregio, werden door Aquafin met een maximale afkoppeling ontworpen en brengen in principe een rioleringsstelsel met maximale afkoppeling van verharde oppervlakte naar het zuiveringsstation. De VMM controleert de programma's en stuurt bij indien nodig. De VMM ziet er ook op toe dat de maximale afkoppeling van verharde oppervlakten gebeurt in het kader van de goedkeuring van de technische plannen van Aquafin en in de gemeentelijke projecten. In het laatste investeringsprogramma hebben we diverse projecten om die reden geschrapt. Van de projecten die overblijven weten we zeker dat er voldoende vuilvracht en afkoppeling is.

De oorzaak van de voorbije wateroverlast was dat de hoofdwaterlopen het water niet konden verwerken. In mindere mate was het een probleem van de riolen. Zelfs met een volledig gescheiden stelsel hadden we met dit soort noodweer problemen gehad. Bij heftige stortregens zijn er vaak overstromingen door de overstortproblemen. Bij de goedkeuring van het investeringsprogramma van Aquafin zullen we dat zeker voorleggen.

De studie van de Aminor over de potentiële overstromingsgebieden voor het Denderbekken kadert in de natuurlijke overstromingsgebieden en de recent overstroombare gebieden. Er is uiteraard een continue aanpassing vereist. Verder zijn in de bekens van de onbevaarbare waterlopen van de eerste categorie, de Marke, de Bellebeek, de Molenbeek te Zandbergen en de Molenbeek te Erpe-Mere, de potentiële overloopgebieden aangeduid na een modelleringsstudie. In de Marke en de Molenbeek, in Erpe-Mere, leiden die tot het voorzien in gecontroleerde of bijkomende overloopgebieden. De opmaak van de effectieve ontwerpplannen is reeds gepland in de begroting 2003. Op de Bellebeek werden in het verleden reeds de nodige wachtbekkens aangelegd, die met succes hebben gefunctioneerd. Er was wateroverlast, maar die werd beperkt door het feit dat we al een aantal investeringen hebben gedaan.

Het dossier van het natuurreservaat Denderbellebroek heeft de adviesprocedure volledig doorlopen. Hierbij zijn geen fundamentele bezwaren naar

Dua

voren gekomen. Er werden enkel een aantal randvoorwaarden gesteld met betrekking tot het gefaseerd verwijderen van de populieren op een deel van de ter erkenning voorgedragen percelen, deels voor de omzetting naar een natuurlijk alluviaal bos, deels voor de omzetting naar een dotterbloemgrasland. De uitbreidingszone beperkt zich tot natuur- en reservaatgebieden langs de randen van het visiegebied. Het centrale deel van het gebied wordt gevormd door landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De afdeling Land geeft in haar advies wel aan dat het deel in het agrarisch gebied kwalitatief minderwaardig is en niet behoort tot een landbouwstructuur met hoge kwaliteiten. Ik moet er wel aan toevoegen dat er wat verwarring is. Geldt dit advies voor het gehele visiegebied, of enkel voor de percelen binnen het visiegebied? Zeker is echter dat het erkende perceel landbouwkundig geen waarde heeft.

Volgens onze buitendienst zijn er geen echte bronnen in het gebied aanwezig, maar gaat het om terreinen met een permanent hoge grondwaterstand. Er zijn dus geen echte kwelindicatoren, wel soorten waarvan men weet dat ze grondwatergebonden zijn. Plaatselijk treedt verruiging op, doordat de grondwaterstanden periodiek te ver wegzakken. Het gebied heeft echter belangrijke natuurpotenties, zeker bij herstel van een natuurlijker waterregime, wat hier waarschijnlijk goed mogelijk is. Het hele visiegebied is vrij van bebouwing. Dat is al een zeer positief punt, want dan moet men ook geen rekening houden met bebouwing.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik wil nog even terugkomen op die N41. Kan men, gezien het belang van dat gebied voor die wateropslag, toch niet nagaan of er alternatieven mogelijk zijn? Hier is het immers kantje-boordje geweest. We moeten er dus voor zorgen dat we die watercapaciteit zo goed mogelijk behouden.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Uw vraag is genoteerd.

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten : Ik wilde nog even een repliek geven. Toen ik daarnet ter illustratie vroeg waarom dit bij manier van spreken niet in de zee kan, is dat blijkbaar verkeerd overgekomen. Wat ik eigenlijk wil vragen is : waarom houdt men er per se aan vast dat dit binnen het eigen bekken moet blijven? De Denderregio is zeer dicht bevolkt, en dan ontstaat natuurlijk het Nimby-syndroom.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de minister, als ik het goed heb begrepen, ligt de sleutel tot de oplossing grotendeels bij dat wachtbekken. U hebt het echter over de halflange of lange termijn. U zegt dat wat is gepland, sowieso al te klein is. We mogen dus niet al te optimistisch zijn : dit komt er niet binnen afzienbare tijd.

Minister Steve Stevaert : We moeten al het mogelijke doen om dit te verwezenlijken. Dit moet zo snel mogelijk gebeuren, maar vooral zo goed mogelijk. Het heeft immers geen zin om daar een bekken te creëren dat op piekmomenten niet volstaat. Dan is de periode van de overstroming veel korter, maar wordt de overstroming niet vermeden. Dat is geen grote stap voorwaarts wat de schade betreft. We zouden er dus voor moeten zorgen dat een en ander groot en bergend genoeg is. Bovendien is daar ook een kostprijs aan verbonden. Ook dat moet verstandig worden benaderd.

De heer Karim Van Overmeire : Wat zegt men in Wallonië daarover? Interesseert hen dat helemaal niet? Willen ze dat wel doen, op voorwaarde dat u betaalt?

De heer Carl Decaluwe : De sfeer is goed. *(Gelach)*

Minister Steve Stevaert : Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Decaluwe.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jan Penris tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de wateroverlast in de Voorkempen

Interpellatie van de heer Frans De Cock tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de recente overstromingen in het Grote-Netebekken in de Zuiderkempen, de keuze van de overstromingsgebieden en de versteviging van de Netedijken

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Penris tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de wateroverlast in de Voorkempen, en van de heer De Cock tot minister Dua en tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de recente overstromingen in het Grote- Netebekken in de Zuiderkempen, de keuze van de overstromingsgebieden en de versteviging van de Netedijken.

De heer Penris heeft het woord

De heer Jan Penris : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, het is met een zekere schroom dat ik me meng in dit debat. Ik moet vaststellen dat de overstromingen in mijn arrondissement lang niet zo dramatisch waren als in de rest van Vlaanderen. De minister heeft dat bij ons ook al vastgesteld.

Daarvoor zijn misschien meerdere oorzaken denkbaar. Mevrouw Vertriest heeft terecht gezegd dat dit een andere soort overstroming was dan degene die we de voorbije zomer hebben gekend. Deze overstroming heeft vooral de bovenstroomgebieden getroffen. De problemen zijn daar ernstiger geweest dan in de benedenstroomgebieden. Ook waren de weersomstandigheden totaal verschillend. Er was geen sprake van een noordwesterstorm en springtij, zoals dat meestal wel het geval is in mijn gebied. Dat maakte dat de afvoer naar de grote stromen vlotter verliep.

Het is ook mogelijk dat de werkzaamheden die men stilaan begint uit te voeren in mijn regio, daadwerkelijk gunstige gevolgen hebben gehad. De minister heeft dat gesuggereerd. Ik hoop het uit de grond van mijn hart. In Merksem is men met een bang hart de nieuwjaarsdagen doorgekomen, maar men heeft de voeten droog gehouden, waar-

voor dank en waarvan akte. Dat moet ik in alle eerlijkheid zeggen. Er is in het arrondissement wel een probleem geweest, op een plaats waar zich problemen blijven voordoen, namelijk in de vallei van de Tappelbeek. Volgens de buurtbewoners is het niet de eerste keer dat daar problemen zijn. Ik heb het zelf niet vastgesteld.

De voorzitter : Ik kan u helpen : ik heb het zelf gezien.

De heer Jan Penris : Dan zijn mijn bronnen zeer betrouwbaar als ook u het hebt gezien, mevrouw de voorzitter. De Tappelbeek moet op een bepaalde plaats onder het Albertkanaal via een aantal kokers. Eén van die kokers is volgens de buurtbewoners al lange tijd verstopt door aanslibbing. Dat heeft in het verleden al voor problemen gezorgd, zeker afgelopen zomer in bepaalde wijken van Zoersel, namelijk De Hulsten, en in Westmalle, en onlangs in de Zandhovenseweg in Oelegem.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van het feit dat één van de collectoren van de Tappelbeek onder het Albertkanaal effectief is verstopt ? Is dat al gedurende jaren zo, zoals de buurtbewoners ons melden ? Zijn uw diensten op de hoogte van die dichtslibbing ? Welke maatregelen worden getroffen om de betrokken koker zo snel mogelijk te reinigen ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, bij de recente overstromingen in grote delen van Vlaanderen werd ook het Grote-Netebekken in de Zuiderkempen getroffen, met vooral de gemeenten Geel, Oosterlo, Eindhout, Laakdal, Westerlo, Herselt, Hulshout en Heist-op-den-Berg.

Het ging zoals al voldoende gezegd over een hydrologisch probleem van langdurige zware regenval in de winterperiode. De waterproblematiek is, zoals al ten overvloede gesteld, een zeer complex gegeven.

In de regio Zuiderkempen werden een aantal knelpunten genoteerd die ik voor de goede orde eens wil overlopen. Er zijn verschillende bressen geslagen in de Netedijk vanaf Geel-Stelen tot in Oosterlo. De Rijloop en de Nete zorgden voor problemen in het chaletpark Netevallei in Geel-Oosterlo. Ook werden er woningen bedreigd in de buurt van Trichelhoek in Eindhout-Laakdal. In Westerlo is de Grote Nete buiten haar oevers getreden ter hoogte van het kasteel de Merode maar ook tussen de

De Cock

Marlybrug en de 'Snepkens' overstroomde het water de dijken. Hierdoor liep het natuurgebied de Kwarekken vol, waardoor de Broekstraat overstroomde en een aantal weekendverblijven bedreigd werden. Het water verlaat dit overstromingsgebied via de Zeptloop die ter hoogte van Bergveld in de Kleine Laak loopt. De Zeptloop bedreigde enkele woningen in Bergveld. In Herselt deelde de straat Goorbeek in de klappen en in Westmeerbeek werd de J. Michielsstraat getroffen.

Een versteviging en verhoging van de Netedijken tussen Stelen en Oosterlo dringt zich op. Maar ook verder stroomafwaarts dienen de Netedijken verhoogd en verstevigd te worden, bijvoorbeeld in Westerlo ter hoogte van de Pidpa-waterwinning, ter hoogte van het rusthuis van Westerlo en ter hoogte van het Riet, het park rond het kasteel de Merode.

Ook tussen de Marlybrug en de Snepkensbrug dienen de dijken, vooral de rechteroever langs Westerlo-zijde, verstevigd en verhoogd te worden, enerzijds omwille van de bereikbaarheid van die oevers en anderzijds om te beletten dat een aantal gebieden zouden overstromen.

Er is immers gebleken dat het gecontroleerd laten overlopen van de Nete in het natuurgebied de Kwarekken nadelen kan hebben. Door dit gebied loopt immers de Zeptloop die al het toekomstige water afvoert en woningen in de omgeving gaat bedreigen. De Zeptloop, die bijna parallel loopt met de Grote Nete, wordt dan zelf een bedreiging voor de woningen in de buurt. Hierdoor wordt het probleem alleen maar verschoven.

Anderzijds hebben overstromingen naast het noodweer vaak ook een structurele oorzaak. Het is namelijk een feit dat de ruiming van het slib uit vele waterlopen vaak te wensen overlaat. Het gevolg is dat deze beken en rivieren dichtslibben en zorgen voor een gebrekkige waterafvoer, waardoor de kans op overstromingen toeneemt.

De ruiming van het slib uit de beken is nu veel moeilijker, aangezien dit verontreinigde slib als afval moet worden beschouwd en niet zomaar op de oever kan worden gedeponed. Daarom stijgen de kosten van de slibuiming drastisch. Dat betekent meeruitgaven voor het Vlaams Gewest en andere overheden zoals provincies, gemeenten en Polders en Wateringen. De stad Mechelen heeft bijvoorbeeld berekend dat het ruimen van slib uit

haar waterlopen tot 22 euro per lopende meter kan kosten. Het gevolg is dat ruiming van slib wordt uitgesteld.

Er is dan ook grote nood aan een globaal plan op lange termijn voor heel Vlaanderen inzake de slibuiming, waarbij de bevoegdheden moeten worden afgebakend en in de nodige budgetten moet worden voorzien. Ik verwijs hiervoor ook naar mijn vraag om uitleg aan minister Dua van november 2002.

Ik heb vier vragen aan de beide ministers. Wat is de huidige toestand inzake de ruiming van het slib uit de waterlopen Grote Nete en Grote Laak in het geschetste gebied tussen Geel en Hulshout ? Wat zijn de mogelijke achterstanden inzake ruiming ? In welke budgetten werd hiervoor voorzien ? Voorzien de ministers in een aangepast ruimingsprogramma in de komende jaren voor de Grote Nete en haar bijrivieren ?

De wateroverlast kunnen we voorspelen door operationele riviermodellen te koppelen aan onze operationele rioolmodellen. Deze operationele riviermodellen bevatten recente gegevens waardoor het mogelijk is om, aan de hand van de neerslaggegevens, het onmiddellijk effect te meten van de regenhoeveelheid op de waterpeilen. Als deze twee modellen aan elkaar worden gekoppeld, is de integrale waterketen rond en kan de overheid beter en sneller gepaste maatregelen nemen. Zijn er al gegevens voorhanden voor de Grote Nete in de regio Kempen ?

Voorzien de beide ministers in een versteviging en verhoging van de Grote-Netedijken in de regio van Geel, Laakdal, Westerlo, Herselt en Hulshout ? Welk delen komen hier prioritair voor in aanmerking ?

Welke maatregelen willen beide ministers nemen om wateroverlast in het nederbekken van de Zuidkempen in de toekomst te voorkomen ? Het aantal woningen dat rechtstreekse schade heeft opgelopen, ligt niet dramatisch hoog. Allerhande hulporganisaties hebben echter gedurende een volle week alle hens aan dek moeten roepen. Bepaalde structurele maatregelen zouden op dit vlak kostenbesparend kunnen werken. Ik heb in de toelichting van minister Stevaert gelezen dat de Nete om de 2 jaar een hoog waterpeil bereikt. Om frequente wateroverlast te voorkomen, kunnen we de huidige problemen beter op een structurele manier aanpakken.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, de Tappelbeek is een onbevaarbare waterloop van tweede categorie. Dit betekent dat ze onder de bevoegdheid van de provincie Antwerpen ressorteert. Om de hier gestelde vragen te kunnen beantwoorden, hebben we contact met het provinciebestuur opgenomen. (*Opmerkingen*)

De provincie Antwerpen heeft ons de nodige informatie bezorgd. Hieruit moet blijken of het integraal waterbeleid functioneert. Er is alleszins overleg met het provinciebestuur geweest.

De Tappelbeek sifoneert te Massenhoven onder het Albertkanaal. Deze sifon bestaat uit twee buizen met een diameter van 140 centimeter. De sifon is vergund door een besluit van de bestendige deputatie.

Ten gevolge van een gedeeltelijke aanslibbing voor en waarschijnlijk ook in de buis, voert de rechterbuis bij normale waterstanden geen water af. De linkerbuis zorgt echter voor een vlotte doorstroming die in normale omstandigheden ruim voldoende is. Bij hogere waterstanden kan door het nog open gedeelte van de rechterbuis een bijkomend debiet worden afgevoerd.

Omdat een exacte bepaling van de open sectie van de rechterbuis moeilijk van buitenaf kan worden ingeschat, is de Dienst voor de Scheepvaart, die verantwoordelijk is voor de reiniging van de sifons onder het kanaal, op 5 september 2002 door onze diensten telefonisch aangemaand dit na te gaan. Uit latere contacten met deze dienst blijkt dat naar aanleiding van dit onderzoek stappen zijn gezet om de sifon te laten reinigen.

Tijdens de recentste periode van wateroverlast stond het gebied van aan de sifon tot en met de Zandhovensteenweg te Oelegem blank. We mogen evenwel niet vergeten dat hierdoor, conform de principes van het integraal waterbeheer, heel wat water kon worden opgehouden op een onbebouwde plaats. Het water heeft ginds slechts in beperkte mate hinder veroorzaakt. Indien deze watermassa verder naar de Bollaak en de Kleine Nete was gestroomd, waren de gevolgen aan het Netekanaal, ter hoogte van de Nijlensesteenweg te Emblem, niet te overzien geweest.

Het overvloedige water heeft heel wat huizen bedreigd. Elk bijkomend debiet zou de situatie enkel hebben verergerd en ongetwijfeld tot heel wat meer schade hebben geleid. Om die reden zal de

rechterbuis na reiniging minstens gedeeltelijk weer worden afgesloten.

Het is uitgesloten dat de sifon verantwoordelijk is voor de wateroverlast in de wijk De Hulsten te Zoersel, een wijk die nu overigens niet getroffen is, en in bepaalde wijken in Westmalle. Deze wijken liggen minstens 12 kilometer stroomopwaarts en 10 meter hoger dan de duiker.

De bypass die de provincie Antwerpen rond de wijk De Hulsten zal aanleggen, zal alle knelpunten ter hoogte van deze wijk oplossen. De ontwerper van deze bypass zal in de loop van dit voorjaar worden aangeduid. Uit een in opdracht van de provincie Antwerpen verrichte studie blijkt immers dat een bypass rond de Hulsten en een optimalisatie van de buffercapaciteit in het Zoerselbos waterschade aan de woningen langs de Tappelbeek zou moeten minimaliseren. In verband met deze maatregel zijn reeds de nodige afspraken gemaakt met de Vlaamse overheid, afdeling Natuur.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mijnheer de voorzitter, de baggerspecie in de Grote Nete tussen Westerlo en Hulshout is voor het laatst in de jaren tachtig geruimd. Zoals toen gebruikelijk was, is de geruimde specie als dijkversteving gebruikt. Momenteel is dit echter niet meer mogelijk. De kostprijs voor het ruimen van de aanwezige baggerspecie is zeer groot.

Zoals ik in het begin van mijn betoog al heb verklaard, zou het ruimen van deze specie de wateroverlast niet hebben voorkomen. Integendeel, het verder uitbaggeren van deze rivieren heeft als enig resultaat dat het water sneller stroomafwaarts wordt gevoerd. Hierdoor verschuiven ook de problemen gewoonweg stroomafwaarts.

Binnen de afdeling Zeeschelde wordt momenteel werk gemaakt van een geactualiseerd Sigmaplan. In het kader van dit plan wordt gezocht naar maatregelen die wateroverlast kunnen vermijden. Uit dit onderzoek zal blijken welke gedeelten van de rivier moeten worden gebaggerd, welke overstromingsgebieden moeten worden ingericht en welke delen van dijken moeten worden verhoogd of verlaagd. Aangezien al deze maatregelen zich momenteel nog in een studiefase bevinden, is nog niet in concrete uitvoeringsbudgetten voorzien.

In het kader van deze studie worden tevens wiskundige modellen van de beide Netes opgesteld. Aan de hand van deze modellen zullen inrichtings-

Stevaert

maatregelen worden doorgerekend die voorspellingen inzake debieten en waterstanden mogelijk zullen maken.

In een koppeling met de rioolmodellen is nog niet voorzien. De integratie van rioolmodellen en riviermodellen is helemaal niet eenvoudig. Deze integratie zou tot bijzonder complexe en grootschalige modellen leiden die op korte termijn allicht slechts moeizaam de nodige on-linegegevens zouden opleveren. Deze modellen zouden immers zonder lange rekentijden vergen.

Dergelijke geïntegreerde modellen kunnen wel worden gebruikt om bepaalde scenario's op voorhand uit te rekenen. Deze berekeningen zouden ons de nodige inzichten in de te verwachten problemen kunnen verschaffen.

Aquafin staat in voor het maken van rioolmodellen. Aminal en de AWZ staan in voor het maken van hydrologische en hydraulische modellen. Mijn administratie heeft geen weet van operationele geïntegreerde modellen in Vlaanderen. Aangezien rioleringen niet tot mijn bevoegdheden behoren, zal minister Dua de vragen hierover beantwoorden.

Wat de verhoging van de Netedijken betreft, kan ik melden dat een bouwvergunning voor de bescherming van het waterwinningsgebied van Pidpa in Westerlo is afgeleverd. Deze werken kunnen dan ook van start gaan. Ook op andere plaatsen zijn er momenteel geen plannen om dijkverhogingen uit te voeren. Integendeel, er zijn heel wat gebieden langs de Grote Nete die in aanmerking komen om als overstromingsgebied te worden ingeschakeld. Ik verwijs hiervoor naar mijn algemene inleiding. Wel moeten nog de nodige individuele maatregelen treffen om enkele woningen te beschermen. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren met lokale beschermingsdijken.

Voor eventuele andere maatregelen om wateroverlast in het Netebekken te voorkomen, verwijs ik opnieuw naar de uiteengezette principes van integraal waterbeheer en het geven van meer ruimte aan de rivier. Op verschillende plaatsen in het Netebekken moeten bekkens worden aangelegd en waar mogelijk moeten waterlopen opnieuw ruimte krijgen om te meanderen. Ik herhaal dat alles wat moet gebeuren, moet passen in de integrale en geïntegreerde aanpak die is bepaald in het geactualiseerd Sigmaphan. Een aanpak ad hoc mag niet langer worden gedoogd.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw de voorzitter, mijnheer De Cock, de afdeling Water beheert de Grote Nete tot Geel-Oosterlo. We beheren dus allebei een stuk van de rivier. Voor het onbevaarbare deel van de Grote Nete zijn er geen concrete plannen tot ruiming of sanering van de waterbodem. Uit recente modelleringsstudies in opdracht van de afdeling Water blijkt dat een ruiming geen significante voordelen oplevert in het teken van de bestrijding van de wateroverlast.

De problematiek van de Grote Laak is gekend. Een grondige sanering is er aangewezen, maar omwille van ecologische redenen. Simultaan zullen de hydraulische voordelen worden meegenomen, alhoewel uit de uitgevoerde modelleringsstudie blijkt dat ze ook in deze regio kleiner zijn dan verwacht. Dat is voornamelijk zo omdat de knelpunten gelegen zijn aan bruggen en andere constructies met een verharde bodemplaat, waarvan het peil niet zonder meer kan worden bijgestuurd. Vooraleer de sanering van de Grote Laak echt duurzaam kan worden doorgevoerd, moeten eerst maatregelen worden genomen om te vermijden dat de overheid dweilt met de kraan open. Er mag met andere woorden geen bijkomende vervuiling ontstaan.

Omdat tot op heden de randvoorwaarden voor de sanering van de Grote Laak nog niet zijn vervuld, is evenmin al in een krediet voorzien op de begroting 2003. In het sectoraal uitvoeringsplan baggeren ruimingsspecie wordt de sanering van de Grote Laak opgenomen in de raming, evenals de ruiming van de Molse Nete.

De media maakten inderdaad melding van het Operationeel Bekken Model Demer of het OBM-Demer. Dergelijke modellen werken onafhankelijk van de KMI-gegevens, maar via gegevens van automatische pluviografen. Het OBM-Demer is het enige bijna afgeronde OBM. Voor het Netebekken gebeuren en gebeurden de eerste, maar noodzakelijke, stappen om een OBM te kunnen opstellen, namelijk de hydraulische en hydrologische modelleringen. De modellen werden voor bijna alle waterlopen van eerste categorie opgesteld, inclusief voor de Grote Nete en de Grote Laak. De provinciale overheid levert momenteel verhoogde inspanningen om belangrijke waterlopen van tweede categorie te modelleren. De AWZ modelleerde eveneens in het licht van de herziening van het Sigmaphan. Op termijn is het de bedoeling om ook in het Netebekken een OBM-Nete te ontwikkelen. In afwachting ervan is een intermediair model in ontwikkeling dat niet on-line en continu kan rekenen

Dua

en voorspellen, maar dat wel voldoende garanties kan bieden bij problematische piekdebielen

Het koppelen van individuele waterloopmodellen aan bekkenmodellen krijgt voorrang op het koppelen van rioolmodellen aan waterloopmodellen. De bestaande hydraulische modellen houden wel degelijk rekening met de input vanuit verharde oppervlakten afkomstig van woonkernen of KMO-zones. De bestaande hydronautstudies worden bestudeerd en eventueel worden de betrokken factoren in de hydraulische studies aangepast

De Vlaamse overheid werkt momenteel aan het ontwerp van decreet op het integraal waterbeheer. Dat bepaalt dat in de toekomst infrastructuurwerken en onderhoudswerken worden getoetst aan de principes van integraal waterbeheer. Schade aan infrastructuur moet absoluut worden vermeden. Dijkverbeteringswerken zijn niet het enige middel in de strijd tegen waterschade aan infrastructuur. Ruimte maken voor water en uitrasteren van bedreigde infrastructuur is zinvoller in dit stuk van de Grote Netevallei dan water opstapelen tussen hogere en sterkere dijken.

Aan de Grote Laak worden niet onmiddellijk grote dijkwerken gepland. Weinig bebouwing wordt er echt bedreigd bij niet uitzonderlijke afvoeren. De vrije ruimte van het water moet er dus maximaal worden beschermd. Lokale herstellingen kunnen altijd en worden nu onderzocht als voorbereiding van het onderhoudsprogramma voor 2003.

Hetzelfde geldt voor de Grote Nete. Delen van de Grote Nete zijn opgenomen in het VEN eerste fase, en zijn ook aangeduid als habitatrichtlijngebied. Het is zeker niet de bedoeling dat die afbakeningen principes van het integraal waterbeheer verhinderen, integendeel. Een doordacht waterbeleid is zeker in deze streek aan de orde. Rivierherstel en verhoging van het kombergend vermogen zijn principes die kunnen worden uitgevoerd binnen de perimeter van het natuurinrichtingsproject Malesbroek.

Bedreigde infrastructuur vlak langs de Grote Nete kan wel worden beschermd via lokale beschermingsprojecten. Dat blijkt uit de modelleringstudie. Ook in deze streek wordt weinig infrastructuur bedreigd, mits de natuurlijke overstromingsgebieden verder worden gevrijwaard en gerespecteerd.

Voor de vierde vraag van de heer De Cock verwijs ik naar het antwoord dat minister Stevaert gaf.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Ik stel voor om de vergadering te schorsen. (*Instemming*)

De vergadering is geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 18.22 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 18.49 uur.*

Interpellatie van de heer Jan Laurys tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterbeheersing in het Demerbekken

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Laurys tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de waterbeheersing in het Demerbekken.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb dezelfde schroom als de heer Penris omdat Diest deze keer gespaard bleef van overstromingen. De Demer is wel overstroomd in Aarschot en Rillaar. Toch denk ik dat de dreiging in Diest voldoende ernstig was om ook vandaag mijn bekommernis te uiten. Ik was van plan mijn vragen eigenlijk vroeger te stellen, voor de problemen zich voordeden, omdat ik op 14 februari 2000 in een schriftelijke vraag al eens had gepeild naar de stand van zaken van de aanpassingswerken van het Demerbekken. Ik heb u toen gevraagd naar de resultaten van de studies die werden gemaakt naar aanleiding van de overstromingen van 1998. Ik vroeg u ook wanneer de aanpassingswerken zouden starten en welke de resultaten waren van de studies over de waterbeheersing van de Begijnenbeek.

U antwoordde toen dat er verschillende studies werden gemaakt in opdracht van verschillende waterbeheerders. Ik som ze even op. In opdracht van de afdeling Water van de Aminal, beheerder van de onbevaarbare waterlopen van de eerste categorie, werden er studies gemaakt over de Winge, de Winterbeek, de Hulpe, het Zwart Water, de Begijnenbeek, de Velpe, de Gete, de Herk, de Mombeek, de Kleine Herk, de wachtbekkens Schulensbroek en Webbekomsbroek en het integraal waterbeheersplan voor de Demer tussen Diest en Werchter. De

Laurys

meeste van deze studies zouden klaar zijn in 2001. Daarnaast werden er ook studies gemaakt in opdracht van de gemeenten en van de provincies Limburg en Vlaams-Brabant.

In verband met het Demerbekken wezen de resultaten van de studie volgens u in de richting van het maximaal inschakelen van het natuurlijk overstromingsgebied. Daarom zouden er dwarsdijken, ringdijken en/of lokale beschermingsdijken moeten komen. U deelde me ook mee dat de administratie Waterwegen en Zeewezen in overleg met het Demerbekkencomité aan de planning en de realisatie van de winterdijken werkte. De eerste winterdijken zouden in de loop van 2000 worden gerealiseerd.

De Begijnenbeek was in Diest de oorzaak van de overstroming in 1998. Van die modelleringstudie waren er op het ogenblik van mijn schriftelijke vraag nog geen resultaten bekend. U wees er terecht op dat de Speelhofwijk eigenlijk in een natuurlijk overstromingsgebied ligt. Dat de wijk nooit meer zou overstromen, kon u niet garanderen.

In de nieuwjaarperiode van 2002-2003 was er geen overstroming. Dankzij het ingrijpen van de brandweer en de civiele bescherming werd de Speelhofwijk gespaard. De Begijnenbeek is rechtstreeks in de Demer leeggepompt. De Demer heeft wel dagenlang op een kritiek peil gestaan. In Aarschot, Scherpenheuvel en Zichem stond het water in de straten. Na gezamenlijk overleg met de steden en de gemeenten langs de Demer tussen Diest en Aarschot heeft men tussen Zichem en Testelt een bres in de dijk van de Demer geslagen waardoor een belangrijk bufferbekken ontstond. Zo werd de Demer ontlast. Dit wijst er allemaal op dat er nog geen structurele oplossingen zijn en dat het Demerbekken en de Begijnenbeek nog steeds een bedreiging vormen voor de regio.

Wat is de stand van zaken in verband met de waterbeheersing van het Demerbekken ? Zijn die studies ondertussen klaar ? Welke besluiten staan er in die studies ? Welke aanpassingwerken zijn er reeds uitgevoerd ? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de Begijnenbeek ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw de voorzitter, collega's, een aantal studies in opdracht van de afdeling Water van de Aministratie in verband met het Demerbekken is reeds afgerond of bijna afgerond. Ik som ze even op.

Een eerste is de modelleringstudie van de Winterbeek, de Hulpe en het Zwart Water. In deze studie werden de overstroombare valleigebieden afgebakend. Die moeten in de toekomst worden beschermd en bestendigd. Daarbij moet wel een opmerking worden gemaakt over de slechte waterkwaliteit, voornamelijk een gevolg van zoutlozingen van Tessenderlo Chemie. Deze lozingen hypothekeren in belangrijke mate de natuurontwikkeling in de hele vallei en in een stuk van de Demervallei aan de monding ter hoogte van het Vierkensbroek en de Kloosterbeemden.

Een andere is de modelleringstudie van de Herk, de Kleine Herk en de Mombeek. Als resultaat van deze studie werden verschillende overstromingszones afgebakend. Er werd bepaald welke maatregelen er nodig zijn om een aantal van deze zones intensiever te benutten of verder uit te bouwen als wachtbekken om de woonkernen van Wellen, Alken, Stevoort en Herk-de-Stad te beschermen. Op dit ogenblik wordt de uitvoeringsfase van de werken voorbereid.

Dan is er de modelleringstudie van de Gete, de Grote Gete, de Kleine Gete en de Melsterbeek. In de valleien van deze waterlopen werden alle overstromingszones afgebakend. Momenteel worden scenario's van extra valleiberging doorgerekend om de effecten ervan te evalueren. Bedoeling is om de grote buffercapaciteit van de valleien aan te spreken ter vrijwaring van woonzones en ter ontlasting van de Demer. Deze ontlasting is absoluut vereist omdat de voorbije jaren de huidige buffercapaciteit van de wachtbekkens en van de valleien reeds meermaals werd overschreden.

Voorts is er de modelleringstudie van de Velpe. Als resultaat van deze studie werd de volledige vallei als overstromingsgebied ingetekend, in aanvulling bij het reeds bestaande doch in extreme omstandigheden ontoereikende wachtbekken te Miskom. Er werden drie overstromingszones aangeduid en de nodige werken werden gedimensioneerd om de buffercapaciteit ervan te verhogen, ter bescherming van de woonkern van Halen. Ook de effecten van het vismigratieproject werden doorgerekend. Nog dit jaar wordt gestart met het uitvoeringsplan van de prioritaire bufferzone stroomopwaarts van het centrum van Halen.

Dan is er de modelleringstudie van de Begijnenbeek. De overstroombare zones werden afgebakend en er werden maatregelen uitgetest om de buffercapaciteit van de vallei te verhogen. Daar kom ik straks nog op terug.

Dua

Vervolgens is er de modelleringstudie van de Winge. Ook hier werden de overstromingszones in de vallei ingetekend en werden maatregelen ter verhoging van de valleiberging voorgesteld. De resultaten daarvan komen eerstdaags ter beschikking

Dan is er de Demer tussen Kermt en Diest. De modelstudie voor het traject met de wachtbekkens het Schulensbroek en het Webbekomsbroek werd afgerond. Het hele systeem van samenvloeiing van de verschillende zijlopen stroomopwaarts van Diest en van regeling van de wachtbekkens werd in model gebracht en met de computer doorgerekend om de juiste sturing van de wachtbekkens uit te testen. Dit model vormt de kern van het binnenkort operationele voorspellingsmodel voor het Demerbekken.

Dan is er de Demer tussen Diest en Werchter. Als eerste deel van het integraal waterbeheerproject voor de Demervallei werd het model van de Demer reeds aangewend om de natuurlijke overstromingsgebieden af te bakenen, om sommige daarvan te herstellen en om mogelijkheden voor dringende beschermingswerken in dit deel van de Demervallei te dimensioneren. De AWZ, die hier de Demer tot nu toe beheerde, heeft hierop voortgewerkt, doch op het terrein zijn de nodige structurele maatregelen nog niet uitgewerkt. Het model werd verder geïntegreerd in het voorspellingsmodel voor het Demerbekken. Het vormt bovendien de basis voor het ontwikkelingsplan voor de Demer.

Dit project zorgt voor een geïntegreerde aanpak van water en natuur in de Demervallei tussen Diest en Werchter en moet alle structurele maatregelen die reeds werden voorgesteld, definitief uittesten, dimensioneren en toetsen aan alle randvoorwaarden, zodat op korte termijn met de realisatie van een duurzame oplossing voor de wateroverlast van woonzones in de vallei kan worden gestart.

Dat de visie vanuit mijn administratie inzake natuurlijke overstromingsgebieden zeer efficiënt is, kan worden aangetoond aan de hand van het voorbeeld van de Dijle, waar de stad Leuven gevrijwaard blijft van overstromingen door een combinatie van het herstel van de natuurlijke overstroombare vallei, een daaraan gekoppeld nulbeheer, en het nog te realiseren sluitstuk in Egenhoven stroomopwaarts van deze stad aan de ene kant en met intensieve onderhoudswerken in het stadscentrum aan de andere kant. Zoals ik daarnet al

aangaf, zal de overdracht van de Demer toelaten om de natuurlijke loop van de Demer maximaal te herstellen.

Vervolgens is er het operationeel voorspellingsmodel voor het Demerbekken. Volgende maand wordt dit operationeel voorspellingsmodel in gebruik genomen. Met dit systeem zal de administratie in staat zijn om bij dreigende wateroverlast op voorhand te voorspellen waar er zich overstromingen zullen voordoen, welke maatregelen er best genomen worden en wie er tijdig moet worden verwittigd. Zo zullen bewoners en hulpdiensten tijdig goederen kunnen ontruimen en beschermende maatregelen nemen, vooraleer het water hun woningen binnenstroomt. Dit is dan eigenlijk een soort van pilootproject voor de andere bekkens in Vlaanderen.

De effectief uitgevoerde aanpassingen sinds februari 2000 zijn de volgende. Er is een lokale ingreep in het centrum van Halen. De verbinding tussen de Gete en de Velp is hier gesupprimeerd. Hierdoor is er een vermindering van de lokale wateroverlast. Daarnaast zijn er ook nog slibruiming op de Demer aan de verschillende molens.

De volgende zaken zijn in 2002 aanbesteed en worden dit voorjaar uitgevoerd : slibruiming van de zandvang in het wachtbekken van Schulen ; slibruiming op de Herk ; slibruiming op de Gete ; slibruiming op de Begijnenbeek ; slibruiming op de Mangelbeek en de Laambeek ; slibruiming op de Demer aan de verschillende molens, waarbij is vastgesteld dat op dezelfde plaatsen die in 2000 werden geruimd, zich reeds opnieuw een massale sedimentafzetting heeft voorgedaan, die een nieuwe ruiming noodzakelijk maakt.

De begroting 2003 voorziet bovendien in het opstarten van een aantal studies die ertoe moeten leiden dat de conclusies uit de modelleringen worden omgezet in concrete uitvoeringsdossiers.

De modellering van de Begijnenbeek is ondertussen afgerond. De conclusies van de studie zijn dat het bestaande afleidingssysteem van de Begijnenbeek via de Leugebeek naar het wachtbekken Webbekom de woonzones van Diest effectief beschermt op de wijze waarvoor het is ontworpen. Dit betekent dat slechts voor die extreme stormen die minder dan eens om de 50 jaar voorkomen het systeem ontoereikend is. De storm van september 1998 had een terugkeerperiode van meer dan 100 jaar, met alle gevolgen van dien. In dit verband moet ik natuurlijk wel opmerken dat die waarschijnlijkheidsgraden ook niet alles zeggen.

Dua

Hoe dan ook, om de kans op dergelijke rampen verder terug te dringen werd in de vallei van de Begijnenbeek en haar bovenlopen gezocht naar mogelijkheden om voldoende extra water te bufferen, zonder dat dit zou leiden tot onverantwoorde infrastructuurwerken. Dergelijke gebieden werden gevonden en aangeduid in Webbekom en Bekkevoort, en de nodige ingrepen werden gedimensioneerd. De realisatie van dergelijke minimale ingrepen stuit wel nog op verzet van lokale natuurverenigingen die het belang van een aantal zeer waardevolle valleigebieden vooropstellen. In dit kader van waterbeleid moet er worden gezocht naar een combinatie van het behouden van natuur en het voorkomen van overstromingen. Ik heb er goede hoop op dat we binnenkort tot een voor iedereen aanvaardbare regeling zullen komen.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, dames en heren, het Instituut voor Natuurbehoud heeft in opdracht van de afdeling Zeeschelde van mijn administratie een voorstel tot inrichting en beheer van de Demervallei tussen Diest en Werchter geformuleerd. Daarbij werd de klemtoon gelegd op wonen, veiligheid en ecologie. Dat staat in de adviesnota INA200078. Hermeandering en herstellen van alle voorhanden zijnde natuurlijke bergingscapaciteit maken uiteraard deel uit van dit voorstel. Deze studie werd door de afdeling Zeeschelde vervolgens gebruikt als insteek voor de hydrodynamische modellering waarmee het gedrag van de Demer tussen Diest en Werchter, inclusief de talrijke zijbeken, op vlak van debieten en waterstanden werd nagegaan. De resultaten hiervan worden gebruikt als leidraad bij het plannen van structurele aanpassingswerken.

Zo werden sinds februari 2000 volgende structurele aanpassingswerken aan de Demer tussen Diest en Werchter gerealiseerd. Ten eerste is er de aanleg van een winterdijk op de rechteroever in Zichem ter hoogte van de Elzenstraat. Tweede aanpassing is het verleggen van het Wijnputhol op de linkeroever in Zichem zodat de oude spoorwegbedding als waterkering kan dienen. Derde aanpassingswerk is de onteigening van vier woningen in de Beemdenstraat op de rechteroever in Zichem die in een natuurlijk overstromingsgebied zijn gelegen. Tot slot de onteigening van een woning op de linkeroever in Zichem die in een natuurlijk overstromingsgebied is gelegen.

Ik wil erop wijzen dat in januari 2003 de AWZ, door het maken van een bres in de huidige Demerdijken, onbewoonde gebieden heeft aangesproken om zodoende het waterpeil in de woonkernen van Testelt en Aarschot binnen de perken te houden. Momenteel wordt nagegaan of het mogelijk is om deze bres een permanent karakter te geven door het wegnemen van de Demerdijk, inclusief een uitwateringssluis over een beperkte afstand. Dit kan als een tussenstap worden beschouwd in de volledige herinrichting van de Demer en haar vallei, zoals aangegeven is in het voorstel tot inrichting en beheer van de Demervallei tussen Diest en Werchter door het Instituut voor Natuurbehoud.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan niet meteen repliceren omdat het zo'n technisch antwoord is. Ik wil het eerst grondig nalezen. Ik onderlijn dat het overstromingsvoorspellingsmodel voor de burger onvoldoende is. Het is niet voldoende te weten wanneer het zal overstromen. De mensen willen verhinderen dat het gebeurt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Ann De Martelaer tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de mogelijkheid tot integraal waterbeheer in de Demervallei

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw De Martelaer tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de mogelijkheid tot integraal waterbeheer in de Demervallei.

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat ook over de Demervallei, maar over een ander aspect. Eind 1998 had de Demervallei reeds te kampen met wateroverlast. Eind 2002, dus 4 jaar later, staan we nog geen stap verder. Opnieuw heeft de Demer voor grote waterellende gezorgd. Sinds de grote overstroming in september 1998 heeft de overheid wel enkele kleine beschermingswerken uitgevoerd

De Martelaer

in en nabij de woonkernen en dorpen in de vallei. Gelukkig komen er dankzij deze werken nu minder woningen onder water te staan.

Aan de fundamentele zaak is er echter niets gewijzigd. Een groot deel van de oplossing zal moeten liggen in het integraal waterbeheer waardoor het water vanuit het hele bekken minder snel naar de zijbeken en -rivieren van de Demer vloeit. Maar ook binnen uw bevoegdheid moet er langs de Demer heel wat gebeuren. We waren verheugd om in de pers te lezen dat u voorstander bent om de zaken fundamenteel aan te pakken en de natuurlijke buffercapaciteit van waterlopen en valleien te herwaarderen. Voor de Demer zou dit inhouden dat de nog talrijke bestaande afgesneden meanders terug aan de rivier worden aangesloten en de onbewoonde komgronden terug in contact worden gebracht met de rivier, zodat ze bij hoog peil het overtollige rivierwater onmiddellijk kunnen opnemen.

Spijtig genoeg heeft het ministerie van Openbare Werken de afgelopen decennia net het omgekeerde gedaan. Het staat vast dat deze aanpak heeft geleid tot een verschuiving en toename van de problemen. Uw diensten zijn ook vandaag blijkbaar nog niet overtuigd van de nefaste aanpak. Men signaleerde me dat onder het mom van de aanleg van een fietspad op het jaagpad in Aarschot – dit is een onbewoond ecologisch waardevol gebied – nog dit najaar door de AWZ een dijk werd verhoogd en het achtergelegen natuurlijk overstromingsgebied werd afgesloten. Dit terwijl eerder binnen het Demerbekkencomité werd besloten om een eventueel bedreigde tuinbouwserre te beschermen met een winterdijk om de buffercapaciteit van het valleigebied niet verder aan te tasten.

Ongetwijfeld is de afgelopen kanalisering van de Demer mee geïnspireerd door het statuut als bevaarbare rivier. Het feit dat er nog gevaren zou worden op de Demer, is allang verleden tijd. Er werd eigenlijk nodeloos van een levende rivier een kanaal gemaakt. De wijziging van statuut van de Demer maakt al langer opgang, temeer daar de afdeling Water van de Aminal het grootste deel van het bekken van de Demer en de wachtbekkens te Schulen en Webbekom beheert.

Het onderbrengen van de bevoegdheid onder één beheerder zou de situatie veel verduidelijken en een integrale aanpak mogelijk maken. U gaf in augustus 2000 aan uw administratie de opdracht om een juridisch onderbouwd voorstel voor de wijzi-

ging van het statuut van de Demer uit te werken. Nadien hebben de Aminal en de AWZ blijkbaar een dossier samengesteld en was er de intentie om voor 1 januari 2002 de overdracht te realiseren. Omdat u dit dossier nog niet aan de goedkeuring van de Vlaamse regering voorlegde, werd deze datum verschoven naar 1 oktober 2002. Tot op heden werd het dossier door uw administratie nog altijd niet afgerond, waardoor de statuutwijziging nog steeds niet kon doorgaan.

Met het statuut van onbevaarbare waterloop zouden de profielen, de dijken en de relatie met de komgronden in een ander daglicht kunnen worden gesteld en zou de hermeandering en ont dijking in het vooruitzicht kunnen worden gesteld. Dat deze aanpak van integraal waterbeheer goed werkt, bewijst de Dijle stroomopwaarts in Leuven. Sinds het herstel van het natuurlijk verloop van de rivier doorheen het onbewoond natuurreservaat de Doode Bemde, is er blijkbaar zodanig veel waterberging dat de stad de afgelopen natte jaren van wateroverlast gespaard bleef. Het beheer van de integrale Dijle op Vlaams grondgebied is in handen van de Aminal, afdeling Water.

Volgens mijn informatie zit de mogelijke overdracht van De Demer van de AWZ naar de Aminal nog steeds strop. Ik weet dat de Aminal bij wijze van spreken klaar is om na de statuutwijziging en de daarmee gepaard gaande overdracht onmiddellijk in actie te komen en een integraal waterbeheersplan uit te werken. Er is in oktober 2001 een openbare aanbesteding geweest voor een studie inzake het ontwikkelingsplan-Demer, een aanbesteding die omwille van de daarjuist geciteerde problematiek inzake de overdracht nog steeds niet gegend kon worden. Blijkbaar zou de firma die in aanmerking kwam voor deze studie nog steeds bereid zijn tegen dezelfde voorwaarden deze studie uit te voeren.

Ik vernam dat er ook deze week nog een vergadering was tussen de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, de lokale besturen, de hulpdiensten en de betrokken waterbeheerders. Tijdens deze vergadering zou onder meer de AWZ gemeld hebben dat ze nog steeds niets weet van een mogelijke overdracht.

Ondertussen weet ik dat de AWZ echter niet stilgezeten heeft en dat er een modelleringsstudie werd opgemaakt door het waterkundig labo. Deze studie betreft een beperkt aantal scenario's, maar is niet de volledige studie voor de Demervallei. Ik heb ook vastgesteld dat de studies, opgesteld door het waterkundig labo, zich op het vlak van informa-

De Martelaer

tica baseren op het Mike-11-programma en dat de studies die via de Aminoal opgemaakt werden, gemaakt zijn met een ISIS-programma.

Samengevat blijkt dus dat er op dit ogenblik twee bevoegde ministers zijn, of misschien twee administraties waarbij een soort getouwtrek bezig is over het al dan niet wijzigen van het statuut van de Demer met de daarmee gepaard gaande overdracht van verantwoordelijkheid van de AWZ naar de Aminoal. Aan dit getouwtrek hebben de mensen die waterproblemen kenden, eigenlijk geen boodschap. In mijn vraag zal ik dus ingaan op dit probleem.

Wat specifiek de situatie van de dijken betreft, stellen we vast dat bij elke zware overstroming van de voorbije jaren er telkens weer middelen ingezet worden om bressen in de dijken te trekken. Deze dijken zouden in het verleden door de dienst Zeeschelde zonder vergunning zijn aangelegd. Gevolg hiervan is dat door deze dijken het peil in de Demer veel hoger gestuwd wordt. Zijrivieren kunnen hun water niet kwijt en de van oudsher onbebouwde natte gronden zijn verdroogd. Daarom is er de laatste jaren een verandering van eigenaars en bodemgebruik opgetreden. De gronden werden ingeschakeld in de maïsteelt of voor intensieve jachtdoeleinden. In een aantal gebieden zijn er ook bewoonde illegale weekendverblijven. Deze eigenaars zijn uiteraard geen voorstanders van het gebruik van hun gronden als overstromingsgebied. Dit lieten ze – voor de overstromingen – nog in diverse persberichten weten. Naar verluidt zijn sommige eigenaars zelfs in een procedure gewikkeld met de overheid die besluit om de dijken bij ontij door te steken. Nochtans werd het gebied in de jaren zeventig grotendeels aangeduid als natuurgebied en ecologisch waardevol gebied. Gelukkig is er het natuurreservaat De Demerbroeken waar wel van nature nog waterberging kan optreden. De AWZ besteedt jaarlijks waarschijnlijk tienduizenden euro's aan het instandhouden van deze dijken, zoals recent nog in Aarschot, die er in onbewoond gebied blijkbaar overbodig liggen. Immers, bij hoogwater moeten ze telkens doorstoken worden. Binnen het Demerbekkencomité was er nochtans eerder de consensus dat in woongebieden de dijken uiteraard moeten blijven, maar elders beter zouden worden verwijderd. Voor het recreatief fietsen werd zelfs door een provinciale werkgroep een volwaardig alternatief uitgewerkt, los van de Demerdijken, in het potentieel overstromingsgebied.

Mijnheer de minister, ziet u een oplossing voor een veiliger waterbeheer van de Demer door hermean-dering en herstelling van alle nog voorhanden zijnde natuurlijke bergingscapaciteit? Hoe verklaart u het talmen of het tegenwerken van dergelijke aanpak door de AWZ?

Waarom is het dossier over de statuutwijziging van de Demer als niet-bevaarbare waterloop nog steeds niet afgerond? Waar situeren zich de problemen en wat maakt dat deze niet opgelost gera-ken?

Is het waar dat sommige privé-eigenaars de inscha-king van de natuurlijke overstromingsgebieden juridisch proberen te verhinderen en wat kan hier-voor de oplossing zijn? Hoe kan het algemeen be-lang primeren op het individueel belang van een aantal eigenaars? Hoe kan de bestemming van het gewestplan in overeenstemming gebracht worden met het waterbeheer, met name het herstel van het waterrijk natuurgebied, conform de aanduiding als Europees vogelrichtlijngebied van de Demer-vallei?

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben het grotendeels eens met de interpellatie van mevrouw De Martelaer.

Wie de geschiedenis van de afgelopen jaren herbe-kijkt en met name de wateroverlastproblemen in de Demervallei, zal vaststellen dat de problemen telkens voorkomen of opgelost werden door het doorsteken van de dijken, dus door gebruik te maken van de natuurlijke berging die er vroeger was, maar die door de indijking voor een groot stuk verloren is gegaan. Dit hangt samen met de klasse-ring van de Demer als bevaarbare waterloop, iets dat historisch zo gegroeid is, maar op dit ogenblik niet meer relevant is.

Wil men een duurzame oplossing vinden voor de hele Demervallei tussen Diest en Werchter, dan zal men moeten vertrekken van een project integraal waterbeheer. Dit zal een deklassering vergen van de Demer tot onbevaarbare waterloop. In die zin sluit ik me aan bij de vraag van mevrouw De Mar-telaer naar een tijdsperspectief. Wanneer zal die deklassering plaatsvinden?

Eigenlijk had ik minister Dua nog een vraag willen stellen over de budgetten voor een integraal water-beheer in de Demervallei, maar elementen van dat antwoord heb ik gehoord in haar antwoord op de vraag van de heer Laurys. Ik zal wel nog eens de

Tobback

vraag stellen – al dan niet schriftelijk – om te weten of er nu al dan niet budgetten beschikbaar zijn voor bepaalde projecten, waaronder de hermean-dering waarin voorzien is.

Ik wilde haar ook nog een vraag stellen over de vervuiling van de Demer. Mevrouw De Martelaer heeft het daarnet gehad over de Demerbroeken. Welnu, in die Demerbroeken wordt men omwille van de waterberging geconfronteerd met een probleem van vervuiling. Dat zal zich nog verder uitstrekken in de Demervallei als ook daar de natuurlijke bergingscapaciteit zal worden gebruikt. De Demer is immers nog sterk vervuild. Ik zal deze vragen bij gelegenheid aan minister Dua stellen.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, collega's, aan mijn administratie is inderdaad opdracht gegeven na te gaan op welke wijze het statuut van de Demer tussen Werchter en Diest juridisch en administratief kan worden gewijzigd in het statuut van niet-bevaarbare waterloop. Voor de werkelijke overdracht is echter nog nooit een datum vooropgesteld. Ik stel vast dat de Aminoal zelf de nodige data heeft bepaald, maar daarbij is geen rekening gehouden met de realiteit.

Niet alleen over de waterloop zelf, maar ook bijvoorbeeld over de lopende precaire vergunningen, de inspectie van de bruggen over de Demer en dergelijke moeten de nodige afspraken worden gemaakt. Ik ben ervan overtuigd dat de AWZ momenteel goed werk levert bij het beheer van de Demer. Trouwens, zolang er op een constructieve manier tussen de verschillende administraties wordt samengewerkt, wat naar verluidt momenteel zeker het geval is, maakt het in feite niet echt uit wie nu eigenlijk de beheerder is. Echter, omdat het statuut van bevaarbare waterloop volledig voorbijgestreefd is en omdat de rivier in haar geheel moet kunnen worden bestudeerd en beheerd, is het inderdaad veel beter dat de volledige Demer door één instantie wordt beheerd.

Ik heb mijn administratie dan ook de opdracht gegeven de besprekingen over de overdracht nu af te ronden en een volledig afgewerkt dossier in te dienen. Ik hoop dat binnen enkele weken aan de regering voor te leggen. Wel heb ik nog het verslag nodig van de Inspectie van Financiën.

Ik kan me inbeelden dat de AWZ niet de allergrootste dynamiek aan de dag heeft gelegd om het

beheer over te dragen. Tegelijkertijd zal de Aminoal niet de allergrootste dynamiek aan de dag hebben gelegd om alle problemen die met de overdracht gepaard gaan, te ontdekken. Als ze nu samen overeenkomen, dan kan het snel gaan. Het lijkt me in elk geval absurd de Demer als een bevaarbare loop te beschouwen, en het is dus beter dat het beheer wordt overgedragen. Ik engageer me ertoe dit de komende weken aan de regering voor te leggen, nadat ik het verslag van de Inspectie van Financiën heb ontvangen.

Er stellen zich immers heel wat problemen in het gebied, niet alleen met de kwantiteit, maar ook met de kwaliteit van het water. Ik zie nog steeds plannen opduiken met een heel verouderde visie. Er worden nog steeds plannen ingediend voor fietspaden met verhard oppervlak. Het is moeilijk daartegen te ageren, want iedereen wil dat ze verhard worden. De mensen zien echter de samenhang der dingen niet. Dat zou met het oog op het integraal waterbeheer eens duidelijk moeten worden gemaakt aan de lokale overheden die op het verhar- den van fietspaden op zulke plaatsen aandringen.

Als gevolg van het Nimby-syndroom stuit de aanleg van overstromingsgebieden in vele gevallen inderdaad op veel verzet. Iedereen wil veilig langs een rivier wonen maar niemand wil daar een prijs voor betalen. Zoals ook in andere dossiers, ben ik van mening dat veiligheid en het algemeen belang boven eigendom gaan. Als een onteigening noodzakelijk is om veiligheid te creëren, dan moet het maar. Inzake onteigeningen werden ook afspraken gemaakt met de Aminoal, afdeling Natuur omdat niet alle onteigeningen rechtstreeks te maken hebben met het creëren van veiligheid. Ook daarom zou het beheer van de Demer beter in één hand zijn.

In januari 2003 sprak de AWZ door het maken van een bres in de huidige Demerdijken, onbewoonde gebieden aan om zodoende het waterpeil in de woonkernen van Testelt en Aarschot binnen de perken te houden. Momenteel wordt nagegaan of het mogelijk is deze bres een permanent karakter te geven door het wegnemen van de Demerdijk, inclusief een uitwateringsluis over een beperkte afstand. Dit kan als een tussenstap worden beschouwd in de volledige herinrichting van de Demer en haar vallei zoals aangegeven is in het voorstel tot inrichting en beheer van de Demervallei tussen Diest en Werchter van het Instituut voor Natuurbehoud.

Ik hoop van harte dat het de laatste maal is dat ik moet antwoorden op vragen over de Demer.

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mijnheer de minister, als het inderdaad over een paar weken in orde is, zullen we deze vraag niet meer stellen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Mathieu Boutsen tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de wateroverlast in het Maasland

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Boutsen tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de wateroverlast in het Maasland.

De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als Maaslander kan ik de mooie Maas niet veronachtzamen. Ik heb enkele bedenkingen te maken bij de wateroverlast in het Maasland.

Vooreerst moet ik toegeven dat er sinds de hoogste waterstand ooit, in december 1993, heel wat verbeteringswerken zijn uitgevoerd. In 1993 was het hoogste peilpunt 47,32 meter. Op dat moment moest het leger worden ingeschakeld om verder onheil te voorkomen. Januari 2003, met als hoogste peilpunt 47,22 meter en een debiet van 2.800 kubieke meter per seconde, is minder alarmerend geweest. De brandweer van enkele omliggende gemeenten en de civiele bescherming hebben de toestand onder controle gehouden.

Helaas, als de weergoden ons nog wat langer ongunstig gezind waren geweest, zouden er alsnog problemen zijn opgetreden. Een dag meer regen zou het hele apparaat onderuit kunnen halen. De volgende punten verdienen daarom meer aandacht.

We hebben moeten vaststellen dat er op piekmomenten te weinig pompen voorhanden waren. Dit probleem werd al vaker aangekaart, maar daar kwam geen antwoord op. De plaatselijke bijstands-

verleners ergerden er zich in hoge mate aan dat het meest elementaire materiaal niet voorhanden was.

Men ergerde zich ook mateloos aan het feit dat men niet over informatie vanuit Wallonië beschikte. Als die informatie er wel was geweest, had men zich beter kunnen voorbereiden.

Het is nu al verscheidene jaren dat het Grensmaas-project bestaat. Het zou ervoor zorgen dat de bewoners in het gebied werden onteigend. Vervolgens zou men uitgravingen doen om een groter waterreservoir te creëren. Dit alles zou op een milieuvriendelijke wijze worden gerealiseerd. De mensen van het crisiscomité beweren dat, als aan Nederlandse zijde van de Maas werken worden uitgevoerd, onze dijken niet hoog genoeg zouden zijn.

Mijnheer de minister, waarom zijn er nog altijd te weinig pompen aanwezig ? Wat zult u doen om voldoende logistieke steun te waarborgen ? Welke maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat de informatiestroom uit Wallonië wordt bevorderd ? Welke initiatieven zult u nemen om het Grensmaasproject tot uitvoering te brengen ? Hoe zult u de nodige middelen hiervoor verzamelen ? Welke afspraken werden met de Nederlanders gemaakt zodat zij bij het bouwen van dijken met de juiste hoogte rekening houden ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : In verband met het Maasland wil ik opmerken dat er sinds 1993 heel wat verbeteringswerken aan de Vlaamse zijde van de gemeenschappelijke Maas zijn uitgevoerd. Ik geef een opsomming : het verwijderen van de bunker in de Labaerdijk te Maaseik, de verbetering van de winterdijk met dijkmuur te Heppeneert en aanpassing aan de afsluitconstructie van de Zanderbeek, het bouwen van de nieuwe winterdijk Elen-Heppeneert en de afsluitconstructie op de Kogbeek, het bouwen van een nieuwe winterdijk Mazenhoven-Vucht, het bouwen van een nieuwe winterdijk te Vucht, het bouwen van de winterdijk Geneuth-Zuid-Willemsvaart en het bouwen van de afsluitconstructie op de Ziepebeek, het bouwen van de winterdijk Uikhoven-Geneuth, het bouwen van de winterdijk Uikhoven-Herbricht met renovatie van de Muur van Uikhoven en het uitvoeren van een nevengeul te Kerkeweert.

Eind 2002 zijn de hiernavolgende werken nog aanbesteed. Men verwacht dat zij in het voorjaar van start zullen gaan : het bouwen van een nieuwe winterdijk in het mijnverzakkingsgebied Mazenhoven-Stokkem, de aanpassingswerken aan de afsluitcon-

Stevaert

structies van de Ziepbeek en een nieuwe afsluitconstructie aan de Kikbeek en het uitvoeren van de verbindingsweg dijk Uikhoven naar kanaalkom Rekem.

Wat de pompen betreft, dat is in principe niet het probleem van de minister bevoegd voor de bevaarbare waterwegen van het Vlaams Gewest, maar wel van de beheerders van de waterlopen die in de Maas uitmonden. Deze beheerders zijn verantwoordelijk voor de waterhuishouding van hun beken en moeten ervoor zorgen dat de nodige retentiebekkens of eventueel pompinstallaties voorradig zijn. Het Vlaams Gewest heeft de nodige afsluitconstructies op de mondingen van de waterlopen gebouwd, zodat een hoogwatergolf op de Maas het achterland niet meer via deze waterlopen kan binnenstromen. Vermits deze afsluitconstructies een integrerend deel uitmaken van de waterkering worden zij ook door het gewest gebouwd en beheerd.

Deze constructies zijn uitgerust met automatische terugslagkleppen zodat de waterloop vanzelf wordt afgesloten als de waterstand in de Maas hoger is dan de waterstand in de waterloop. Omgekeerd kan de waterloop weer vrij afvloeien als de waterstand in de Maas lager is dan de waterstand in de waterloop.

Deze afsluitconstructies werden, op kosten van het Vlaams Gewest, reeds van de nodige pompputten voorzien zodat de beheerder van de beek de nodige pompen kan plaatsen, als dat voor het beheer van de afwatering nodig mocht blijken. Dit systeem is voor alle onbevaarbare waterlopen, die in een rivier of een tijrivier uitmonden, gangbaar. Ik verwijs hier naar de talrijke pompgebouwen die in het Scheldebekken door de polderbesturen zijn gebouwd.

Wat de informatie-uitwisseling met Wallonië betreft, zijn er voor de Maas wel degelijk contacten geweest met de bevoegde diensten van Wallonië. Er zijn gegevens doorgestuurd naar het Hydrologisch Informatiecentrum van de AWZ. Daar worden alle hoogwaterberichten voorbereid. Er was bovendien herhaaldelijk telefonisch contact. De samenwerking kan wel nog worden verbeterd. Zo zou de uitwisseling van meer opwaartse gegevens van de Maas en haar bijrivieren op permanente basis kunnen gebeuren zodat de voorspellingen

van de waterstanden voor het Limburgse deel van de Maas gevoelig verbeteren.

Op het intergewestelijk ambtelijk overleg wordt de problematiek eveneens besproken en, samen met de Nederlandse diensten, onderhandelt de administratie Waterwegen en Zeewezen met de Waalse diensten over een formele uitwisseling van gegevens. Protocolen werden voorbereid en onder impuls van het interministerieel en intergewestelijk overleg van donderdag 9 januari 2003 zal men trachten de samenwerkingsakkoorden in het voorjaar nog te finaliseren.

Overigens is de uitbreiding van de bevoegdheden van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Maas door het verdrag van Gent van 3 december 2002 in dit verband eveneens een goede zaak. De landen en gewesten zullen verdragsrechtelijk moeten samenwerken, ook op het vlak van uitwisseling van gegevens over de waterstanden.

Over het Grensmaasproject is blijkbaar een naamsverwarring opgetreden. Wat de uitvoering betreft van een vroegere beslissing van de Vlaamse regering inzake de aankoop van huizen in het winterbed, op voorstel van de commissie Desmyter, waren steeds voldoende financiële middelen aanwezig om de aankopen te financieren. Dit geldt ook voor de uitvoering van het programma voor dijkversterkingen en andere verbeteringswerken.

Vermoedelijk verwacht u dit met het Grensmaasproject dat in feite een Nederlands project is. Dit project wordt aan Nederlandse zijde uitgevoerd met een verruiming van de zomerbedding en een verlaging van het winterbed. Hierdoor daalt de waterstand bij hogere afvoeren.

In een ruimer kader zijn, ten gevolge van het Nederlands project, op drie plaatsen – namelijk de zogenaamde Boertienlocaties, Hochterbamp, Herbricht en Kotem-Hal – ook in Vlaanderen ingrepen noodzakelijk om Nederlandse problemen op te lossen. Deze ingrepen moeten door Nederland worden aangevraagd. Zij worden door Vlaanderen uitgevoerd en door Nederland betaald. Zij passen alle drie in het Vlaams project Levende Grensmaas en zijn door Vlaanderen ook gewenst.

Het Vlaams project Levende Grensmaas beoogt, waar het enigszins mogelijk is, minder steile oevers, de optimale integratie van de bestaande Vlaamse grindplassen in het riviersysteem en een meer geschikt landgebruik in het winterbed te realiseren.

Stevaert

Bepaalde projectlocaties zoals deze van Herbricht kunnen pas worden uitgevoerd na de grondverwerkingen en het verdwijnen van de bebouwing zoals vroeger werd bepaald.

In het traktaat van 1843 tussen Nederland en België werd opgenomen dat beide oeverstaten aan elkaar toestemming moeten vragen voor het uitvoeren van werken die invloed kunnen hebben op de waterafvoer in een zone van 300 meter aan weerszijde van de thalweg, wat in dit geval de landsgrens is. Nederland kan dus geen nieuwe dijken bouwen zonder de toelating van Vlaanderen.

Nederland heeft in 1997 zijn kadeprogramma – en in Nederland betekent kade lage dijken – uitgevoerd dat een bescherming biedt tegen een afvoer die statistisch één keer op 50 jaar terugkeert. De afvoer van de jaarwisseling valt, zoals vroeger reeds werd aangehaald, in deze categorie. De dijken van het Vlaams Maasdijkenplan bieden een bescherming tegen een afvoer van 3.000 kubieke meter per seconde en 50 centimeter reservehoogte. Dit komt overeen met een terugkeerperiode van één op 150 tot 200 jaar. Nederland plant geen verdere dijkverhogingen maar wel ingrepen in het rivierbed. Wat Nederland dus nog zal uitvoeren na het kadeprogramma is gunstig voor Vlaanderen.

De organisatie van het Grensmaasproject is grensoverschrijdend. Dit betekent dat Vlaanderen vanaf de conceptfase inzicht heeft in de plannen van Nederland en ook inspraak. Ook moeten er voor elk project milieu-effectrapporten worden gemaakt waarbij eveneens in inspraak is voorzien.

De voorzitter : De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. We zijn goed bezig aan de Maaskant.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Steve Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de wateroverlast aan de Mandoersebeek in Kontich ten gevolge van de afwatering van de E19

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van den Eynde tot de heer Stevaert, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de wateroverlast aan de Mandoersebeek in Kontich ten gevolge van de afwatering van de E19.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, telkens er zich in Vlaanderen problemen voordoen door wateroverlast, komen drie zones in Kontich in zware problemen. Sinds 1998 is dat al zeven keer gebeurd.

De Mandoersebeek ontspringt in Reet en is een waterloop van tweede categorie. Na samenvloeiing met de Edegemsebeek in Kontich wordt ze een waterloop van eerste categorie. De Mandoersebeek loopt door een sterk verstedelijkt gebied. Het stroomgebied wordt bovendien nog eens doorkruist door de autosnelweg E19 en de gewestweg, de zogenaamde expresweg. En juist daar is er een groot probleem.

Een hydrologische en hydraulische studie die werd opgemaakt in opdracht van het provinciebestuur en de gemeente Kontich met als opdracht een scenario-analyse te onderzoeken voor de wateroverlast in Kontich, toont dit ook aan. Door de aanleg van de E19 en de expresweg werd de hydrografie van het stroomgebied ingrijpend veranderd. De afvoergrachten ten zuiden van de expresweg en ten westen van de E19 werden afgeleid en aangesloten op de Mandoersebeek afwaarts van de expresweg. Hierdoor werd het stroomgebied dat afwatert onder de brug naar de Mandoersebeek vergroot. Bovendien werd ter hoogte van de kruising van de Mandoersebeek met de expresweg en de E19 de loop gewijzigd. Door een aantal ingrepen werd de as van de Mandoersebeek verlegd.

Van den Eynde

De studie stelt dan ook dat de gecombineerde effecten van de versnelde afvoeren als gevolg van de verhardingsgraad en het herhaaldelijk ingrijpen in de waterhuishouding hebben geleid tot een steeds groter probleem van wateroverlast in de woongebieden in Kontich.

De studie toont ook duidelijk aan waar de verantwoordelijkheid van het Vlaams Gewest ligt. De Mandoersebeek kent ingeval van stormen met hoge neerslagintensiteit zeer hoge piekafvoeren naar de baangrachten die zijn aangesloten op de Mandoersebeek, met alle gevolgen van dien.

Deze toestand kan niet blijven duren. De getroffen inwoners kunnen naast het traumatisch leed dat hen wordt aangedaan ook niet altijd op financiële steun rekenen omdat Kontich niet altijd als rampgebied wordt aangeduid. Het is dan ook dringend nodig dat het Vlaams Gewest zijn verantwoordelijkheid opneemt en de problemen met prioriteit behandelt.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de studie die door de provincie Antwerpen en het gemeentebestuur werd besteld? Hebt u kennis genomen van de verantwoordelijkheden van het Vlaams Gewest terzake? Waarom werd er in het verleden niet in een degelijke afwatering van de E19 en de expresweg voorzien? Hoe kunt u ervoor zorgen dat de afwatering van de E19 en de expresweg de baangrachten minder belast bij hevige regenval?

Ook de provincie en de gemeente Kontich moeten een aantal initiatieven nemen. Bent u echter bereid de baangrachten van de E19 te ruimen en de voorstellen van de studie uit te voeren of de gemeente financieel te steunen? Zult u overleg plegen met de provincie en de gemeente Kontich om dit probleem snel op te lossen?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, van bij de aanleg van de E19 omstreeks 1980 heeft de afwatering van de E19 goed gefunctioneerd. Voor zover ik weet, zouden er pas de laatste tijd problemen met de afwatering zijn in Kontich. Recent zijn er echter ook heel wat gebouwen en verharde terreinen, onder meer industrie-

terreinen, bijgekomen, waarvan het regenwater eveneens moet worden opgevangen.

Telkens de gemeente Kontich het probleem aankaartte, heeft mijn administratie haar volledige medewerking toegezegd. Samen met de gemeente werd naar een voorlopige oplossing gezocht om de eerste nood te lenigen. Zo werd toelating gegeven om tussen de N171 en de Pierstraat, binnen de beschikbare eigendomsgrenzen, de baangracht te verbreden, zodat een deel van het debiet van de Mandoersebeek langs daar kon worden afgevoerd. Mijn administratie heeft vrij snel de eigendomsgrenzen ter plaatse uitgezet.

De baangrachten langs de E19 worden regelmatig geruimd. Probleemplaatsen worden dadelijk aangepakt. Met de beschikbare kredieten kunnen om de 3 jaar alle grachten van het district geruimd worden. Dat lijkt voldoende te zijn.

Op de vraag van Kontich om de restgronden langs de E19 ter beschikking te stellen voor het omvormen van de baangrachten tot opvangbekkens werd ook positief geantwoord. Een en ander zou ook nog verder worden uitgewerkt door een studiebureau in opdracht van de gemeente Kontich. De kosten voor deze werken hoeven echter niet automatisch door mijn administratie te worden gedragen. Dat hangt af van de oorzaak van de problemen en van de aangereikte oplossingen.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : De studie is heel duidelijk. Ik zeg niet dat het Vlaams Gewest alleen verantwoordelijk is. Het gewest heeft een gedeelde verantwoordelijkheid, samen met de gemeente Kontich en de provincie. Als u in overleg zult treden met de provincie en de gemeente, naar aanleiding van de studie die er gemaakt is, dan kan er spoedig een oplossing worden gevonden voor die problemen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het overstromingsgevaar van de Molenbeek in Puurs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het overstromingsgevaar van de Molenbeek in Puurs.

Minister Stevaert antwoordt in naam van minister Dua.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, in vergelijking met andere gebieden – en ze zijn hier vandaag vrijwel allemaal aan bod gekomen – is de provincie Antwerpen deze maal enigszins gespaard gebleven, op een aantal uitzonderingen na. De gemeente Puurs was de uitzondering op de regel. Dan heb ik het meer bepaald over de deelgemeente Liezele, waar een residentiële wijk, Hof ter Bollen, blank is komen te staan. Het is eigenlijk dankzij het alerte optreden van de brandweer dat erger is voorkomen. De oorzaak is te zoeken bij de Molenbeek, die dwars door de wijk loopt en in normale omstandigheden ongeveer 3 meter breed is. Deze maal was dat wel meer. Ook een beetje verder had men problemen, in de gemeente Kalfort, waar het water van de Vliet bijna het centrum had bereikt.

Zeker wat de wijk Hof ter Bollen betreft, heeft de gang van zaken niemand verbaasd. Ten eerste ging het om een aangekondigd probleem. Men wist dat het water van Londerzeel naar Liezele moest afzakken. Ten tweede was het niet de eerste maal dat men daar met problemen kampt. Die wijk ligt immers in een winterbedding. Ze is in de jaren zestig verkaveld. Noch de Vlaamse regering, noch het huidige gemeentebestuur van Puurs kunnen daar dus iets aan doen. Toch moet ik vaststellen dat er in de loop van de jaren negentig toch nog een aantal huizen zijn gebouwd, terwijl men wist dat dit een gebied is dat kwetsbaar is voor watersnood. Deze overstroming is echter de ergste die men daar al heeft gehad.

Zoals gezegd had men stroomopwaarts van de Molenbeek al eerder problemen. Met name in Londerzeel heeft men het erg te verduren gehad, zowel in het centrum van de gemeente als in de wijk Snepelaar. Dat water zou afkomstig zijn van de regio Asse-Merchtem-Steenhuffel. Uit het actualiteitsdebat van 8 januari heb ik echter onthouden dat er geen eenduidige oplossingen zijn, zeker niet voor de korte termijn. Toch denk ik dat een aantal

maatregelen zich op korte termijn opdringen, al was het maar omwille van de regelmaat waarmee dit gebied van de Molenbeek met overstromingen wordt geconfronteerd. Zo is er in Liezele een probleem van flessenhalzen. Het water wordt er opgehouden aan de watermolen van Liezele. Verder is er de overloop naar de Vliet, die niet altijd even vlot verloopt. Het resultaat is dat het water onvoldoende snel Hof ter Bollen kan verlaten. Ik heb begrepen dat voor de Molenbeek de aanleg van een wachtbekken zou worden overwogen. Ik weet niet of het de bedoeling is om dat in het gebied langs de provinciale baan N17 te doen, aan de grens tussen Londerzeel en Puurs. Dat lijkt me niet echt aangewezen, daar zich daar in de praktijk al een overstromingsgebied bevindt, in de weilanden die daar liggen. Een wachtbekken met bedijking op die plaats zou niet echt een bijkomende capaciteit vertegenwoordigen ten opzichte van de huidige situatie. We hebben ook kunnen vernemen dat de Vlaamse regering een bedrag van 20 miljoen zou reserveren voor baggerwerken. De dijkgraaf van het polderbestuur Vliet en Zielbeek, die ook de Molenbeek beheert, is van oordeel dat het ontslibben van de Vliet, waarin de Molenbeek overloopt, een oplossing zou bieden voor de huidige problemen. Het is natuurlijk de vraag of een deel van de middelen daartoe zal worden aangewend. De Vliet is geen onbelangrijke waterloop. Deze waterloop heeft immers destijds gezorgd voor de fameuze ramp in Ruisbroek. Ik meen dat er tijdens de watersnood bijkomende pompen zijn ingezet om het water van die Vliet sneller in het Zeekanaal over te pompen. Ik dacht dat daar enige tijd geleden al pompen werden geïnstalleerd. Dat blijkt echter onvoldoende te zijn geweest voor noodsituaties als deze. In welke mate moet die tijdelijke uitbreiding die er nu is aangebracht, permanent worden gemaakt ? Dit alles hangt natuurlijk samen. Het water van de Molenbeek kan pas volop in de Vliet stromen als het waterpeil van de Vliet erg laag is. Dat is niet altijd het geval. Ik weet niet of er voor de watersnood al maatregelen werden genomen, en of er voordien al was beslist bepaalde maatregelen te nemen om het overstromingsgevaar van de Molenbeek en de Vliet te beperken. Ik zou graag vernemen of dat het geval is. Als dat niet is gebeurd, dan lijkt het me toch dringend dat er maatregelen worden genomen. Als er al maatregelen waren genomen in het verleden, dan zijn die duidelijk onvoldoende gebleken.

Komen er baggerwerken op de Vliet, en eventueel op de Molenbeek zelf ? Kunt u meer gegevens verstrekken over het wachtbekken waarover een principiële beslissing zou zijn genomen ? Kunt u dit situeren ?

Van Nieuwenhuysen

Tot slot is er op een bepaald ogenblik sprake geweest van onteigeningen. Ik kan me moeilijk inbeelden dat de overheid een hele wijk zoals Hof ter Bollen te Liezele zou onteigenen, tenzij u me nu zegt dat dit toch de bedoeling zou zijn.

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : Mevrouw de voorzitter, collega's de afdeling Water heeft een computermodellering gemaakt van het bekken van de Vliet. In deze studie werd ook het effect van een slibruiming in het stroomafwaartse gedeelte van de Vliet bekeken. Dit werd in het computermodel gesimuleerd door het huidige stroomafwaartse bodempeil met 80 centimeter te verlagen.

Bij lage debieten is het effect van een slibruiming uiterst beperkt. Zo stelt men bijvoorbeeld na berekening vast dat het peil in de Molenbeek met 5 centimeter zou dalen. Bij hoge debieten is het effect duidelijker en is het effect opwaarts groter. Opwaarts van de N16 daalt het peil op de Molenbeek met 45 centimeter. Deze peildaling neemt geleidelijk af tot aan de monding van de Dorpsloop. Een ruiming zal dus vooral een effect hebben in het afwaartse gedeelte van de Molenbeek waar amper bebouwing aanwezig is.

Het is geenszins de bedoeling om overstromingen in niet-bebouwde gebieden te vermijden. Integendeel wordt ernaar gestreefd om de natuurlijke overstromingsgebieden te herwaarderen. Kostelijke ruimingswerken zijn hier vanuit economisch oogpunt dus – gelet op de geringe baten en de huidige visie – niet verantwoord.

Wat de pompen in het pompstation van de Vliet naar het kanaal te Puurs betreft, werden inderdaad tijdens de eindejaarsperiode bijkomende pompen ingezet. Niet alleen waren er twee pompen defect van de zeven aanwezige pompen, bovendien waren er problemen met oververhitting. Op de begroting 2003 was reeds in de nodige kredieten voorzien voor de revisie van deze pompen.

Wat de reeds uitgevoerde en geplande initiatieven betreft, werd naast de eerder aangehaalde modelleringsstudie in 2002, ook na metingen door de provincie Vlaams-Brabant een aanvullende modelleringsstudie opgestart voor de meer stroomopwaarts gelegen delen van het stroomgebied. Aanvullend kan worden vermeld dat de wachtboezem aan het pompstation in Puurs begin 2002 volledig werd geruimd.

In de toekomst zullen de oplossingsvoorstellen zoals die uit de modelleringsstudies komen, verder op het terrein worden geïmplementeerd. Vast staat dat ook hier weer naar zal moeten worden gestreefd om de nodige ruimte vrij te maken voor water en dit door de aanleg van wachtbekkens. Uiteraard zullen ook andere waterbeheerders in het gebied hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. Op 14 januari heeft al overleg met onder meer de provincie Vlaams-Brabant plaatsgevonden.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik stel twee zaken vast. De computermodellering waarvan u spreekt, is eigenlijk in tegenspraak met wat het polderbestuur zegt. Ik kan me er niet over uitspreken wie er gelijk heeft, ik kan het alleen maar vaststellen.

Daarnaast is er de vaststelling dat de pompen aan de Vliet die volgens mij vrij nieuw zijn, blijkbaar niet hebben gewerkt. Dat is toch wel eigenaardig.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Op welke manier gaan we de dossiers nu blijven opvolgen, aangezien het om een gedeelte bevoegdheid gaat ? Zal er een overleg komen tussen de twee ministeries of moeten we telkens de twee ministers aanschrijven indien we nog vragen hebben over deze problematiek ?

De voorzitter : Minister Stevaert heeft het woord.

Minister Steve Stevaert : In de toekomst zult u de twee ministers moeten blijven aanschrijven. In de hele discussie over het integraal waterbeleid is minister Dua de coördinerende minister. Als we nog een aantal bevoegdheden kunnen uitklaren, zoals de overheveling van de Demer bijvoorbeeld, zullen de zaken veel eenvoudiger zijn. Het aanspreekpunt is echter minister Dua, en specifieke aflijningen vallen onder mijn bevoegdheid.

We zullen in de toekomst nog worden geconfronteerd met wateroverlast, maar er zijn toch al stappen gezet. De provincie Limburg komt stilaan maar zeker onder controle in extreme omstandigheden. Ik heb de indruk dat West-Vlaanderen onder controle aan het raken is, net als Antwerpen.

Stevaert

In Oost-Vlaanderen stelt zich echter nog een gigantisch complex probleem.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 19.50 uur.*

BIJLAGE

Plan van aanpak voor de opmaak van RUP's voor verwerking en berging van bagger- en ruimingspecie

1. Inleiding

Op vraag van het VIWC secretariaat (Koen De Winne) vond op 12 september 2002 een overleg plaats tussen het VIWC en ARP met het oog op het overlopen van knelpunten voor het opmaken van RUP's voor de verwerking en de berging van bagger- en ruimingspecie uit zowel bevaarbare als onbevaarbare waterlopen.

Er loopt momenteel een strategisch project “sanering waterbodems” vanuit het kabinet van minister Vera Dua. Daarin wordt een analyse gemaakt van de bestaande toestand en van de noodzakelijke maatregelen om tot waterbodems van een aanvaardbare kwaliteit te komen.

Tegelijkertijd wordt er door de werkgroep baggerspecie van het VIWC gewerkt aan de voorbereiding van een sectoraal uitvoeringsplan in het kader van het afvalstoffendecreet. Hierin worden voornamelijk de milieugebonden aspecten (normenkader, typebestek, hergebruik als secundaire grondstof voor bv. baksteenproductie of als materiaal voor het oprichten van bufferdijken ...) opgenomen. Wat totnogtoe ontbreekt is de ruimtelijke component van het gegeven.

De ruimtelijke component moet uitspraken doen over de plaatsen die in aanmerking komen om de bagger- en ruimingsspecie te bergen, te laguneren en mechanisch te ontwateren. Indien de aanleg van deze installaties niet vergunbaar is volgens de huidige bestemming is hiervoor de opmaak van één of meerdere RUP's noodzakelijk.

In de onderhavige nota geeft ARP een overzicht van de noodzakelijke stappen die moeten ondernomen worden om tot dergelijke RUP's te komen.

2. Voorwaarden voor ontwikkeling van stortplaatsen vanuit het RSV

In de Gewenste Ruimtelijke Structuur van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (blz. 420-422) worden strikte voorwaarden voor de ontwikkeling van stortplaatsen vastgesteld.

“Storten wordt beschouwd als laatste oplossing indien er geen mogelijkheden inzake recyclage en verbranding aanwezig zijn.

Aangezien de stortactiviteit sterk grondgebonden is, zijn stortplaatsen voornamelijk gesitueerd in het buitengebied.

Locaties voor nieuwe stortplaatsen of uitbreidingen van bestaande stortplaatsen kunnen onderzocht worden in de voor natuur, landbouw en bos belangrijke gebieden op voorwaarde dat :

- de reële behoefte voor bijkomende stortcapaciteit aangetoond wordt ;*
- de schaal van het stortterrein aansluit bij de schaal van het landschap ;*
- de omvang van het stortterrein voldoende mogelijkheden en garanties biedt met betrekking tot de realisatie van de geplande nabestemming ;*
- de omvang van het stortterrein de structuur en de functie van de structuurbepalende component niet aantast op gewestelijk niveau ;*
- het mobiliteitsprofiel van de locatie (bereikbaarheid, ontsluiting, ...) afgestemd is op het bereikbaarheidsprofiel van de stortactiviteit (type vervoerswijze, aantal, frequentie, ...).*

De nabestemming en herinrichting van stortplaatsen moet worden ingeschreven in het vooropgesteld ruimtelijk beleid voor het gebied. Het nabestemmen en herinrichten van stortplaatsen is in dit opzicht een middel of instrument om de ruimte te structureren met als doel de structuurbepalende functies te versterken en een ruimtelijke kwaliteit te realiseren. Vergunningen voor stortplaatsen bevatten steeds voorschriften met betrekking tot de uitbating (diepte, vorm, afwerking, fasering, ...) in functie van de te realiseren nabestemming en herinrichting.

Afhankelijk van het type stortmateriaal worden volgende opties vooropgesteld :

– Monostortplaatsen

Nieuwe monostortplaatsen (waaronder stortplaatsen voor baggerspecie) zijn slechts mogelijk indien er geen andere mogelijkheden worden geboden voor recyclage, hergebruik of verwerking met toepassing van het BATNEEC-principe. De vergunningsvoorwaarden naar inrichting toe worden enerzijds bepaald door de aard en risico's van de verontreiniging en anderzijds door de locatie van de stortplaats.

Bij de ontwikkeling van baggerslibstortplaatsen moet worden uitgegaan van volgende principes :

- *het drastisch en prioritair verminderen van de waterverontreiniging waardoor, conform het niet-afwentelingsprincipe, een ecologisch beheer van de rivier met natuurlijke slibafzetting mogelijk wordt ;*
- *het niet afwentelen van de huidige slibproblematiek buiten het betrokken ruimtelijk systeem, zoals buiten de riviervallei ;*
- *het vooraf beoordelen van de ruimtelijke draagkracht binnen het betrokken ruimtelijk systeem voor die gebieden die in aanmerking komen in het kader van de slibproblematiek ; hierbij wordt aldus rekening gehouden met de ruimtelijke verenigbaarheid met de aangrenzende functies en activiteiten (goed nabuurschap) ;*
- *het aanvaarden dat iedere ruimte een kwaliteit wordt toegekend die bij de beoordeling in rekening wordt gebracht waaronder ruimtelijk-ecologische kwaliteit, potenties voor buffering.”*

3. Voorbereidende en onderbouwde studies vanuit de waterbeheerders noodzakelijk

Vanuit ARP wordt gepleit voor een planmatige aanpak per bekken (deelbekken) vanuit de initiatiefnemers (de verschillende waterbeheerders : AWZ, AMINAL Water, Provincies, Gemeenten en Polders en Wateringen) aangezien zij vragende partij zijn voor locaties voor verwerking en berging en de nodige expertise hebben. In het verleden werden door AWZ voor een aantal bekkens reeds baggerbeleidsplannen opgesteld. Daarin werd aangegeven welke behoefte er was aan ruimte voor de berging (en lagunering) van baggerspecie, welke locaties voorhanden waren en werden verschillende nieuwe locatie-alternatieven onderling vergeleken. Op basis van die plannen werd reeds, na ruimtelijke afweging, een aantal gewestplanwijzigingen doorgevoerd waardoor een deel van het toen dringend probleem opgelost geraakte. Dit proces is echter stilgevallen, en werden geen nieuwe baggerbeleidsplannen aan ARP voorgelegd, mogelijk omdat de grootste acute nood tijdelijk opgelost is.

Uit de nog op te maken bekkenbeleidsplannen zal op middellange termijn (2006) blijken welke behoefte er nodig is voor berging en verwerking van bagger- en ruimingsspecie. In afwachting daarvan moet op korte termijn toch met een planmatige voorstudie per bekken gewerkt worden. Die planmatige voorstudie en het bekkenbeheersplan moet de kenmerken van een plan-MER bevatten, zodat de RUP's die volgen uit deze voorstudie niet nogmaals de procedure van een plan-MER moeten doorlopen (indien ze opgenomen worden in het uitvoeringsbesluit met vrijstelling van plan-MER). Dat betekent dat :

1. deze voorstudies worden opgemaakt in overleg met verschillende instanties (o.m. AROHM, AMINAL, AWZ en ANRE) ;

2. er uitgegaan wordt vanuit de voorwaarden voor ontwikkeling van stortplaatsen en de principes uit het RSV (zie hoger) ;
3. er een vergelijking wordt gemaakt tussen de behoefte enerzijds en de beschikbare locaties volgens de huidige bestemmingsplannen anderzijds waaruit blijkt dat er bijkomende locaties nodig zijn ;
4. de verschillende technische alternatieven (berging, lagunering, mechanische ontwatering) en locatie-alternatieven moeten vergeleken worden op niveau van het bekken en ruimtelijk afgewogen worden ;
5. er een koppeling moet gelegd worden met beschikbare of nog in te richten overstromingsgebieden omdat die preventief kunnen werken door de natuurlijke bezinking van specie buiten de waterlopen ;
6. andere maatregelen ter preventie van specie in de waterlopen (zelfs buiten de bevoegdheid van de waterbeheerders) mee onderzocht moeten worden.

Op basis van zo'n bekkenbeheersplan / voorstudie / baggerbeleidsplan kan dan vanuit ruimtelijke ordening een RUP opgemaakt worden. De conclusies van die bekkenbeheersplannen / voorstudies / baggerbeleidsplannen zullen de belangrijkste elementen voor de toelichtingsnota (annex motivering) voor de RUP's moeten aanreiken.

4. Opmaak RUP's

a) Taakverdeling in functie van de subsidiariteit

Vooruitlopend op het kerntakendebat wordt in eerste instantie uitgegaan van volgende opdeling volgens het subsidiariteitsprincipe :

- RUP's voor de verwerking en opslag van specie uit bevaarbare waterlopen en de zeehavens : gewestelijke RUP's (ARP) ;
- RUP's voor de verwerking en opslag van specie uit onbevaarbare waterlopen : afhankelijk van de schaal van de bergingslocaties en of de effecten van de ruiming van de waterlopen worden hier provinciale RUP's of gemeentelijke RUP's of BPA's opgemaakt door resp. de provincies (of in afwachting van de goedkeuring van het provinciaal ruimtelijk structuurplan door ARP) of de gemeenten. Het is momenteel onduidelijk welke RUP's door de provincies en welke door de gemeenten dienen opgemaakt te worden.

b) Inhoud van de RUP's

Ter voorbereiding van deze RUP's dient in elk geval onderzoek te gebeuren over :

- Bestemming
- lagunering ;
- mechanische ontwatering ;
- tijdelijke berging ;
- definitieve berging ;
- ...
- Inrichting met inbegrip van
- (visuele) buffering naar de omgeving toe ;
- nabestemming.
- Beheer met inbegrip van
- instrumenten zoals onteigening, recht van voorkoop ;
- fasering van het gebruik van het betrokken gebied voor de verwerking / berging van de specie.

c) RUP's voor dringende noden

In principe kan geen RUP opgemaakt worden voor individuele stort- of laguneringslocaties zonder planmatige aanpak. Rekening houdend met de noodzakelijke termijn voor de procedure van een RUP (grootweg 1 jaar) en de voorbereiding (opmaak voorstudie of baggerbeleidsplan en het informeel overleg met alle betrokkenen) kan voor een beperkt aantal acute problemen een afzonderlijk RUP opgesteld worden op voorwaarde dat de initiatiefnemers ook hiervoor een omstandige motivering en vergelijking van de verschillende (technische en locatie) alternatieven aanleveren.

5. Conclusies

- Een planmatige gebiedsgerichte aanpak is noodzakelijk : daartoe moeten de initiatiefnemers baggerbeleidsplannen / bekkenbeheersplannen / voorstudies opmaken.
 - In het kader van de subsidiariteit worden, vooruitlopend op het kerntakendebat, door ARP gewestelijke RUP's uitgewerkt voor verwerking en berging van baggerspecie uit bevaarbare waterlopen en zeehavens, terwijl de RUP's voor verwerking en berging van bagger- en ruimingsspecie uit onbevaarbare waterlopen door de provincies en/of gemeenten worden uitgewerkt.
 - Eens die baggerbeleidsplannen / bekkenbeheersplannen / voorstudies opgemaakt zijn kunnen ARP, de provincies en/of de gemeenten de RUP's opstellen waarin de elementen uit de baggerbeleidsplannen / bekkenbeheersplannen / voorstudies alsmede een ruimtelijke afweging in de toelichtingsnota worden verwerkt. Die RUP's dienen in ieder geval uitspraken te doen over de bestemming, de inrichting en het beheer van de gebieden.
-

Interpellatie van de heer Johan De Roo aan mevrouw Vera Dua**Antwoorden op aanvullende vragen**

Welke Oost-Vlaamse gemeenten hebben zich ingeschreven voor het DULO-waterplan binnen de nieuwe milieuconvenant? Welke kredieten zullen hiervoor ter beschikking worden gesteld?

De inspanning voor DuLo-waterplannen die via de samenwerkingsovereenkomst van de gemeenten gevraagd wordt is afhankelijk van het niveau waarop de gemeenten zich in de samenwerkingsovereenkomst verbinden.

Enkel als de gemeente de samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' op niveau 2 heeft ondertekend én daarbij de cluster water aangeduid heeft, is er een volledig DuLo-waterplan vereist. Voor Oost-Vlaanderen geldt dat enkel voor de gemeenten Evergem en Nazareth.

Op niveau 1 dienen enkel de twee eerste stappen (projectorganisatie en doelstellingen nota) van de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid uitgevoerd te worden. Dit geldt voor Oost-Vlaanderen voor de gemeenten: Aalter, Assenede, Berlare, Bever, Brakel, Buggenhout, De Pinte, Deinze, Dendermonde, Destelbergen, Eeklo, Gavere, Gent, Geraardsbergen, Kluisbergen, Kruikebeke, Laarne, Lebbeke, Lovendegem, Maldegem, Merelbeke, Nevele, Ninove, Oosterzele, Oudenaarde, Ronse, Sint-Martens-Latem, Waarschoot, Wachtebeke, Wetteren, Wichelen, Wortegem-Petegem, Zingem, Zomergem, Zottegem, Zulte.

Een DuLo-waterplan wordt niet per gemeente maar per deelbekken opgemaakt. Een deelbekken bestaat uit een verzameling VHA-zones. (VHA: Vlaamse Hydrografische Atlas). Het subsidiebedrag wordt berekend per VHA-zone waarna de som gemaakt wordt van de verschillende VHA-zones die deel uitmaken van het deelbekken.

Het totale subsidiebedrag per VHA-zone = 12.500 euro x (watcoëfficiënt. + opp/inwonercoëfficiënt.)

De Watcoëfficiënt is afhankelijk van het aantal kilometer waterloop van 2de en 3de categorie. De Oppervlakte/inwonercoëfficiënt hangt af van de oppervlakte van de VHA-zone en het aantal inwoners.

Dit subsidiebedrag heeft betrekking op de totale VHA-zone. Een opdeling moet dan nog gemaakt worden naar gemeenten en naar provincie(s).

Indien meerdere VHA-zones een deelbekken vormen, dan worden de subsidies samengeteld. Voor de uitvoering van niveau 1 kan men 25% bekomen en voor de uitvoering van niveau 2 de overige 75%. Met het oog op een beter waterbeheer is het vooral belangrijk dat de gemeente kan genieten van een belangrijke subsidie voor de uitvoering van de maatregelen voorzien in het DuLo-waterplan. (Verdere details in verband met de berekeningswijze zijn beschreven op p. 73 van de Contracttekst van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Gewest en gemeenten).

De provincie Oost-Vlaanderen heeft extra geld voorzien voor de opmaak van de DuLo-waterplannen. Het ligt in de bedoeling om mits goedkeuring van de provincieraad per deelbekken 25000 euro te voorzien om op die manier de opmaak van de DuLo-waterplannen te stimuleren. Voor de volledigheid wordt hier de stand van zaken (januari 2003) weergegeven voor de deelbekkenwerking in Oost-Vlaanderen:

1. Reeds opgestarte of binnenkort op te starten deelbekkenwerkingen in Oost-Vlaanderen : opmaak DULO-waterplan (inclusief actieplan) tegen eind 2004

Deelbekken	Betrokken gemeentebesturen	Stand van zaken	Volgende stappen
Krekenland (bekken Gentse Kanalén)	Assenede, Kaprijke, Zelzate, Sint- Laureins	Startnota door alle partners goedgekeurd, bestek opgemaakt	Gunning in maart 2003
Land van Waas (bekken Beneden- Schelde)	Beveren, Sint-Gillis- Waas, Stekene, Sint- Niklaas	Startnota door alle partners goedgekeurd, bestek opgemaakt;	Gunning in maart 2003
Moervaart (bekken Gentse Kanalén)	Gent, Zelzate, Wachtebeke, Lochristi, Moerbeke, Lokeren, Stekene, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Waasmunster	Startnota klaar, bestek besproken	Start opmaak kan pas in maart 2004
Durme (bekken Beneden- Schelde)	Lochristi, Lokeren, Zelee, Waasmunster, Hamme, Temse, Dendermonde, Evergem, Destelbergen en Berlare	Eerste verkennend gesprek gevoerd; alsook een overleg met alle betrokken gemeenten	Startnota opstellen; start opmaak plan kan pas in maart 2004
Naam nog te kiezen (bekken Leie)	Gent, Sint-Martens- Latem, De Pinte, Deinze, Nazareth, Kruishoutem, Zulte, Wortegem-Petegem en een aantal West- Vlaamse gemeenten	Eerste verkennend gesprek gevoerd	Startnota opstellen; start opmaak plan kan pas in maart 2004
Scheldeland (bekken Boven- Schelde)	Destelbergen, Laarne, Lochristi, Berlare, Wetteren, Wichelen, Zelee, Dendermonde	Ontwerp startnota klaar	Startnota bijwerken; start opmaak plan kan pas in maart 2004
Naam nog te kiezen (Bekken Gentse Kanalén)	Evergem, Gent, Eeklo, Assenede, Waarschoot, Kaprijke, Zomergem, Knesselare, Lovendegem, Nevele	-	overleg met alle partners; opmaak startnota; start opmaak plan kan pas in maart 2004

Naam nog te kiezen (bekken Bovenschelde)	Zingem, Nazareth, Gavere, De Pinte, Merelbeke, Gent, Zwalm, Kruishoutem, Wortegem-Petegem, Oudenaarde, Zottegem en Oosterzele	-	overleg met alle partners; opmaak startnota; start opmaak plan kan pas in maart 2004
--	---	---	--

2. Voor alle andere deelbekkens zal door de provincie (i.s.m. alle partners) een doelstellingennota worden opgemaakt tegen eind 2004 . Voor de twee Molenbeken in Geraardsbergen (waterlopen nr. 5195 en 5.160) is reeds een aanvang genomen voor de opmaak van een doelstellingennota.

Kan de minister een stand van zaken geven in verband met het eventueel aanleggen van een bijkomend oversstromingsgebied in Maldegem-Kleit ? Maatregelen zijn in elk geval noodzakelijk naar aanleiding van de aanhoudende wateroverlast. Waar zal dit gebied komen ? Zal het bestaande bufferbekken vergroot worden ?

Als antwoord op deze vraag kan grotendeels verwezen worden naar de vergadering die op 7 november 2002 doorging bij de gemeente Maldegem en waar naast een aantal vertegenwoordigers van de gemeente Maldegem (waaronder de burgemeester, de heer Johan De Roo), ook de PTD Oost-Vlaanderen en de afdelingen Land en Water van Aminal aanwezig waren.

op de vermelde vergadering werd afgesproken dat de gemeente zou starten met de eerste verkennende gesprekken voor de grondverwerving, gevolgd door de effectieve verwerving. Het ruilverkavelingscomité Maldegem zou, bijgestaan door de VLM, een ontwerper aanduiden. Het ruilverkavelingscomité komt op vrijdag 24 januari samen om de aanstelling van een ontwerper verder te bespreken. Het is de bedoeling het ontwerp nog in het voorjaar te kunnen opstarten.

na een studie door de VLM kwam naar voor dat de meest voor de hand liggende oplossing enerzijds bestaat uit het verdubbelen van het bergend vermogen van het bestaande wachtbekken op de Ede en anderzijds het aanleggen van een bijkomend wachtbekken nabij de weg Onderdijke.